

Monitoring en evaluatie

Cultuureducatie met Kwaliteit Provincie Noord-Brabant

Onderzoeksrapport

Een kwalitatief onderzoek met behulp van Evi

Dr. Edwin van Meerkerk
Tot stand gekomen binnen RICH, Radboud University
Nijmegen, september 2023

Inhoudsopgave

Inleiding.....	6
1. Samenvatting	7
2. Doel van het onderzoek.....	9
2.1 Samenvatting	9
2.2 Verschillende doelen onderzoek	9
3. Methode.....	11
3.1 Samenvatting	11
3.2 De dataverzamelmethode	11
3.3 De onderzoeksomstandigheden	11
3.4 De dataverwerking.....	11
4. Respons.....	13
4.1 Samenvatting	13
4.2 Verwachte respons	13
4.3 Totale respons.....	13
4.4 Respons per gemeente	13
4.5 Geschikte respons.....	15
4.6 Respondenten.....	16
4.7 Evaluatie van respons	16
5. Visie.....	18
5.1 Samenvatting	18
5.2 Visie in beeld	18
5.2.1 Scholen met een visie op cultuureducatie die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4)	19
5.2.2 Scholen met een omschreven visie op cultuureducatie (scenario 2).....	20
5.2.3 Scholen die (nog) geen visie op cultuureducatie hebben omschreven (scenario 1).....	22

5.2.4	<i>Vergelijking 2021 en 2022 modellen</i>	22
5.3	Resultaten: Visie.....	23
5.3.1	<i>Resultaten totaal werkgebied penvoerder</i>	23
5.3.2	<i>Gemeentelijke resultaten Visie</i>	24
5.4	Knelpunten visievorming	27
5.5	Evaluatie en advies.....	27
6.	Deskundigheid.....	28
6.1	Samenvatting	28
6.2	Deskundigheid in beeld.....	29
6.2.1	<i>Deskundigheid per discipline</i>	29
6.2.2	<i>Scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4)</i>	31
6.2.3	<i>Scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2)</i>	32
6.2.4	<i>Scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1)</i>	34
6.2.5	<i>Vergelijking 2021 en 2022 modellen</i>	36
6.3	Resultaten: Deskundigheid	37
6.3.1	<i>Provinciale resultaten Deskundigheid</i>	37
6.3.2	<i>Gemeentelijke resultaten Deskundigheid</i>	38
6.4	Knelpunten Deskundigheid	40
6.5	Evaluatie en advies.....	41
7.	Programma.....	42
7.1	Samenvatting	42
7.2	Programma in beeld.....	43
7.2.1	<i>Onderwijsvormen</i>	43
7.2.2	<i>Scholen die bewust samenhang aanbrengen in hun cultuureducatie (scenario 3 en 4)</i>	45
7.2.3	<i>Scholen met enigszins samenhangend cultuureducatie (scenario 2)</i>	48
7.2.4	<i>Scholen zonder samenhangend cultuureducatie (scenario 1)</i>	49

7.2.5 Vergelijking 2021 en 2022 modellen.....	50
7.3 Resultaten: Programma	51
7.3.1 Provinciale resultaten Programma	51
7.3.2 Gemeentelijke resultaten Programma.....	52
7.4 Knelpunten Programma.....	54
7.5 Evaluatie en advies.....	55
8. Samenwerking.....	56
8.1 Samenvatting	56
8.2 Samenwerking in beeld.....	57
8.2.1 Partners.....	57
8.2.2 Scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4).....	58
8.2.3 Scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de invloed (scenario 2).....	60
8.2.4 Scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1)	61
8.2.5 Vergelijking 2021 en 2022 modellen.....	62
8.3 Resultaten: Samenwerking	62
8.3.1 Provinciale resultaten Samenwerking.....	62
8.3.2 Gemeentelijke resultaten Samenwerking	64
8.4 Knelpunten Samenwerking.....	66
8.5 Evaluatie en advies.....	67
9. Vragen penvoerder	68
9.1 Verankeringsmaat.....	68
9.2 Draagvlak voor cultuureducatie.....	68
9.3 Structurele financiering	69
10. Consistentie visie en uitvoering.....	70
10.1 Samenvatting	70
10.2 Beoordeling stellingen	71

10.2.1	<i>Beoordeling stellingen Visie</i>	71
10.2.2	<i>Beoordeling stellingen Deskundigheid</i>	71
10.2.3	<i>Beoordeling stellingen Programma</i>	72
10.2.4	<i>Beoordeling stellingen Samenwerking</i>	72
10.2.5	<i>Beoordeling stellingen gemiddelden totaal</i>	73
10.3	Consistentie visie en uitvoering stellingen	74
10.3.1	<i>Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering</i>	74
10.3.2	<i>Categorie 2: Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering</i>	74
10.3.3	<i>Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering per standaard</i>	75
10.3.3	<i>Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering</i>	77
10.3.4	<i>Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering</i>	77
10.3.5	<i>Vergelijking</i>	78
11.	Conclusies	79
11.1	Samenvatting	79
12.	Adviezen	83
12.1	Adviezen voor het bevorderen van visievorming	83
12.2	Adviezen voor het bevorderen van deskundigheid	83
12.3	Adviezen met betrekking tot het programma	83
12.4	Adviezen met betrekking tot samenwerking	83
12.5	Algemene adviezen	83

Inleiding

Voor u ligt het tweede rapport dat voor de scholen en penvoerders van de provincie Noord-Brabant is gemaakt met behulp van het monitoringsinstrument Evi 2.0. Evi 2.0 is ontwikkeld om deelnemende scholen aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) inzicht te geven in de situatie bij hen op school. Nadat zij de vragenlijst hebben ingevuld ontvangen zij een pdf-bestand met daarin een automatische verwerking en analyse van de antwoorden die zij hebben gegeven. Zo zien zij wat de stand van zaken is ten aanzien van hun visie op cultuureducatie, de aanwezige deskundigheid, het programma en de leerlijnen en de samenwerking met externe partners. Die rapportage geeft de school inzicht en biedt stof voor een gesprek met de penvoerder of vertegenwoordigers daarvan.

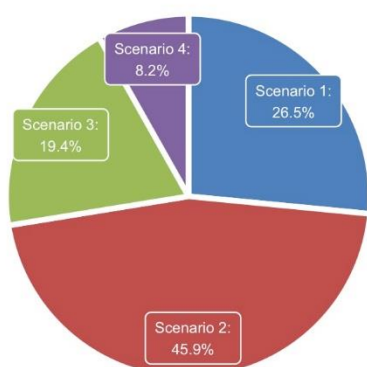
Deze rapportage maakt gebruik van dezelfde gegevens, maar dan op geaggregeerd niveau. De antwoorden op de vragenlijsten zijn als kwantitatieve data statistisch verwerkt om zo inzicht te geven in de absolute en relatieve verdeling van de antwoorden en daarmee een totaaloverzicht te geven over de stand van zaken met betrekking tot CmK in de provincie. Omdat dit de tweede keer is dat voor KunstLoc Brabant een analyse op basis van Evi 2.0 wordt uitgevoerd, kunnen deze gegevens ook vergeleken worden met die van het voorgaande jaar. Hoewel twee jaar te kort is om een trendanalyse te geven, kunnen zo wel op een aantal deelaspecten de aanzetten voor een ontwikkeling zichtbaar worden. Een belangrijke kanttekening hierbij is het zeer lage responspercentage, dat ver onder de benodigde 60% respons zit voor een representatief onderzoek. De conclusies in deze rapportage moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

In het hiernavolgende wordt aan de hand de vier standaarden van Evi – Visie, Deskundigheid, Programma en Samenwerking – de stand van zaken geschetst, met aan het slot een uitsplijting per gemeente, voor zover er in de gemeentes vijf of meer scholen de vragenlijst hebben ingevuld, zodat de anonimiteit daar gegarandeerd blijft. De antwoorden op de open vragen zijn gebruikt om de kwantitatieve gegevens verder in te kleuren en/of te verklaren.

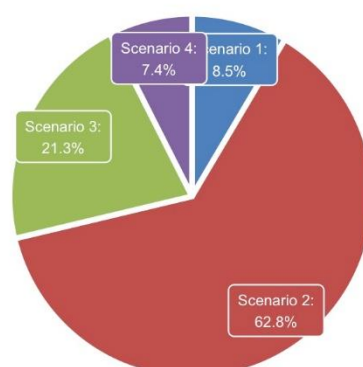
1. Samenvatting

Er is de afgelopen jaren een goede basis gelegd voor de cultuureducatie in Noord-Brabant. Scholen weten meestal goed wat ze willen bereiken (visie), hebben vaak ook kennis in huis om dat te doen (deskundigheid), brengen enige samenhang aan in de cultuureducatie (programma) en hebben een goede relatie met culturele partners (samenwerking). Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat de scholen graag verdere stappen zouden willen zetten, maar niet altijd in staat zijn om dat op eigen kracht te doen. Cultuureducatie vergt structurele investering en ondersteuning. Meer draagvlak voor de visie binnen het team, het vermogen de eigen deskundigheid te vergroten, diepgang bereiken in het programma en meer regie nemen in de samenwerking staan hoog op de wensenlijstjes. Dat komt tot uiting in de verdeling over de vier scenario's: de meeste scholen bevinden zich wat betreft visie, deskundigheid en programma in scenario 2, wat aangeeft dat de basis goed is, maar de school maar ten dele het heft in eigen hand weet te nemen. Alleen op het vlak van samenwerking met culturele partners is het beeld anders: die is stevig en structureel.

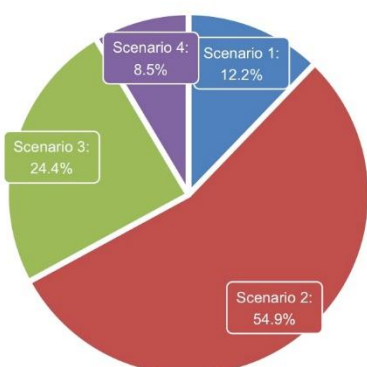
Visie: verdeling over de scenario's

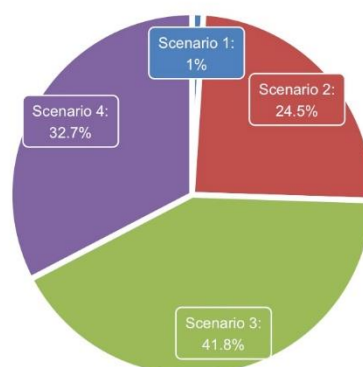
Deskundigheid: verdeling over de scenario's

Programma: verdeling over de scenario's

Samenwerking: verdeling over de scenario's

Figuur 1: Verdeling over de scenario's.

Ten opzichte van een jaar eerder zijn lichte verschuivingen te zien. Bij visie is het aandeel scholen in zowel scenario 1 als scenario 4 toegenomen, van respectievelijk 23% naar 26,5% en van 6% naar 8,2%. Bij deskundigheid is met name het relatieve aandeel scholen in scenario 2 gegroeid en bij programma vooral het aandeel scholen in scenario 1. Bij samenwerking is juist scenario 4 de relatief grootste groeier. Met de aantallen waarmee gewerkt wordt zeggen deze percentages niet veel, vooral omdat het gaat om een zelfevaluatie door een school. Het is goed mogelijk dat scholen zich lager inschatten naar mate ze langer bezig zijn, en dus een beter zicht hebben op wat er verder nog mogelijk is. Bovendien zijn de verschillen klein. Opvallende en positieve uitzondering hierbij is de groei van het aandeel scholen dat zich hoog inschat op het gebied van samenwerking. De samenwerking met culturele partners, van de penvoerder tot lokale kunstdocenten, is immers het belangrijkste middel waarmee de CmK-regeling verandering in gang probeert te zetten in de scholen. Meer, structurelere en gelijkwaardigere samenwerking is daardoor een belangrijk winstpunt.

2. Doel van het onderzoek

Dit hoofdstuk beschrijft het doel van het onderzoek en de beperkingen die daar noodzakelijkerwijs aan verbonden zijn.

2.1 Samenvatting

Het doel van het onderzoek is om te evalueren in hoeverre de doelen van de regeling CmK 3 op schoolniveau zijn behaald. Deze doelen bestaan uit vier pijlers, namelijk visieontwikkeling, deskundigheidsbevordering, (les)programma-ontwikkeling, (samenhang) en versterking van de samenwerkingsrelatie met culturele partners. Daarnaast wordt er in dit onderzoek een vergelijking gemaakt met de situatie in 2021. Hierdoor wordt gekeken of de regeling CmK 3 het beoogde effect heeft, namelijk het borgen en verbeteren van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs.

2.2 Verschillende doelen onderzoek

Het algemene doel van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit is het verbeteren van cultuureducatie in het onderwijs. Programmadoelstellingen op landelijk niveau krijgen een vertaling in provinciale of lokale projecten. Deze projecten geven ieder een eigen invulling, accent of 'kleur' aan de programmadoelstellingen, maar liggen wel in het verlengde ervan. De programmadoelstellingen, als bepaald door het Ministerie van OCW en vertaald door het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn:

- Duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie
- Tweesporenbeleid: Onderhouden van relatie met scholen die al deelnemen & nieuwe scholen bereiken
- Vergroten kansengelijkheid van leerlingen
- Culturele ontwikkeling van het kind centraal stellen
- Vergroten professionaliteit leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders
- Aansluiting binnen- en buitenschools aanbod

Het doel van dit onderzoek specifiek is tweeledig. Ten eerste krijgen de scholen bij het invullen van Evi meer grip op de doelstellingen van CmK 3. In de vragenlijst worden de doelstellingen en de stappen die scholen kunnen zetten in kwaliteitsverbetering van cultuureducatie expliciet behandeld. Hierdoor komen de ontwikkeling van de school, kwaliteiten, knelpunten en ondersteuningsbehoeften naar voren. De ingevulde vragenlijsten blijven eigendom van de scholen en worden niet openbaar gemaakt. Ook in dit rapport zullen daarom geen individuele schoolresultaten zichtbaar zijn.

Ten tweede brengt dit onderzoek in kaart in hoeverre de beoogde resultaten zijn gerealiseerd, en de programmadoelstellingen en vertaling in lokale doelstellingen zijn bereikt. Vragen als wat de scholen het afgelopen jaar wilden bereiken, in hoeverre dit gelukt is en hoe ze dit wel of niet hebben aangepakt, worden hier behandeld.

Het onderzoek geeft inzicht in de mate waarin en de wijze waarop scholen aan de doelstellingen werken. Deze informatie helpt de penvoerder, en eventueel betrokken beleidsmaker(s) en bestuurder(s), om het programma te evalueren en waar nodig aan te passen. En om scholen 'op maat' te ondersteunen in het proces van kwaliteitsverbetering van cultuureducatie.

Ieder onderzoek kent zijn beperkingen. De Evi-vragenlijsten vragen de scholen naar hun eigen inschatting van de stand van zaken met betrekking tot cultuureducatie op hun school. Afhankelijk van de manier waarop scholen bepaalde begrippen invullen – wanneer vindt men het programma samenhangend? Wanneer er een zelf uitgeschreven en ontwikkelde leerlijn is, wanneer er een methode wordt gebruikt, wanneer een programma van een centrum voor de kunsten wordt afgenomen? – en de mate waarin zij daar tevreden over zijn, kunnen de antwoorden verschillen. Voor het totaaloverzicht over de provincie zal zich dit redelijk uitmiddelen, maar de uitkomsten van het vorige onderzoek lieten ook zien dat scholen op sommige punten moeite hadden de vragen te interpreteren.

Omdat bovendien de aantallen, zeker per gemeente, relatief klein zijn, moet dit rapport vooral worden gezien als een indicatie en een startpunt voor gesprek dan als een harde, feitelijke uitspraak over de stand van zaken. In een domein als cultuureducatie is zo iets ook niet snel mogelijk, en wellicht zelfs onwenselijk, gegeven de contextgebondenheid van het onderwijs wat betreft zowel de leerlingpopulatie als het lokale aanbod. Relatieve conclusies kunnen daarentegen wel worden getrokken. Zo werd hiervoor al zichtbaar dat de ontwikkeling van de samenwerking van scholen met aanbieders een positieve trend vertoont en zal op de andere standaarden zichtbaar worden waar een verdere verbeterslag wellicht mogelijk is.

3. Methode

In dit hoofdstuk wordt de gebruikte methode beschreven. De verzameling van de data, de onderzoeksomstandigheden en de verwerking van de data worden hier besproken. Daarnaast wordt er, indien van toepassing, een vergelijkingsmethode toegelicht, als de resultaten van het huidige jaar worden vergeleken met de resultaten uit een voorgaand rapport.

3.1 Samenvatting

Met behulp van zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens worden de ervaringen van scholen op het gebied van de regeling CmK 3 in kaart gebracht. De vragenlijst, Evi, genereert data waarmee de doelstellingen van de regeling geëvalueerd kunnen worden. De onderzoeker codeert en analyseert de data waaruit de resultaten voortkomen. Daarnaast vormt de onderzoeker op basis van deze resultaten adviezen voor de penvoerder.

3.2 De dataverzamelmethode

Het evaluatie-instrument Evi is ontwikkeld om het proces van kwaliteitsverbetering van cultuureducatie in het primair onderwijs inzichtelijk te maken. Met behulp van de digitale vragenlijst wordt nagegaan of de beoogde doelen zijn gerealiseerd. De vragen sluiten aan bij de CmK-doelstellingen zoals beschreven in hoofdstuk 2. Evi is opgebouwd uit de volgende onderdelen: visie, deskundigheid, programma en samenwerking. De vragen zetten aan tot reflectie en vragen de scholen steeds te beschrijven, beoordelen (van tevredenheid) en verder te kijken. De vragenlijst bestaat zowel uit open als gesloten vragen. Een van de gesloten vragen bij elk onderdeel gaat over scenario's, ofwel het niveau van cultuureducatie waar de school zich het meest in herkent. De keuze bestaat telkens uit vier scenario's. Aan het einde van de vragenlijst toont Evi een gemiddelde score die de school kan vergelijken met de score van een eerdere editie. Dit zorgt ervoor dat Evi naast een evaluatie-instrument ook een groeimodel is.

Evi biedt ook de mogelijkheid tot het inschakelen van hulp. Bij elk onderdeel wordt de vraag gesteld of de school behoefte heeft aan ondersteuning op dit vlak van KunstLoc Brabant. Wanneer de school hier 'ja' invult, wordt de hulpvraag direct naar KunstLoc Brabant doorgestuurd. KunstLoc Brabant stuurt deze hulpvraag vervolgens door naar de lokale intermediair. Nadat alle Evi's zijn ingevuld, ontvangt de onderzoeker van de Radboud Universiteit alle vragenlijsten als Pdf-bestand en kunnen deze bestanden geanalyseerd worden.

3.3 De onderzoeksomstandigheden

Gedurende het hele kalenderjaar 2022 konden de deelnemende scholen de digitale vragenlijst invullen. Per mail ontvingen zij hiervoor de inloggegevens en zo kon Evi op een gewenst moment en op een gewenste locatie via een computer worden ingevuld. Voor vragen en bij problemen was ondersteuning via evi@lkca.nl en evi@kunstlocbrabant.nl beschikbaar.

3.4 De dataverwerking

De vragenlijst bestaat uit een samenstelling van open en een gesloten vragen en levert daarom zowel kwantitatieve als kwalitatieve data op. Alle antwoorden van alle vragenlijsten zijn nauwkeurig gelezen en geanalyseerd. Dit is gedaan met behulp van een Excel-bestand met alle antwoorden, die door middel van een script in programmeertaal R zijn omgezet naar de tabellen en grafieken in de tekst.

De Evi-scores verschaffen hierbij de kwantitatieve data. Aan het eind van elk onderdeel wordt in de vragenlijst steeds de scenariovraag gesteld, waarbij de school zelf aangeeft in welk scenario zij denkt te zitten. Op basis van deze antwoorden wordt er voor de school een gemiddeld scenario berekend. Deze worden gebruikt om de gemiddelde scores op gemeentelijk en provinciaal niveau te berekenen.

Zoals eerder aangegeven wordt er ook een vergelijking gemaakt met het rapport uit 2021, waarbij met name wordt gekeken naar de vooruitgang van de scholen op de vier onderdelen van het proces van kwaliteitsverbetering van cultuureducatie. Per pijler wordt gekeken naar veranderingen en opvallende zaken. Aan het eind van elk onderdeel zijn de Evi-scenario's weergegeven en is er een vergelijking te zien met de resultaten van de provincie en gemeenten uit het rapport van 2021. Deze vergelijking is weergegeven in verschillende diagrammen om zo een duidelijk beeld te krijgen van de ontwikkeling.

4. Respons

4.1 Samenvatting

27% van alle deelnemende CmK-scholen heeft de Evi-vragenlijst ingevuld. De respons is hoger dan de respons in 2021, toen 21,7% van de scholen de vragenlijst invulde. Er zijn 36 onjuiste scenario's gecodeerd: de gegevens van deze onderdelen in de vragenlijsten worden niet meegenomen in de analyse. In totaal is nog 91% van de kwantitatieve data bruikbaar voor het onderzoek; dit is voldoende om enigszins generaliserende uitspraken te doen. De gewenste combinatie van invullers, ICC'er en directeur, komt in 65% van de vragenlijsten voor.

4.2 Verwachte respons

KunstLoc Brabant stimuleerde de intermediairs om scholen aan te moedigen de Evi-vragenlijst in te vullen en daarbij te benadrukken dat het een hulpmiddel is voor de scholen waarin zij hun ontwikkeling op het gebied van cultuureducatie kunnen bijhouden. De intermediairs werden hierin vrijgelaten, waardoor regionale verschillen konden ontstaan, zoals hieronder te zien is in de verschillen in responspercentage per gemeente.

4.3 Totale respons

Van de 375 scholen hebben 102 scholen de vragenlijst ingevuld. Het responspercentage is 27%, wat een lichte toename is vergeleken met 2021, toen het responspercentage 21,7% was. Desalniettemin is het een zeer laag responspercentage en zit dit percentage ver onder de benodigde 60% respons van een kwalitatief onderzoek, waardoor dit onderzoek dus niet als representatief voor de onderzoekspopulatie gezien kan worden en er geen valide uitspraken gedaan kunnen worden over de ontvangen data.

4.4 Respons per gemeente

In onderstaande tabel is het responspercentage per gemeente weergegeven. De onderlinge verschillen zijn groot en lopen van 0% tot 100%. Zoals hierboven aangegeven is een respons van 60% of hoger voldoende om generaliserende uitspraken te doen. Dat geldt echter alleen wanneer ook de absolute respons hoog is, en die is per gemeente nergens hoog genoeg daarvoor. De resultaten zullen daarom in alle gevallen met enige nuance en oog voor de context moeten worden geïnterpreteerd.

Gemeente	Aantal scholen uitgenodigd voor Evi 2022	Aantal ontvangen Evi's	Responspercentage 2022	Responspercentage 2021
Alphen-Chaam	2	2	100%	75,0%
Altena	20	4	20%	52,6%
Asten	2	0	0%	50,0%
Baarle-Nassau	1	1	100%	50,0%
Bergeijk	9	0	0%	0,0%
Bergen op Zoom	10	7	100%	46,7%
Bernheze	9	0	0%	0,0%

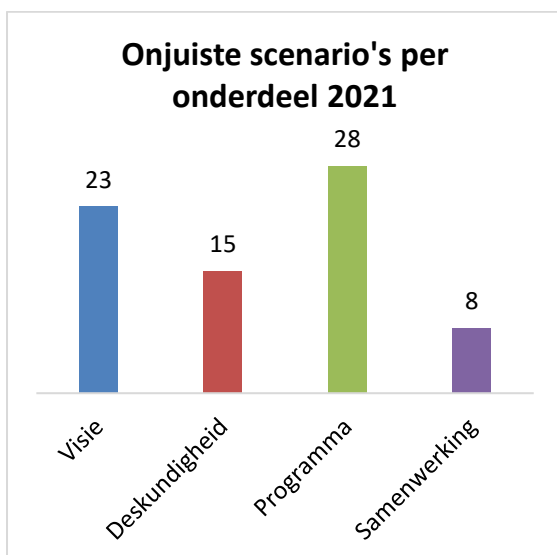
Best	2	2	100%	87,5%
Boekel	1	0	0%	25,0%
Bladel	6	1	16,7%	0,0%
Boxmeer	Opgenomen bij Land van Cuijk			7,1%
Breda	48	26	54,2%	0,0%
Deurne	0	0	0%	0,0%
Drimmelen	5	3	60%	0,0%
Eersel	8	0	0%	0,0%
Etten-Leur	8	1	12,5%	0,0%
Geertruidenberg	7	7	100%	0,0%
Geldrop-Mierlo	3	0	0%	66,7%
Gemert-Bakel	9	2	22,2%	100,0%
Gilze en Rijen	1	1	100%	88,9%
Goirle	3	0	0%	85,7%
Halderberge	4	2	50%	0,0%
Helmond	13	1	7,7%	38,2%
Heeze-Leende	4	0	0%	0,0%
's-Hertogenbosch	1	0	0%	0,0%
Heusden	15	12	80%	0,0%
Laarbeek	2	1	50%	87,5%
Landerd	Valt onder Maashorst			50,0%
(Land van) Cuijk	33	4	12,1%	0%
Loon op Zand	2	0	0%	66,7%
Maashorst	17	4	23,6%	n.v.t.
Meijerijstad	22	3	13,6%	0,0%
Mill en St. Hubert	Valt onder Land van Cuijk			n.v.t.
Moerdijk	10	2	20%	71,4%
Nuenen	5	2	40%	0,0%
Oisterwijk	5	1	20%	75,0%
Oosterhout	12	6	50%	16,7%
Oss	16	1	6,3%	11,1%
Roosendaal	13	1	7,7%	4,0%

Ruchpen	6	0	0%	n.v.t.
Sint Anthonis	Valt onder Land van Cuijk			20,0%
Someren	5	0	0%	28,6%
Son en Breugel	5	0	0%	28,6%
Tilburg	1	1	100%	0,0%
Uden	0	0	0%	33,3%
Veghel	Valt onder Meierijstad			n.v.t
Veldhoven	11	0	0%	8,3%
Vught	9	0	0%	0,0%
Waalwijk	8	4	50%	44,4%
Zundert	5	0	0%	0,0%

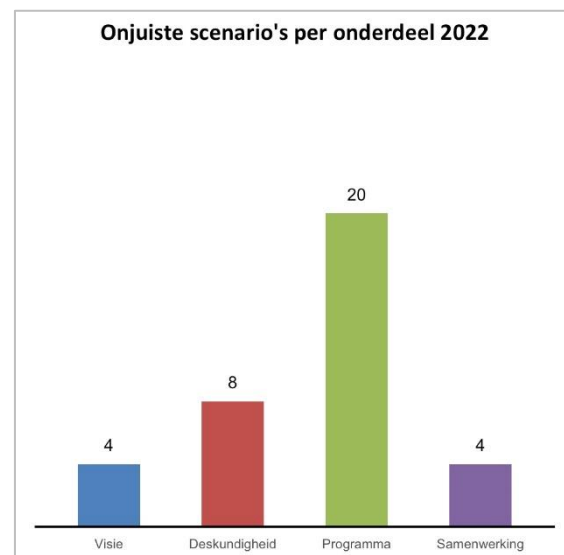
Figuur 2: Tabel van responspercentage per gemeente.

4.5 Geschikte respons

Het is mogelijk dat er sprake is van een ongeldige respons. Dit betekent dat een school een scenario onjuist heeft ingevuld. Deze scenario's worden niet meegenomen in de verdere verwerking van de gegevens. Het aantal onjuiste scenario's is sterk afgenomen in vergelijking met 2021, zoals in onderstaande figuren te zien is. Alleen voor het onderdeel programma is het aandeel onjuiste scenario's nog hoog. Kennelijk is voor scholen meer dan voorheen duidelijk wat wordt bedoeld met de vragen over visie, waar het aandeel onjuiste scenario's daalde van 19% naar 4%.

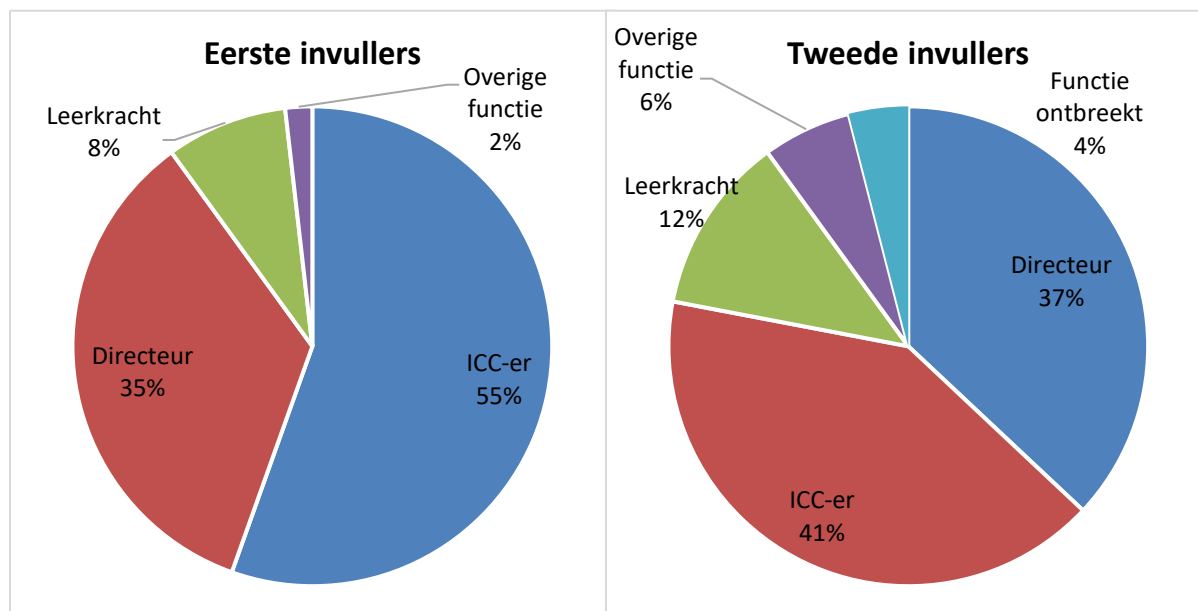
Figuur 3: Onjuiste scenario's per onderdeel 2021.

Figuur 4: Onjuiste scenario's per onderdeel 2022.

4.6 Respondenten

Het streven is om de Evi-vragenlijst door de icc'er en de directeur of lokatieleider gezamenlijk te laten invullen, omdat zij het best op de hoogte (zouden moeten) zijn van de stand van zaken met betrekking tot CmK en cultuureducatie in het algemeen op de school. Waar dat niet lukt, is de hoop dat een van de twee de vragenlijst met een andere collega in heeft gevuld. Zoals in de grafieken en tabel hieronder te zien is, is dit goed geslaagd. Dat betekent dat, ondanks het lage responspercentage, de informatie op schoolniveau als accuraat mag worden beschouwd.

Figuur 5: Procentuele verdeling eerste invullers.

Figuur 6: Procentuele verdeling tweede invullers.

	Invuller 1: Directeur/locatieleider	Invuller 1: ICC-er	Invuller 1: Leerkracht	Invuller 1: overig	Invuller 1: Functie ontbreekt
Invuller 2: Directeur/locatieleider	0	34	6	1	0
Invuller 2: ICC-er	32	13	0	0	0
Invuller 2: Leerkracht	6	5	2	0	0
Invuller 2: overig	0	5	1	1	0
Invuller 2: Functie ontbreekt	0	4	0	0	0

Figuur 7: Combinaties eerste en tweede invullers

4.7 Evaluatie van respons

De vragenlijst is geschikt voor twee verschillende doelen:

1. Zodat de school inzicht krijgt in haar eigen cultuureducatie en door de jaren heen kan zien wat de ontwikkeling is.
2. Data voor het tweejaarlijks onderzoek voor KunstLoc Brabant zodat zij inzicht krijgen van de effectiviteit van de CmK-regeling

Hoewel de respons te laag is om harde uitspraken te doen over de uitkomsten, is het wel degelijk mogelijk een algemeen beeld te schetsen van CmK 3, met name door de betrouwbaarheid van de invullers, en ook omdat de uitkomsten met die van verleden jaar vergeleken kunnen worden. De afname van het aantal onjuiste scenarios bij drie van de vier standaarden (programma uitgezonderd) maakt dat de resultaten daar waarschijnlijk bruikbaar zijn dan bij de voorgaande evaluatie het geval was. De grote verschillen in de responspercentages per gemeente zouden verklaard kunnen worden door een andere invulling die de intermediairs hebben gegeven aan hun rol. Voor een volgende ronde zou KunstLoc Brabant kunnen overwegen hierover met hen het gesprek aan te gaan of een dwingender instructie te geven.

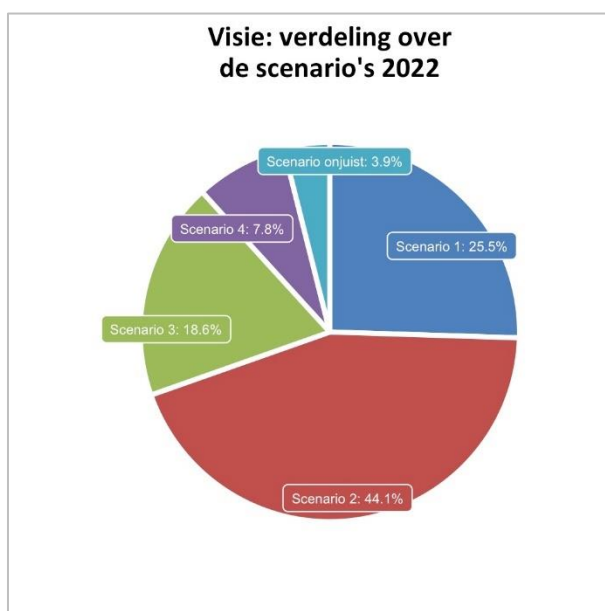
5. Visie

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de visie en maakt een vergelijking met de resultaten van 2021. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Visie worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

5.1 Samenvatting

De overgrote meerderheid van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, 88,3%, heeft een visie op cultuureducatie beschreven. Dat is een forse stijging ten opzichte van de 57% in 2021. Het verschil is vooral te wijten aan de afname van het aantal onjuiste scenario's, maar ook dat is een indicatie dat scholen een beter zicht hebben op hun visie op cultuureducatie. De meeste scholen met een visie hebben een schoolspecifieke visie, met name de scholen in scenario 2 (68,9%), wat een belangrijke verschuiving is ten opzichte van de voorgaande rapportage, toen 41% in dat scenario een schoolspecifieke visie had. Er lijkt, kortom over de hele linie een verschuiving plaats te vinden: de grootste groei zit in scenario 3, terwijl de scholen in scenario 2 duidelijk lijken te hebben nagedacht over hun visie.

Scholen zijn zeer tevreden over hun visie wanneer zij deze hebben vastgelegd en deze gedragen en mede opgesteld is door en met het team: 88,9% van de scholen in scenario 3 en 4 is tevreden en dat geldt ook voor 68,9% van de scholen in scenario 2. Alleen scholen die aangeven hun visie niet te hebben beschreven zijn minder vaak tevreden (23,1%) en vaker ontevreden (38,5%). Ondanks de hoge tevredenheid zijn scholen nog altijd ambitieus; 71,4% van de scholen, ongeveer evenveel als een jaar eerder, wil de visie verder ontwikkelen.

Figuur 8: Visie: verdeling over de scenario's.

5.2 Visie in beeld

Een visie is van belang omdat het een voorwaarde is om vraaggericht te kunnen werken. Een visie zorgt ervoor dat een school inzicht krijgt in wat zij nodig heeft qua deskundigheid, hoe zij haar programma voor cultuureducatie wil vormgeven en wat voor samenwerkingen zij aan dient te gaan.

De scholen wordt gevraagd om naar hun visie op cultuureducatie te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- We hebben de visie op cultuureducatie niet beschreven.

Scenario 2

- We hebben een eigen visie op cultuureducatie vastgelegd.
- De visie wordt gedragen en geëvalueerd door de directeur en de cultuurcontactpersoon (icc'er of leerkracht cultuur bijvoorbeeld)
- De directeur e icc-er houden het team op de hoogte.

Scenario 3

- We hebben een eigen visie op cultuureducatie opgenomen in ons schoolplan.
- De visie is met het team ontwikkeld en wordt door het team gedragen.
- De visie wordt minimaal jaarlijks met het team geëvalueerd.

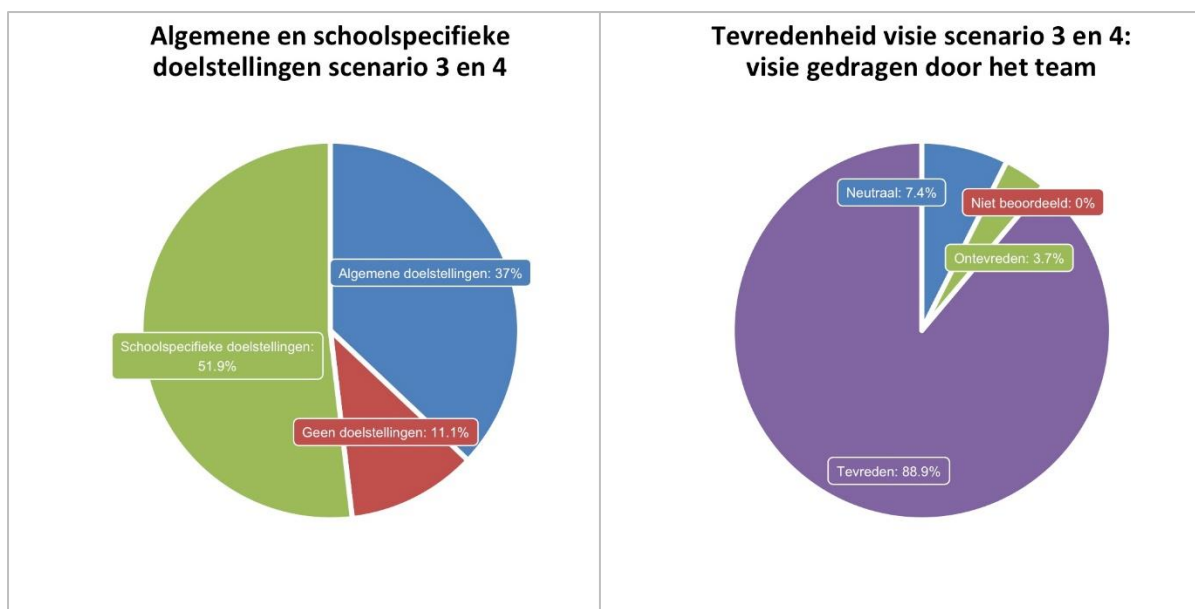
Scenario 4

- We hebben een visie op cultuureducatie geïntegreerd in onze bredere onderwijsvisie en expliciet opgenomen in ons schoolplan.
- Het team voelt zich eigenaar van de visie en plannen, deze zijn een vast onderdeel geworden van de kwaliteitszorg van de school.

Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen met een visie op cultuureducatie die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4), scholen met een omschreven visie op cultuureducatie (scenario 2) en scholen die (nog) geen visie op cultuureducatie hebben omschreven (scenario 1).

5.2.1 Scholen met een visie op cultuureducatie die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4)

Van de deelnemende scholen bevinden 27 zich in scenario 3 of 4, dat is relatief iets minder dan in 2021. De meeste scholen in deze scenario's, 51,9% heeft schoolspecifieke doelstellingen geformuleerd. Veruit de meeste scholen, 88,9%, is tevreden over hun visie. Uit de antwoorden op de open vragen wordt duidelijk dat die tevredenheid te maken heeft met het team, dat is een van de meest voorkomende woorden in de antwoorden. Zo schrijft een van de scholen: "Wij zijn tevreden over onze visie en staan hier als team echt achter. We vinden het belangrijk om cultuureducatie 'warm' te houden bij het team en bij de leerlingen." Tegelijkertijd koppelen veel scholen hun tevredenheid ook aan verdere ambitie: "De visie is passend bij de visie van [onze school] en leidend voor (financiële) keuzes die we maken. De cultuureducatie mag nog wel meer zichtbaar en vooral frequenter ingezet worden in de groepen, hier zijn we op een goede manier in ontwikkeling."

Figuur 9: Verdeling soorten doelstellingen

Figuur 10: Verdeling tevredenheid over Visie in scenario 3 en 4

Een overgrote meerderheid van de scholen met een door het team gedragen, vastgelegde visie, 67,6% wil deze verder ontwikkelen. De scholen die daar geen behoefte aan hebben zijn vooral tevreden en/of hebben de visie recent vastgesteld. Scholen die hun visie verder willen ontwikkelen benoemen vaak dat ze het cultuureducatie planmatiger willen aanpakken. Meerdere scholen geven aan dat ze hiermee samen met de kunstdocent aan (gaan) werken. Slechts één school geeft expliciet aan deze ontwikkeling te doen samen met de stichting waartoe zij behoren.

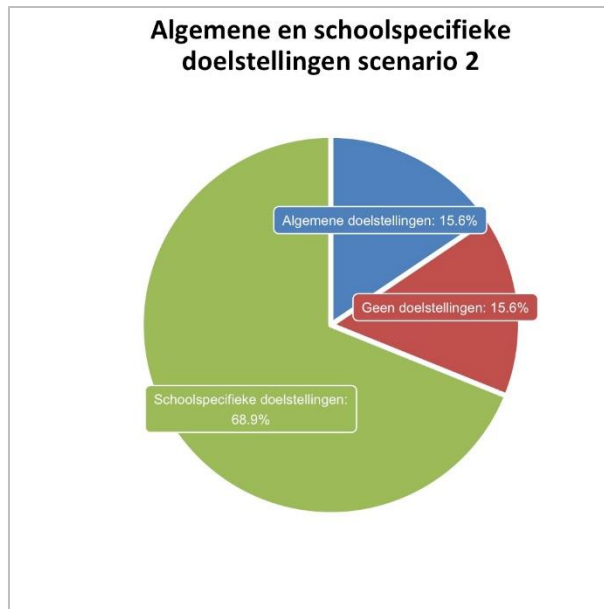
5.2.2 Scholen met een omschreven visie op cultuureducatie (scenario 2)

45 scholen hebben hun visie omschreven, maar geven niet aan dat deze door het team gedragen wordt. Dat is 44,1%, een lichte daling ten opzichte van 2021. De meeste scholen in scenario 2, 68,9% heeft schoolspecifieke doelstellingen geformuleerd, zoals in onderstaande figuur te zien is. Twee voorbeelden van een visie van een school uit scenario 2:

“Wij zien Cultuur als gereedschap om kinderen de wereld te laten begrijpen, zoals ook taal en rekenen wordt gebruikt om de wereld te begrijpen. Niet om er later mee naar de academie te gaan, dus niet om ze af te leveren als kunstenaar. Wij zijn geen culturele school. We zien cultuur als middel en niet als doel.”

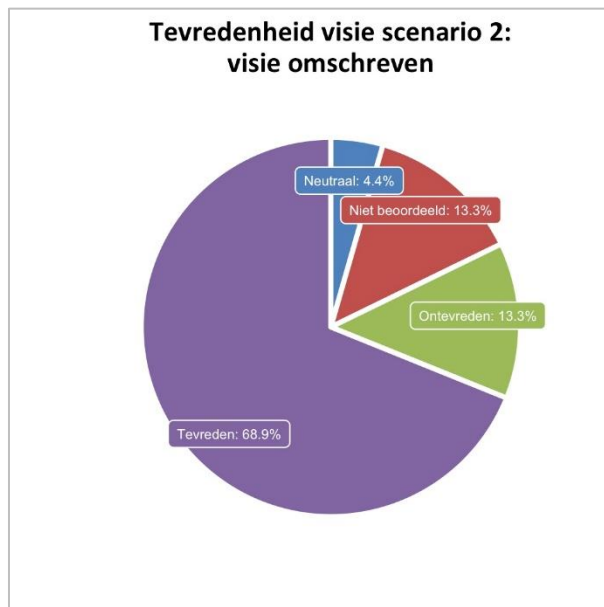
en

“Op [onze school] creëren we een creatieve, ondernemende, kritische, onderzoekende en probleemoplossende houding bij onze leerlingen. [Onze school] vindt cultuureducatie van belang. Het past bij de pedagogische opdracht van de school. Het geeft de school kansen om zich te profileren door accenten te leggen op bepaalde vormen van cultuureducatie. Het stimuleert de nieuwsgierigheid van de leerlingen en draagt bij aan hun ontwikkeling van de creativiteit. De wijze van denken en feedback daarop is van grote invloed. De visie op cultuureducatie hangt samen met de schoolbrede visie.”

Figuur 11: Procentuele verdeling soorten doelstellingen

De meeste scholen in scenario 2 zijn tevreden met de huidige situatie. Slechts 13,3% is ontevreden, zoals in onderstaand figuur te zien is.

Figuur 12: Procentuele verdeling tevredenheid over Visie in scenario 2

Alle scholen in dit scenario willen zich verder ontwikkelen. Zij geven ook aan duidelijk te weten hoe ze dat willen doen, veelal met ondersteuning van de externe kunstdocent. Ook geven meerdere scholen aan meer focus aan te willen brengen in hun cultuureducatie en het team meer bij de visie te willen betrekken. Acht scholen uit scenario 2 hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

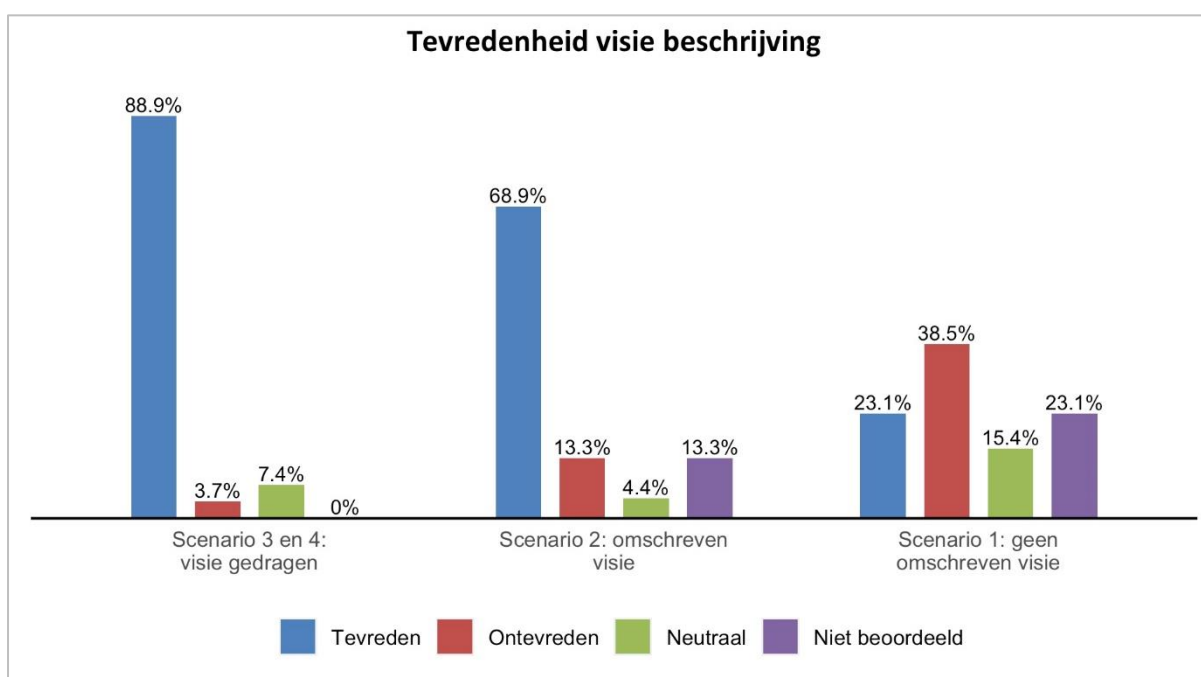
5.2.3 Scholen die (nog) geen visie op cultuureducatie hebben omschreven (scenario 1)

Iets meer dan een kwart van de scholen, 25,4% heeft nog geen visie op cultuureducatie en bevindt zich in scenario 1, ongeveer evenveel als in 2021. De meeste van deze 26 scholen geven aan geen of alleen een achterhaalde visie te hebben, maar deze wel te willen ontwikkelen, zoals deze school:

“Niet van toepassing, we maken gebruik van het menu en zijn cultuur voorloper school, maar een visie leeft niet echt binnen de school.”

Op twee scholen na willen al deze scholen hun visie verder ontwikkelen en van die twee scholen geeft een school aan niet tevreden te zijn over het ontbreken van een visie. De andere school schrijft: “Het lukt aardig goed om kinderen met verschillende disciplines in aanraking te laten komen.” De meeste scholen, 18 van de 26, geven aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

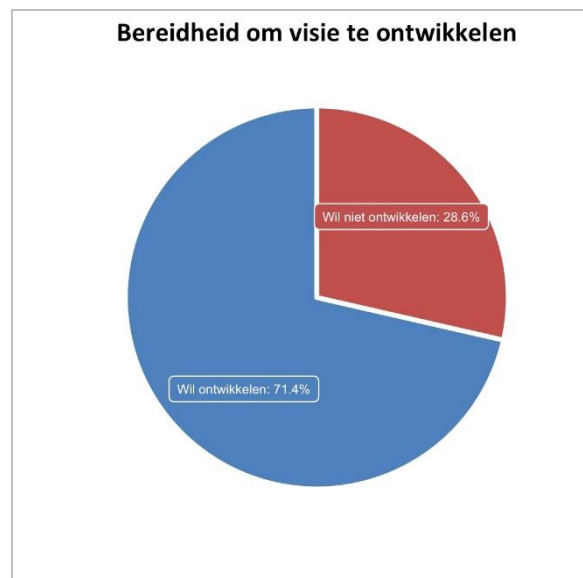
5.2.4 Vergelijking 2021 en 2022 modellen

Figuur 13: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Visie

Figuur 14: Bereidheid om visie te ontwikkelen 2021

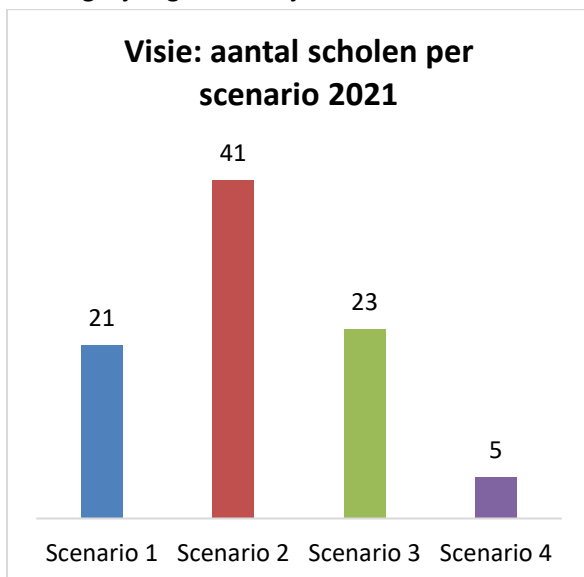
Figuur 15: Bereidheid om visie te ontwikkelen 2022

5.3 Resultaten: Visie

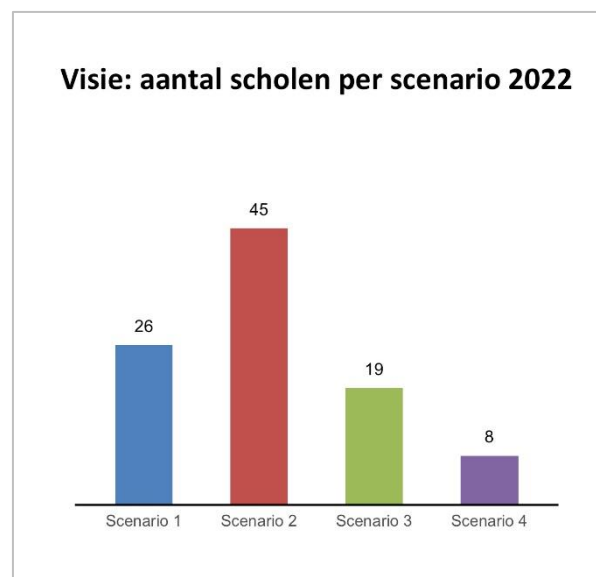
Slechts vier scholen kozen een onjuist scenario bij Visie. Dat betekent dat scholen beter in beeld hebben dan een jaar eerder, toen 25 scholen een onjuist scenario hebben aangevinkt. Dit kan wijzen op een positieve ontwikkeling bij de scholen wat betreft hun idee over een visie op cultuureducatie.

5.3.1 Resultaten totaal werkgebied penvoerder

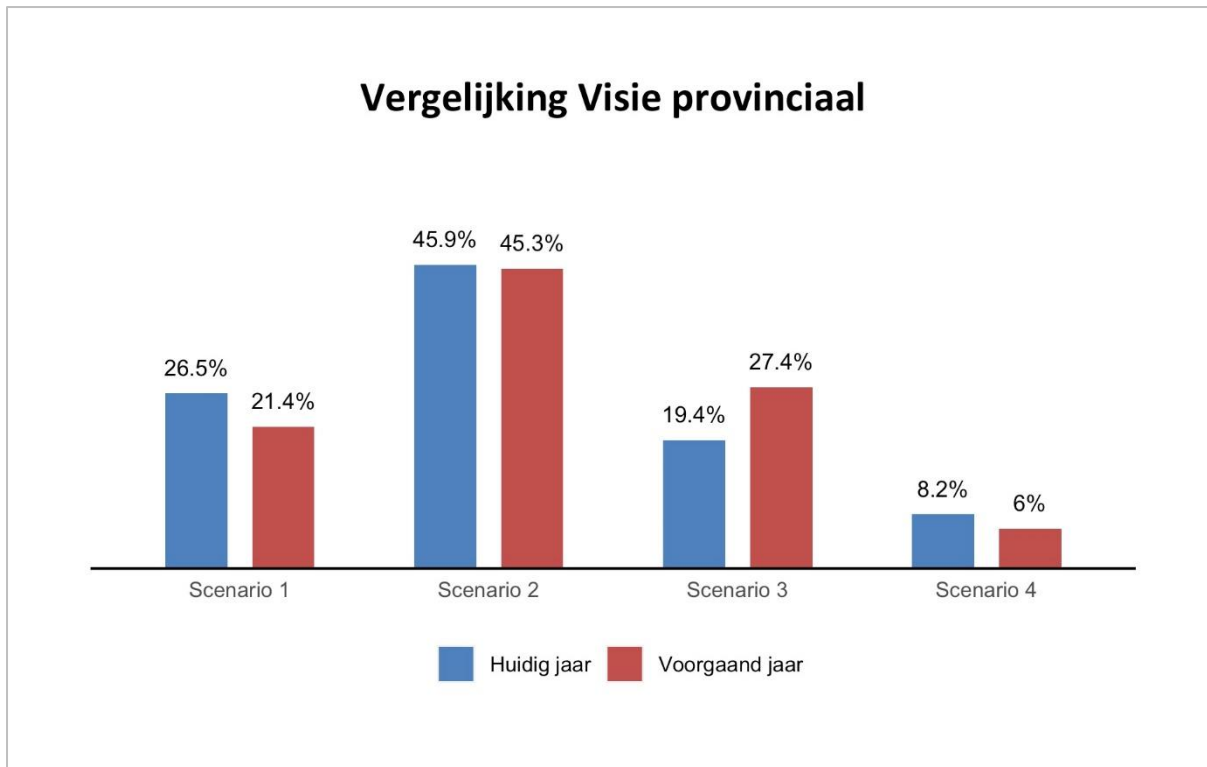
Gegeven de kleine aantallen en de lage responspercentages is helaas geen conclusie te trekken uit de vergelijking van de cijfers uit 2021.

Figuur 16: Aantal scholen per scenario 2021 (N=90).

Figuur 17: Aantal scholen per scenario 2022 (N=102).

Figuur 18: Vergelijking verschillende scenario's Visie provinciaal 2021 en 2022

Gemiddeld scoorden de Noord-Brabantse scholen in 2022 een scenario van 2,1, hetzelfde als in 2021. Het is belangrijk om te benadrukken dat dit geen kwaliteitsoordeel is. Voor sommige scholen is het ene scenario het meest passend en voor andere een ander scenario, afhankelijk van grootte van de school, de sociaal-economische achtergrond van leerlingen en het beschikbare culturele aanbod in de directe omgeving.

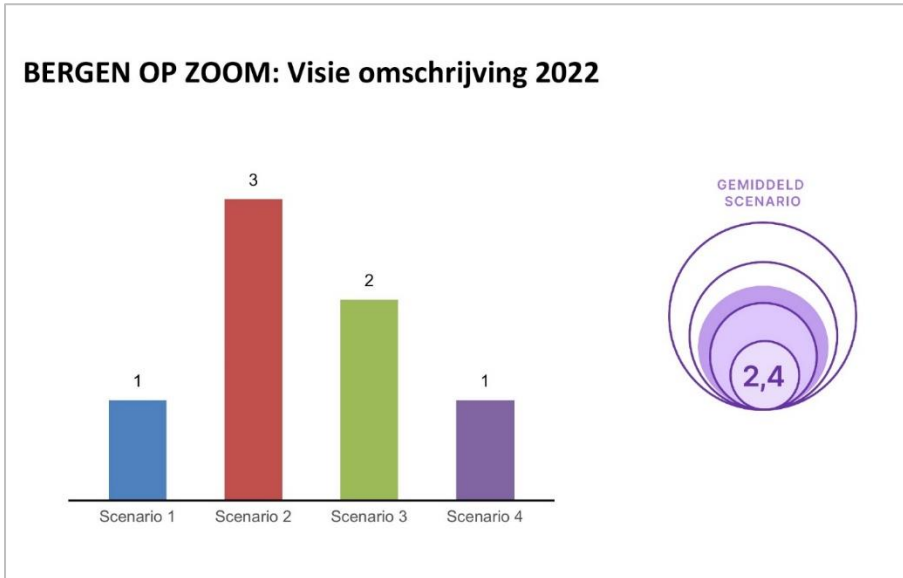

Figuur 19: Gemiddelde Evi score Visie van de Noord-Brabantse scholen 2022

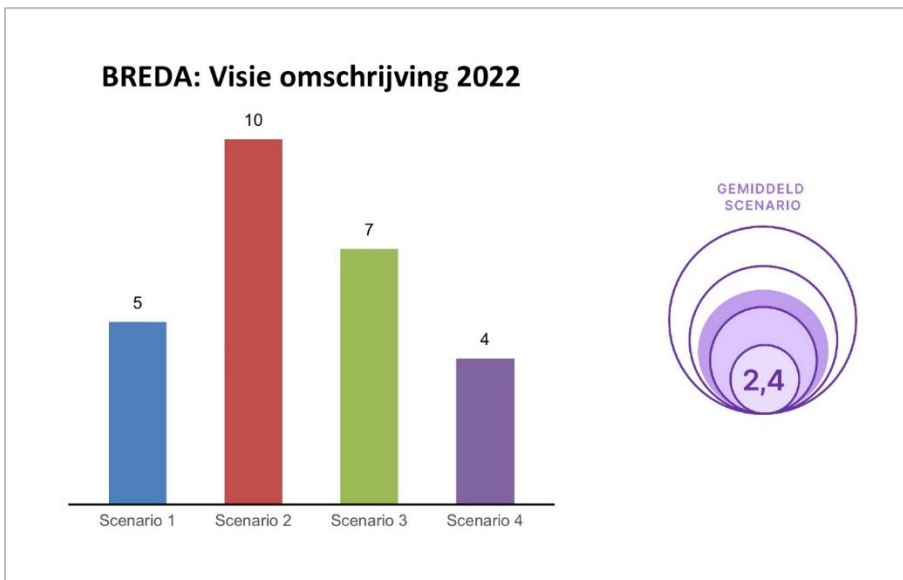
5.3.2 Gemeentelijke resultaten Visie

Voor gemeentes met vijf of meer deelnemende scholen is hieronder in beeld gebracht wat de verdeling over de scenario's is en wat het gemiddelde scenario is. Voor KunstLoc Brabant kunnen deze cijfers wellicht aanleiding zijn voor een gesprek met de lokale intermediair om na te gaan of deze uitkomsten representatief zijn voor de regio.

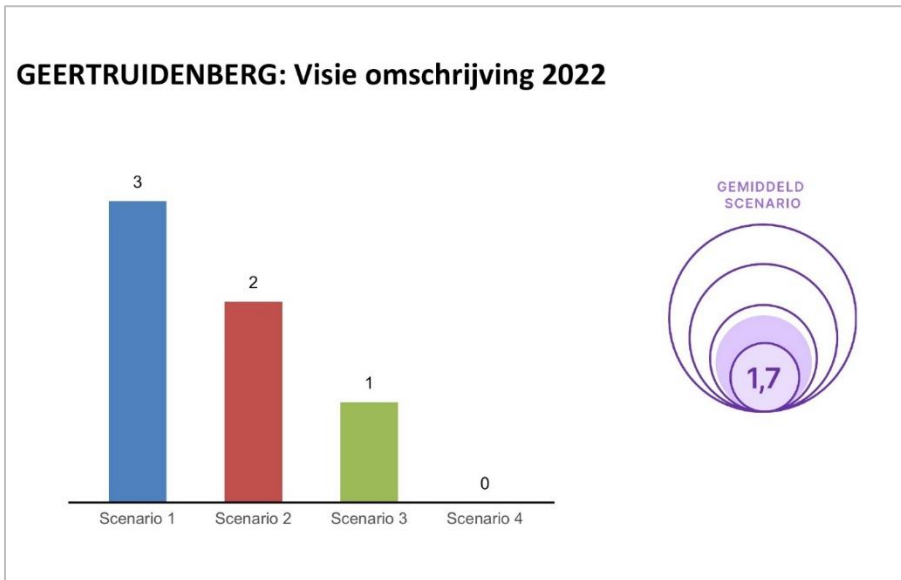
Bergen op Zoom: scenario 2,4 (n=7; 0 Evi was ongeschikt. Scenario 2021: 2,0)

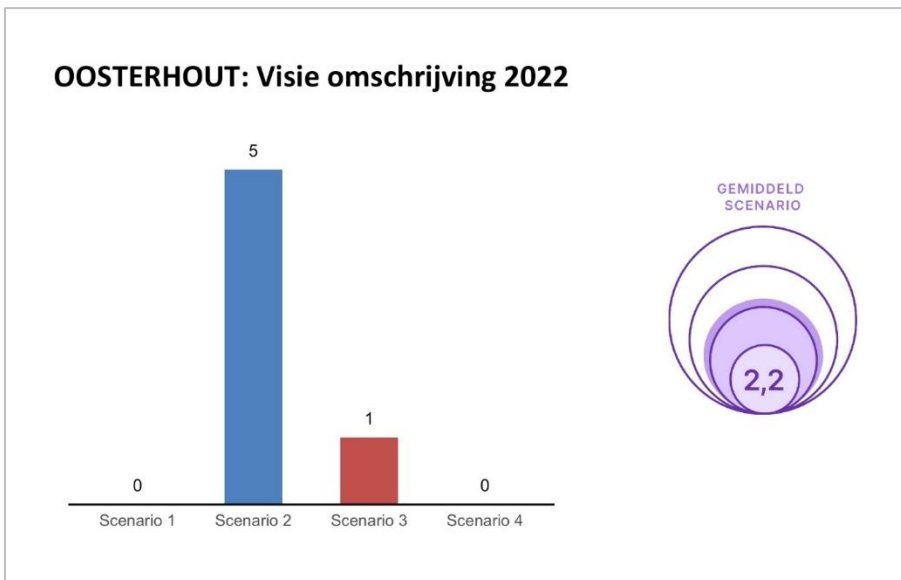
Breda: scenario 2,4 (n=26; 0 Evi's waren ongeschikt)

Geertruidenberg: scenario 1,7 (n=7; 1 Evi was ongeschikt)

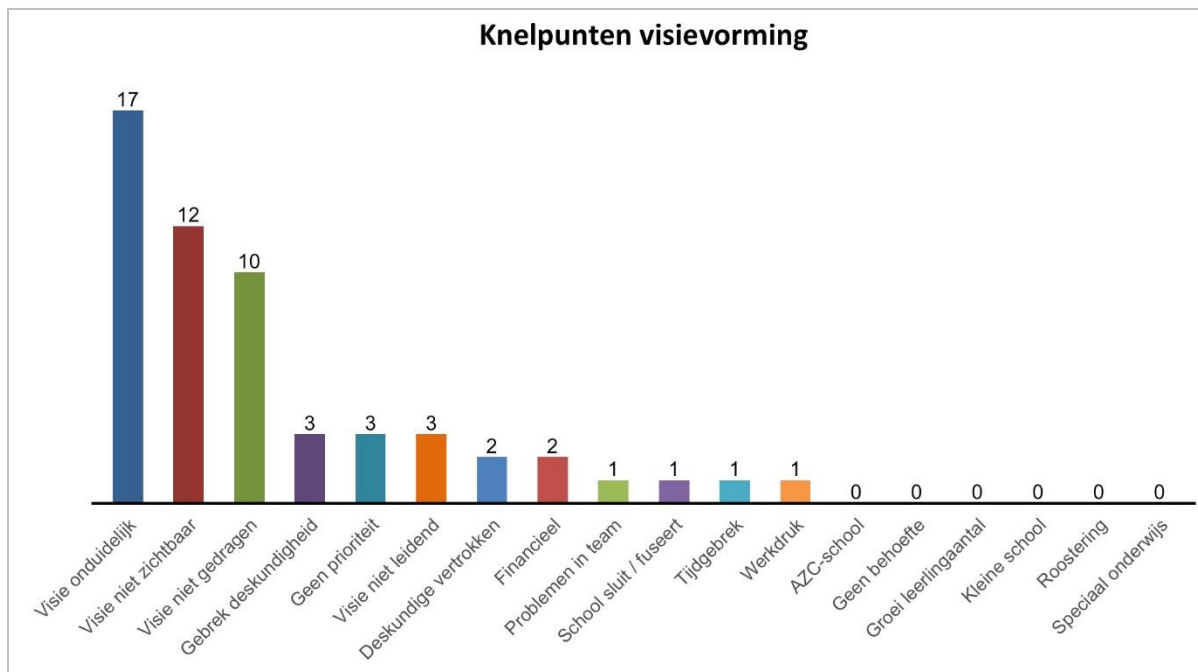

Oosterhout: scenario 2,2 (n=6; 0 Evi was ongeschikt)

5.4 Knelpunten visievorming

Desgevraagd geven de scholen aan dat het grootste knelpunt in de visievorming ligt in de visie zelf. Met andere woorden: zij ervaren moeite met het formuleren, zichtbaar maken en door het team laten omarmen van hun visie. Dat zijn obstakels die door begeleiding vanuit KunstLoc Brabant en lokale intermediairs waarschijnlijk goed te verhelpen zijn in de vorm van training, workshops, inspiratiesessies of directe begeleiding bij het opstellen van de visie.

Figuur 20: Knelpunten visievorming

5.5 Evaluatie en advies

Zoals gezegd is het met de huidige responspercentages onmogelijk om harde uitspraken te doen over hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de visievorming zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Twee conclusies kunnen wel voorzichtig worden getrokken. De eerste is dat scholen een beter beeld lijken te hebben van het doel van de vraag naar visie. De tweede is dat scholen juist moeite hebben met het formuleren en communiceren van een visie op cultuureducatie. Het lijkt verstandig om hierover het gesprek aan te gaan met intermediairs en scholen om te zien of dit beeld klopt en welke ondersteuning scholen nodig hebben bij het formuleren van een visie die gedragen wordt door het team.

6. Deskundigheid

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de deskundigheid en maakt een vergelijking met de resultaten van 2021. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Deskundigheid worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

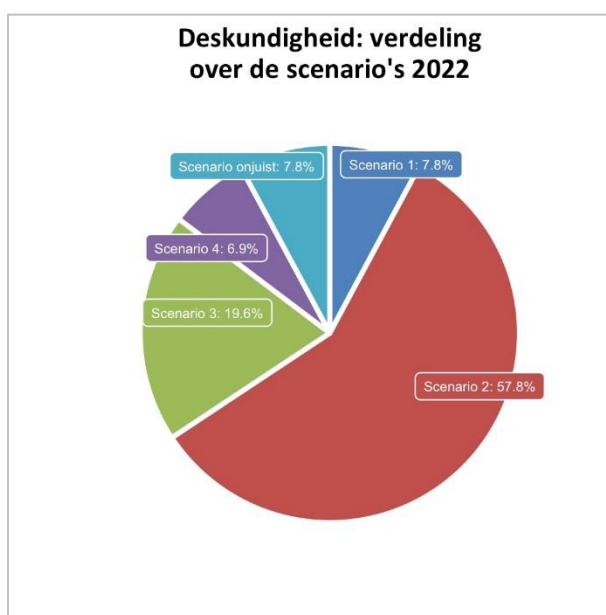
6.1 Samenvatting

De overgrote meerderheid van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld hebben inzicht in de aanwezige deskundigheid en een deel hiervan is er ook (pro-)actief mee bezig en reserveert er middelen voor. De meest voorkomende vormen van deskundigheid zijn respectievelijk muziek, beeldend en dans. Dit beeld wijkt niet veel af van dat in 2021, behalve de aanwezigheid van deskundigheid op het gebied van dans, dat veel hoger lijkt te zijn dan een jaar eerder. De lage respons en de verschuiving in de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld zou hiervoor een verklaring kunnen bieden.

27 van de 102 scholen bevorderen actief de deskundigheid en bevinden zich dus in scenario 3 of 4. Dat is een relatieve daling ten opzichte van 2021. De meeste van deze scholen, 66,7% is hier tevreden over; tegelijkertijd hebben de meeste scholen, 70%, wel de ambitie zich op dit vlak verder te ontwikkelen. Vijf scholen in scenario 3 of 4 heeft een hulpvraag voor de penvoerder.

De meeste scholen, 57,8%, bevinden zich in scenario 2. Zij hebben inzicht in de aanwezige deskundigheid en coördineren die. De meeste van deze scholen, 49,25, zijn tevreden, 20,3% is neutraal en 22% is ontevreden. 68,8% van de scholen in scenario 2 wil de deskundigheid verder ontwikkelen en 37,5% geeft aan een hulpvraag te hebben.

Slechts 7,9% van de scholen bevindt zich in scenario 1, een daling ten opzichte van 2021. Hoewel het hier om zeer kleine aantallen gaat – 10 scholen – en er dus geen conclusies kunnen worden getrokken valt op dat de meeste scholen hun tevredenheid niet beoordeeld hebben.

Figuur 21: Deskundigheid: verdeling over de scenario's.

6.2 Deskundigheid in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun deskundigheid op cultuureducatie te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- Wij coördineren en bevorderen de deskundigheid op het gebied van cultuureducatie niet.

Scenario 2

- Wij coördineren cultuureducatie en de deskundigheid op dit gebied.
- We hebben inzicht in de deskundigheid die we in huis hebben.

Scenario 3

- We bevorderen deskundigheid op het gebied van cultuureducatie bewust en gericht.
- We stimuleren kwaliteiten van teamleden en zetten deze in.
- Hiervoor reserveren we structureel tijd en middelen

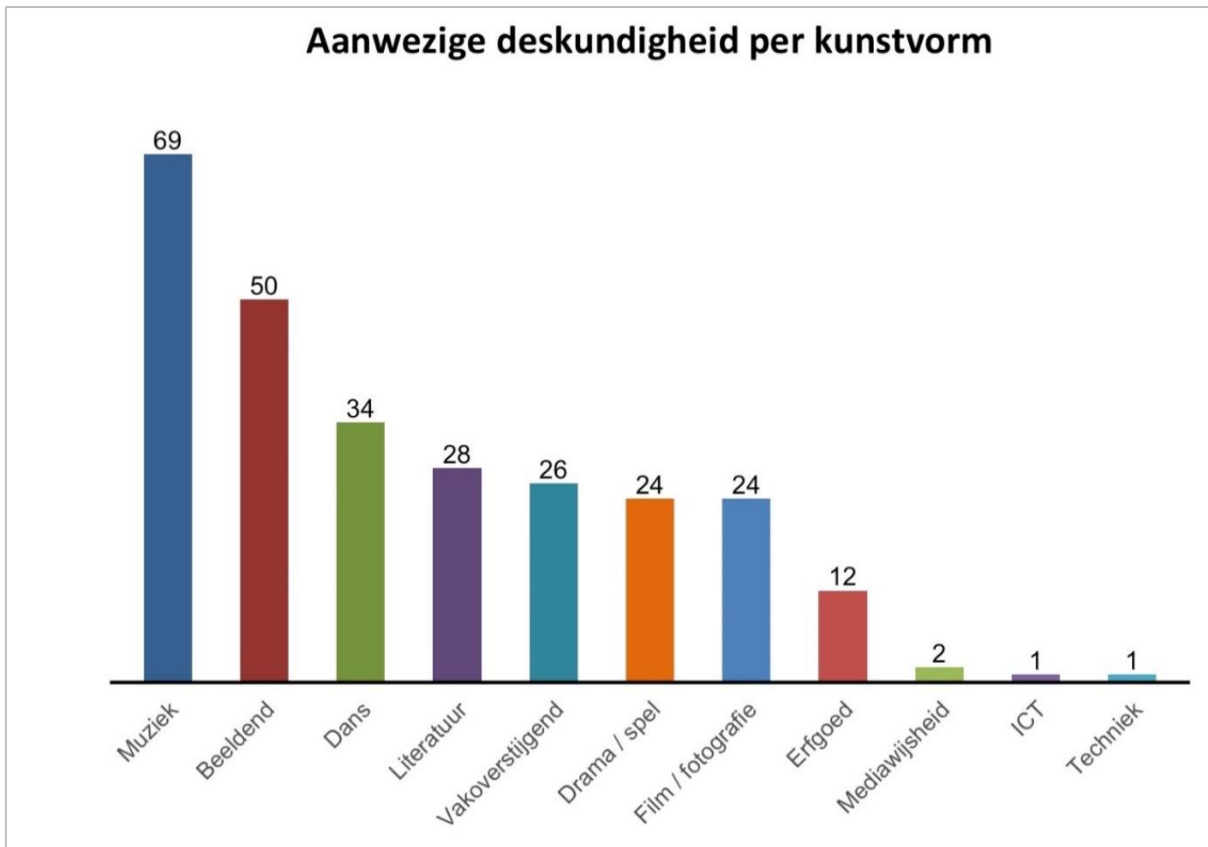
Scenario 4

- De school bevordert planmatig en structureel de deskundigheid van het hele team op het gebied van cultuureducatie.
- Wij zijn op het vlak van cultuureducatie een lerende organisatie.
- Hiervoor stellen we structureel tijd en middelen beschikbaar.

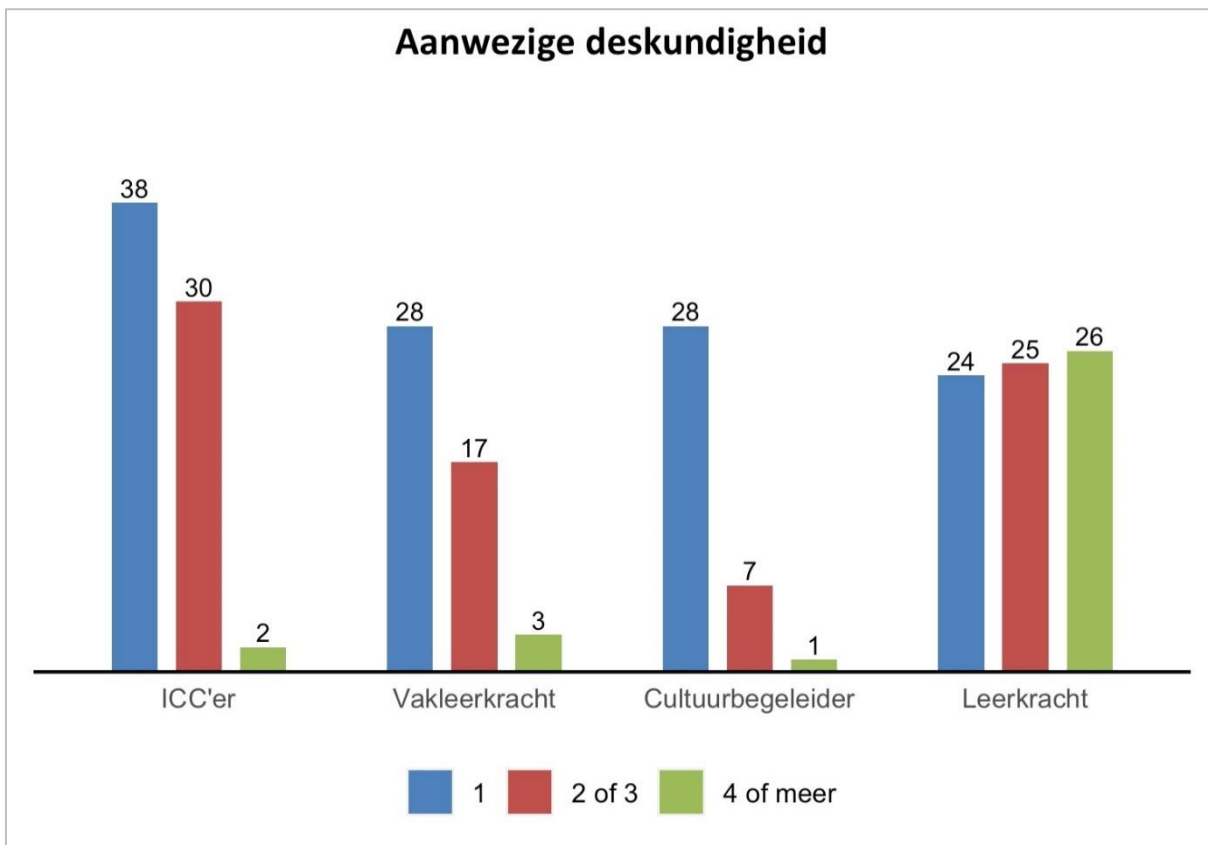
Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4), scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2) en scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1).

6.2.1 Deskundigheid per discipline

Onderstaand figuur laat zien hoe vaak scholen benoemen dat zij deskundigheid omtrent een bepaalde kunstvorm in huis hebben. In vergelijking met 2021 valt op dat het aantal keer dat drama is genoemd is gedaald, terwijl dans vaker wordt genoemd. De deskundigheid is vooral aanwezig in de vorm van een of meer icc'ers, maar ook vakleerkrachten worden vaak genoemd. Het aantal genoemde cultuurbegeleiders is hoog, wat onrealistisch is gezien het kleine aantal deskundigen in de provincie met die achtergrond. Dat was in 2021 ook al het geval; dit lijkt erop te wijzen dat de functie bij veel scholen niet bekend is.

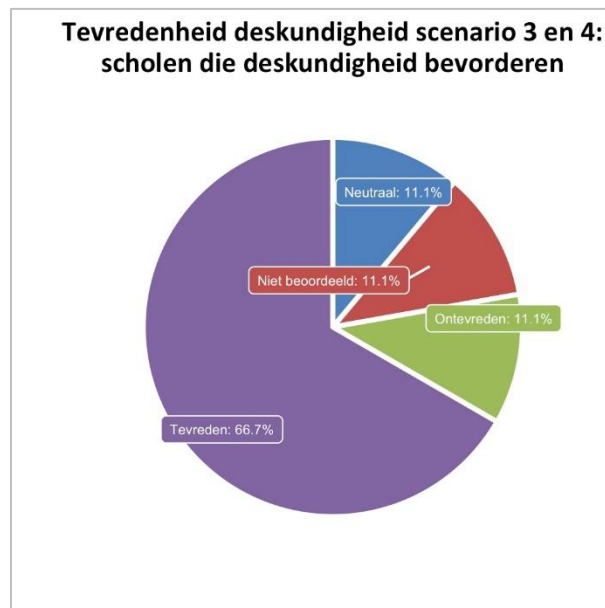
Figuur 22: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm

Figuur 23: Aanwezige deskundigheid

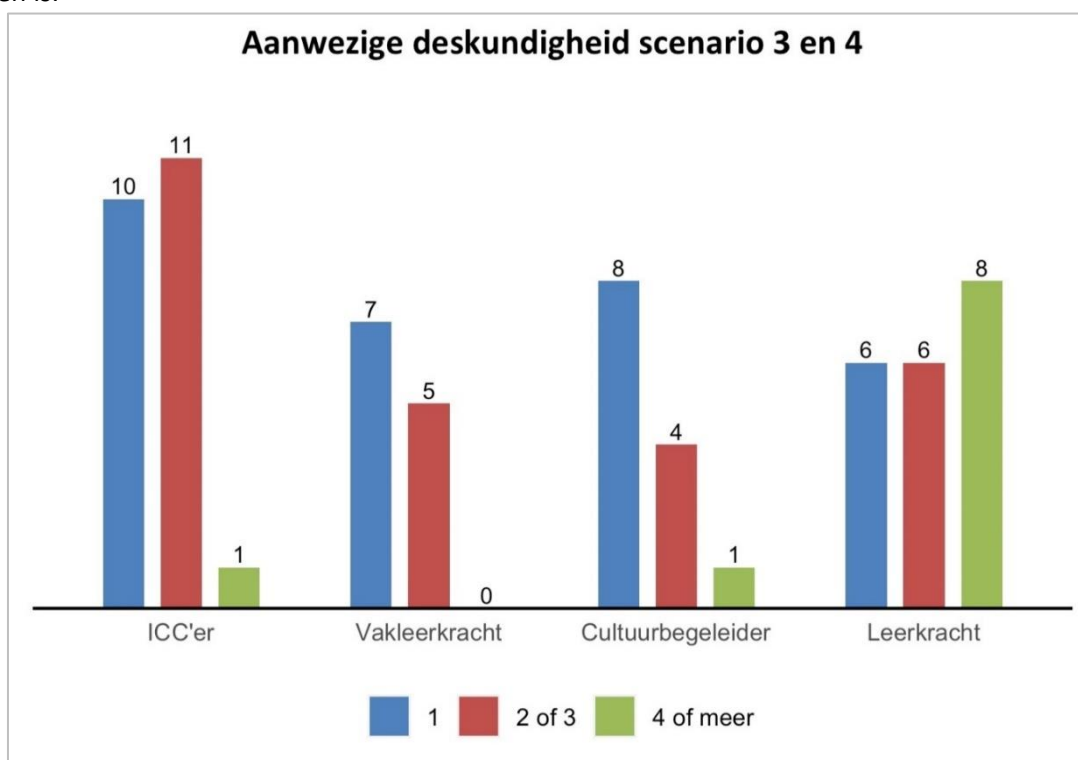
6.2.2 Scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4)

27 scholen, 26,5% van het totaal, bevinden zich in scenario 3 of 4. Dat is duidelijk minder dan de 41% van 2021, maar zoals gezegd kunnen daaruit geen conclusies worden getrokken. De meeste scholen in deze scenario's, 66,7%, zijn tevreden en 11,1% is ontevreden.

Figuur 24: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 3 en 4

De meeste scholen in scenario 3 en 4, 21 van de 27, geven aan dat de deskundigheid in het team verankerd is. De meest genoemde vorm van deskundigheid is de icc'er, zoals in onderstaande figuur te zien is.

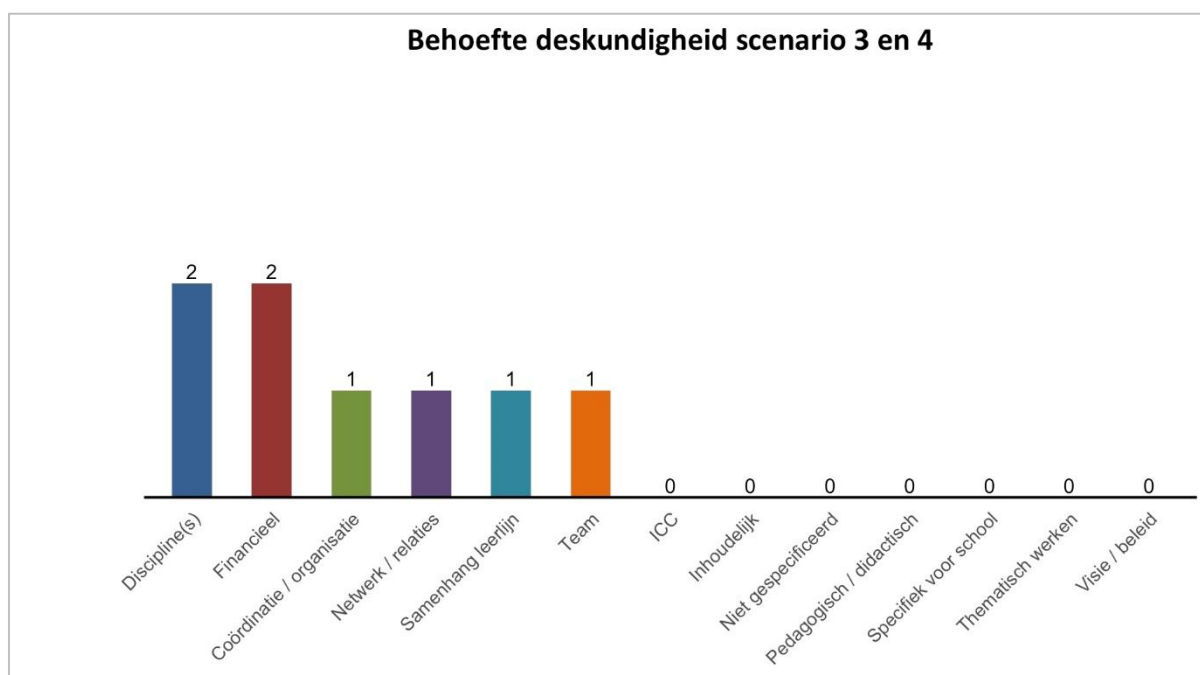

Figuur 25: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 3 en 4

Van de scholen in scenario 3 en 4 willen 20, 74%, zich verder ontwikkelen, maar ook de scholen die aangeven dat niet te willen laten blijken niet stil te willen blijven staan, zoals deze school:

“afgelopen jaar hebben vanuit npo middelen wekelijks het aanbod muziek en dans verstrekt voor de leerlingen met een vakdocent. Het zou mooi zijn als we dat jaarlijks in zouden kunnen zetten. Door wisselingen van medewerkers zien we wel dat hiermee ook bepaalde deskundigheid de school heeft verlaten. De deskundigheid die nu op school aanwezig is, zou zeker versterkt kunnen worden.”

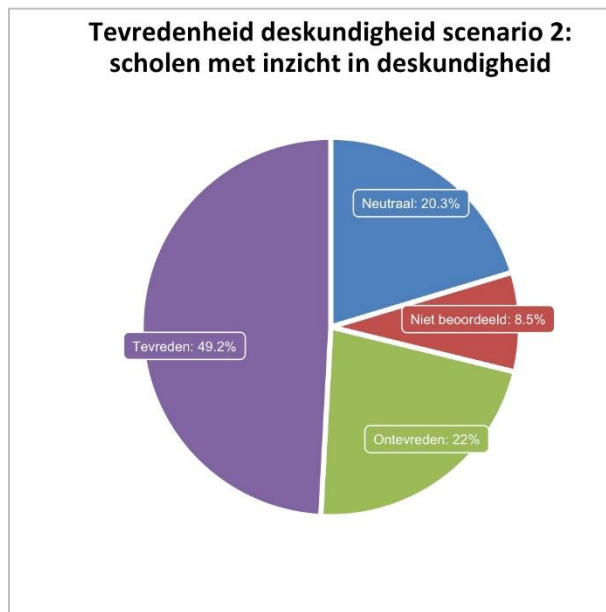
Onderstaande grafiek laat zien hoe vaak scholen aangeven dat zij zich op een bepaald gebied willen ontwikkelen. De aantallen zijn te klein om hier conclusies uit te trekken.

Figuur 26: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 3 en 4

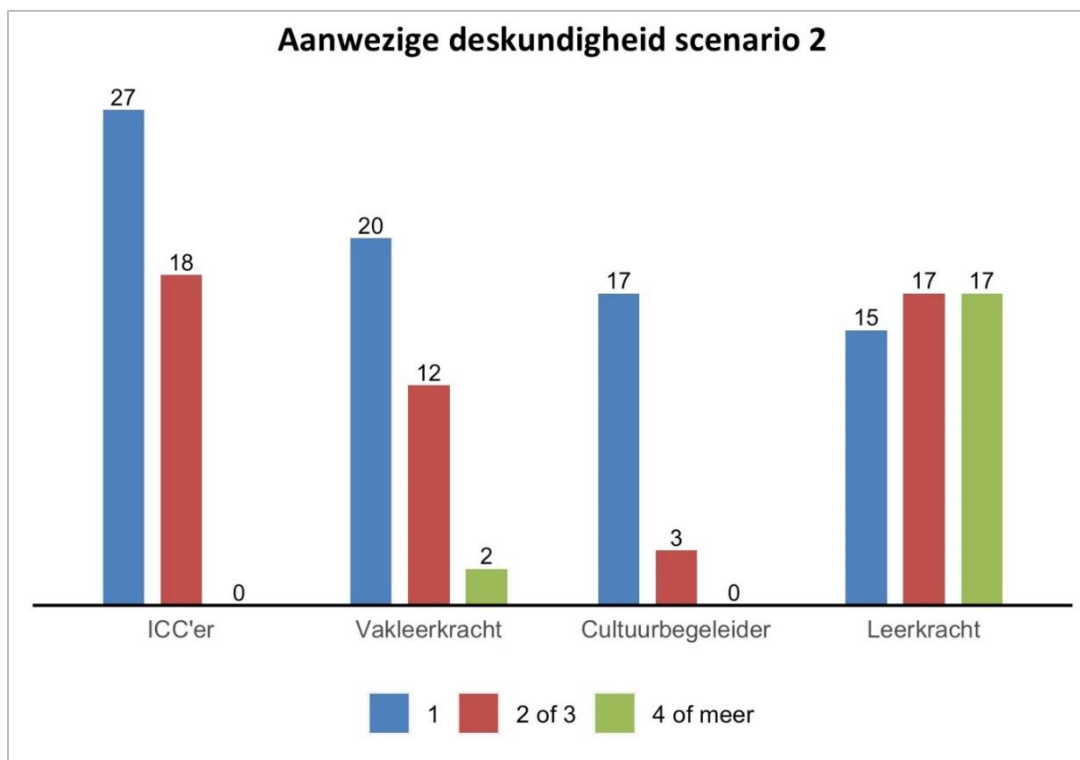
6.2.3 Scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2)

Het overgrote deel van de scholen, 59 van de 102, bevindt zich in scenario 2. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2021. Bijna de helft van deze scholen is tevreden, een aanzienlijk deel, 22%, is ontevreden, zoals in onderstaand figuur te zien is.

Figuur 27: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 2

Van de scholen in dit scenario geven tien aan dat de deskundigheid in het team verankerd is, dat is 16,9%. De meeste deskundigheid is aanwezig in de vorm van een of meer icc'ers.

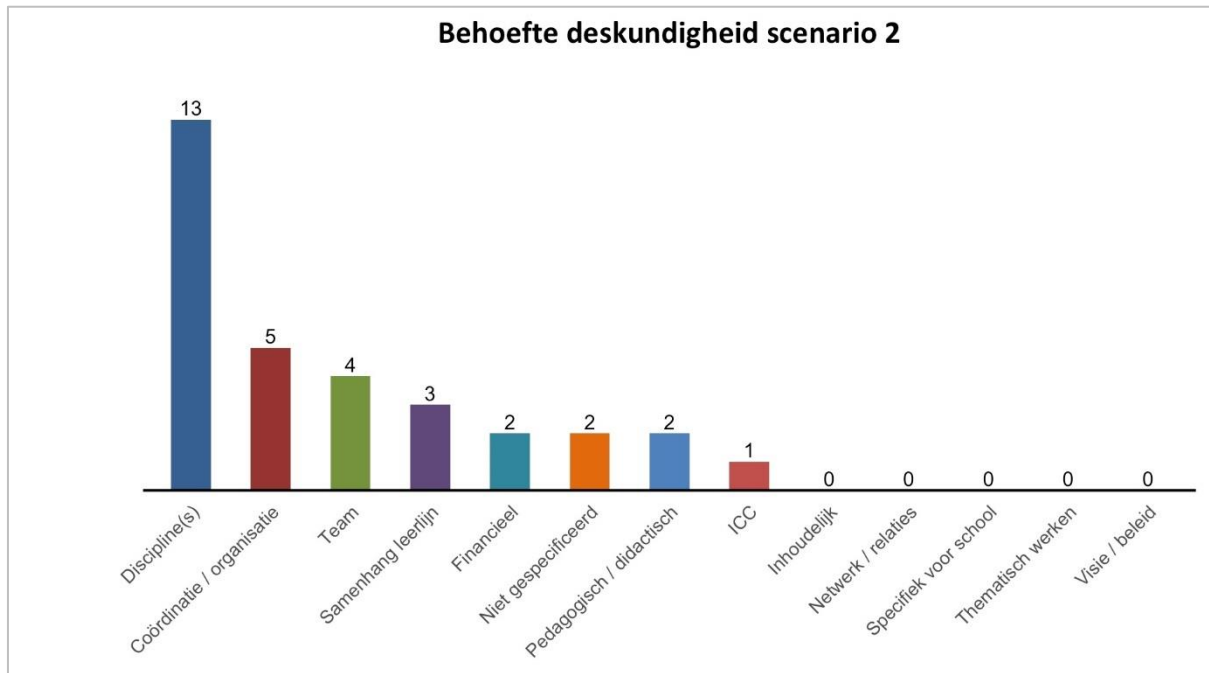

Figuur 28: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 2

Van de scholen in scenario 2 wil 66,1% (39 scholen) zich verder ontwikkelen. De meeste van deze scholen geven aan dat er al voldoende deskundigheid in huis is. Een enkele school geeft aan

onvoldoende zicht te hebben en anderen willen eerst de huidige situatie bestendigen: “Eerst even verder op de ingeslagen weg.”

Onderstaande grafiek laat zien hoe vaak scholen aangeven dat zij zich op een bepaald gebied willen ontwikkelen. Dat is met name op het vlak van het verbreden van het aantal aanwezige disciplines.

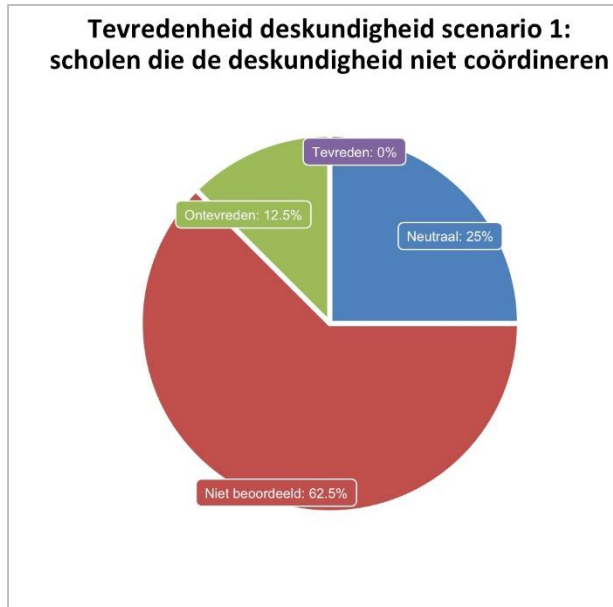
Figuur 29: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 2

De scholen die zich verder willen ontwikkelen geven meestal aan dat zij zich aan het begin van een ontwikkelingstraject bevinden, zoals deze school:

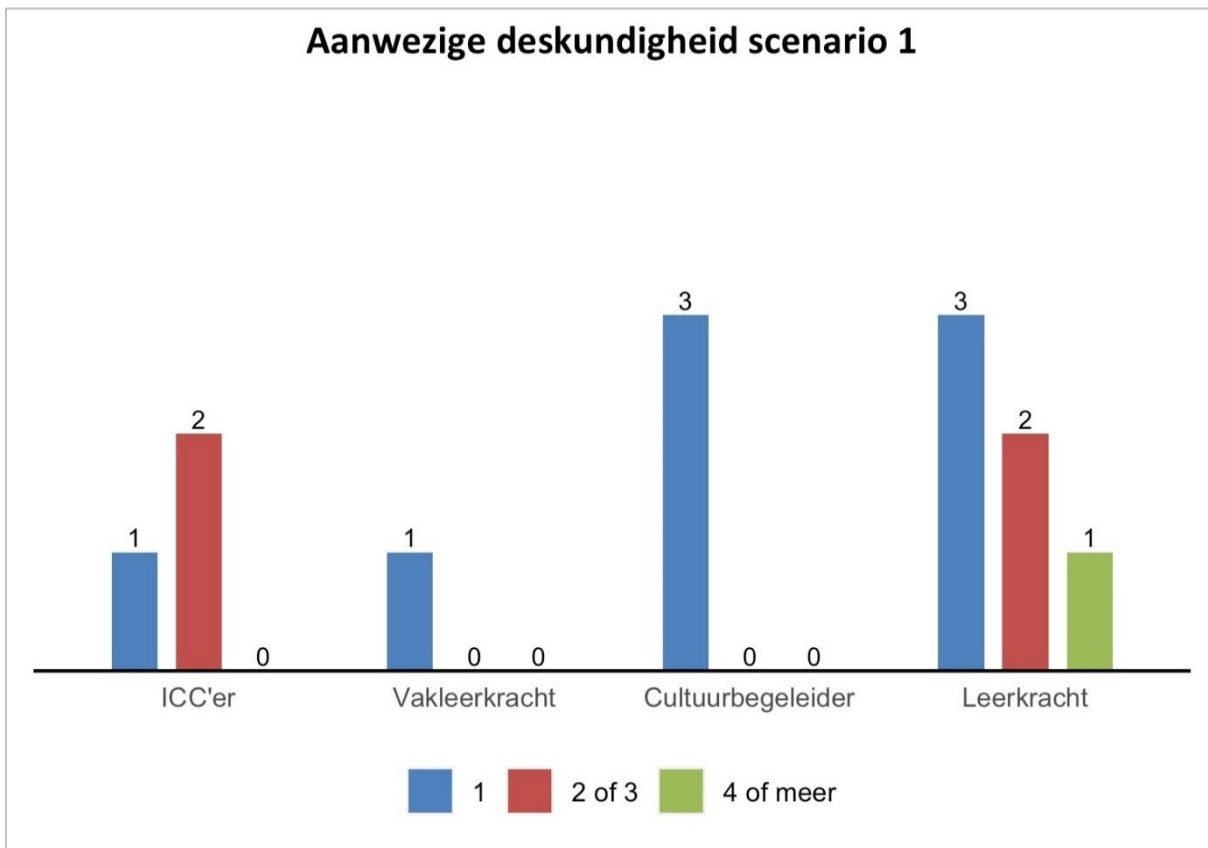
“We staan aan de wieg van dit onderdeel van ons onderwijs. We zoeken begeleiding om alle stappen zoals hierboven omschreven te kunnen zetten. Stap voor stap. Leren hoe je het creatieve denkproces kunt stimuleren bij de teamleden zelf, zodat zij ervaren hoe je dit bij kinderen kunt bewerkstelligen. Dus loskomen van de geijkte paden en ruimte maken voor nieuwe.”

6.2.4 Scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1)

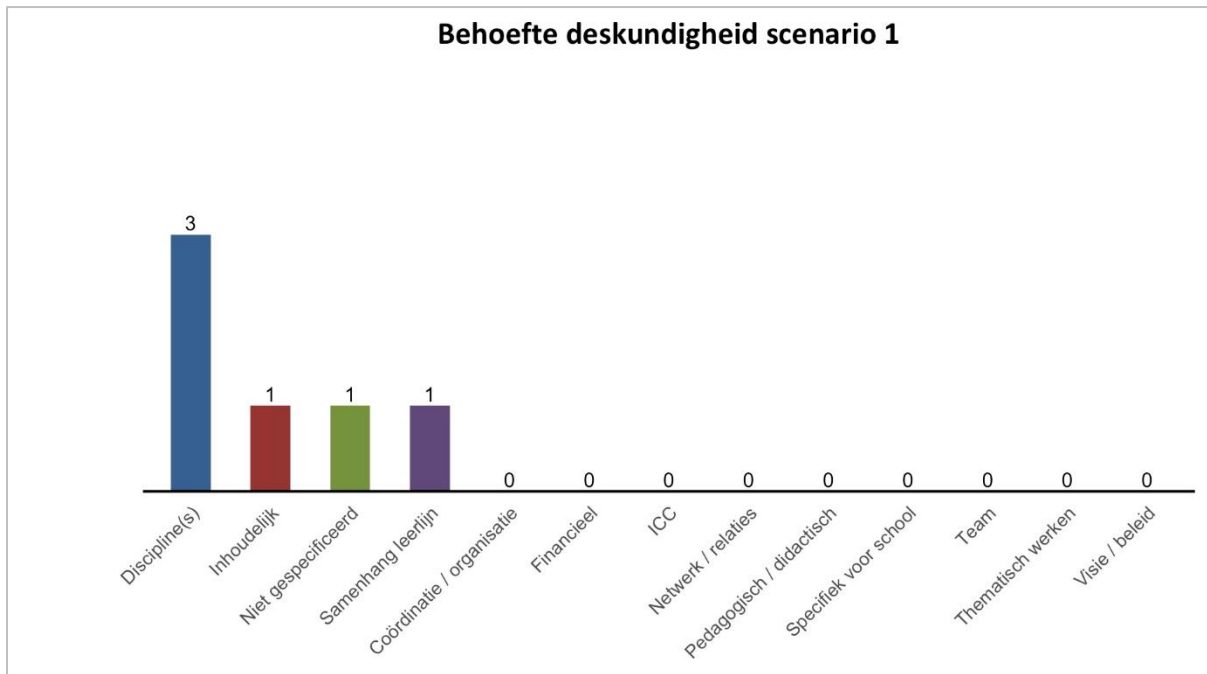
Acht scholen bevinden zich in scenario 1, dat is een dusdanig laag aantal dat weinig algemeen geldende uitspraken hierover kunnen worden gedaan, anders dan dat het lage aandeel van deze scholen duidelijk maakt dat de meeste scholen actief bezig zijn met de ontwikkeling van hun deskundigheid.

Figuur 30: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 1

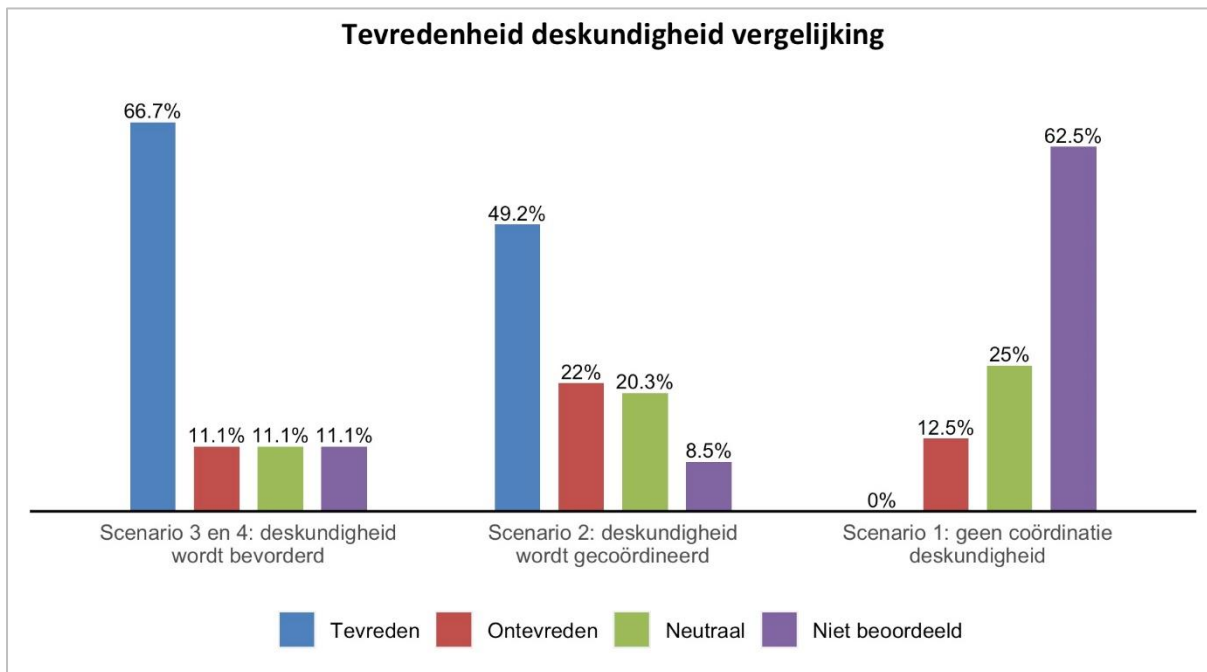
Figuur 31: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 1

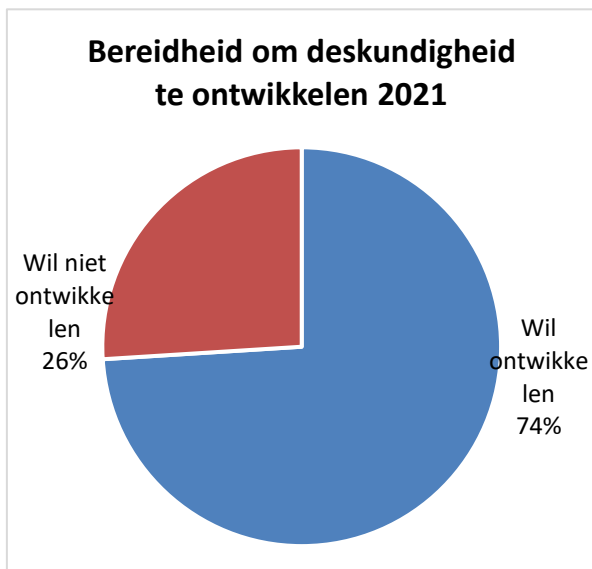
Figuur 32: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 1

6.2.5 Vergelijking 2021 en 2022 modellen

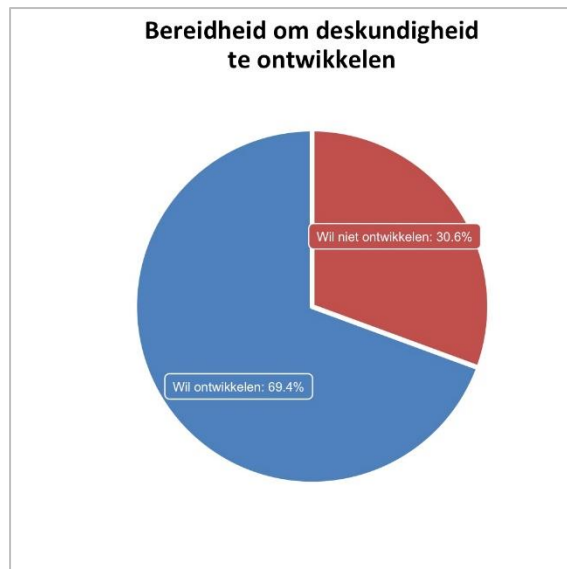
De tevredenheid over de deskundigheid stijgt naar mate de scholen zich in een hoger scenario bevinden. Dat was in 2021 ook al zo, maar er is een lichte stijging te zien in de tevredenheid van scholen in scenario 3 en 4.

Figuur 33: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Deskundigheid

Figuur 34: Bereidheid deskundigheid te ontwikkelen 2021

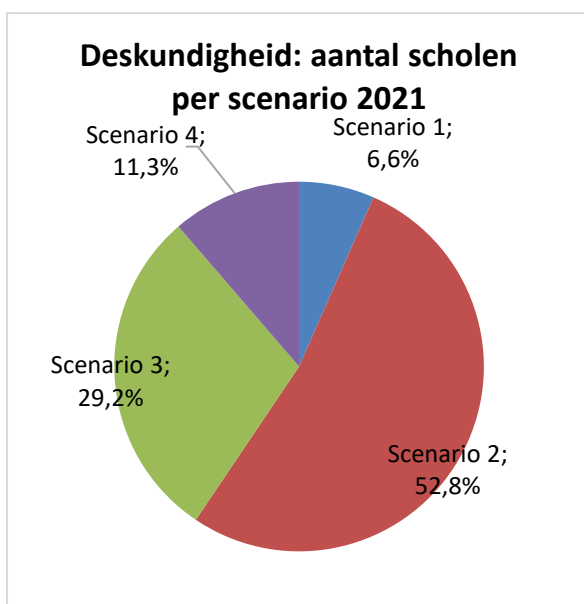
Figuur 35: Bereidheid deskundigheid te ontwikkelen 2022

6.3 Resultaten: Deskundigheid

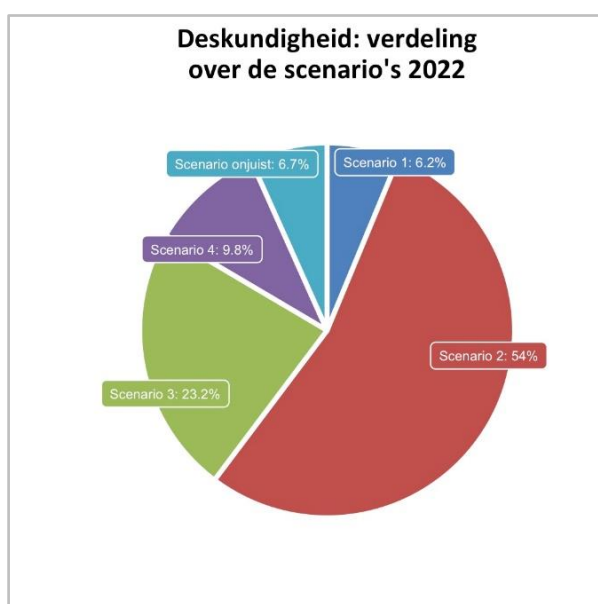
Van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, deden acht dat onjuist, een klein percentage van het geheel.

6.3.1 Provinciale resultaten Deskundigheid

De verdeling over de scenario's is redelijk gelijk gebleven ten opzichte van een jaar eerder.

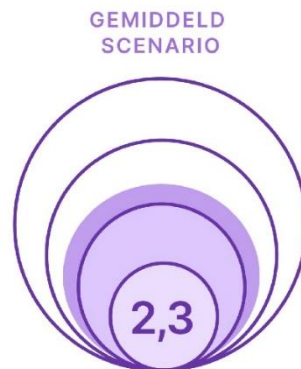

Figuur 36: Aantal scholen per scenario 2021 (N=106).

Figuur 37: Aantal scholen per scenario 2022 (N=212).

Het gemiddelde scenario is licht gedaald ten opzichte van 2021, van 2,5 naar 2,3. Met de lage aantallen en responspercentages is daar echter geen conclusie aan te verbinden.

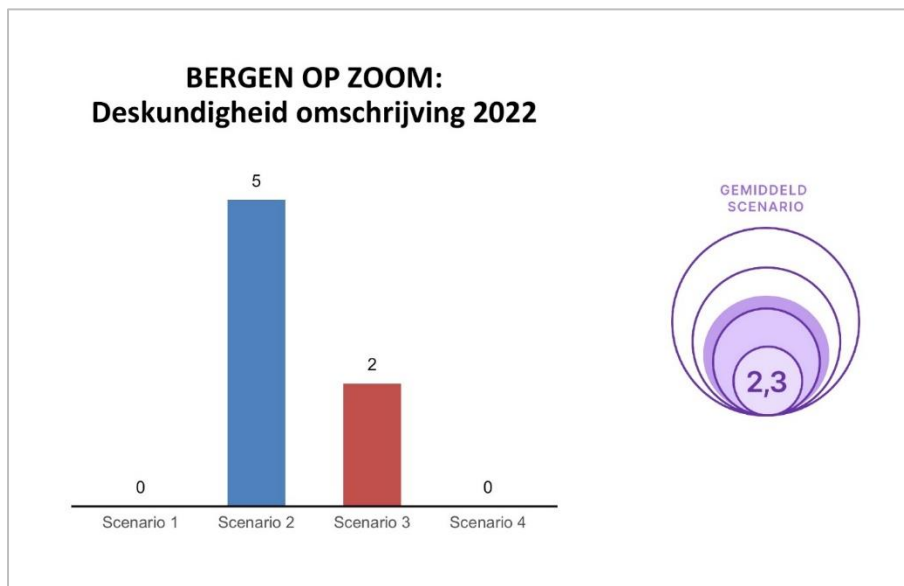

Figuur 38: Gemiddelde Evi score Deskundigheid van de Noord-Brabantse scholen 2022

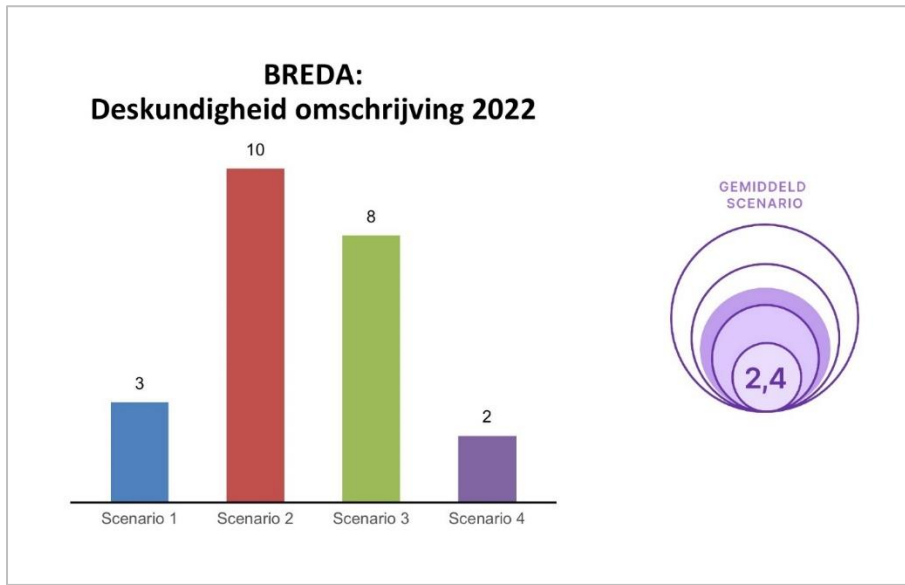
6.3.2 Gemeentelijke resultaten Deskundigheid

Voor gemeentes met vijf of meer deelnemende scholen is hieronder in beeld gebracht wat de verdeling over de scenario's is en wat het gemiddelde scenario is. Voor KunstLoc Brabant kunnen deze cijfers wellicht aanleiding zijn voor een gesprek met de lokale intermediair om na te gaan of deze uitkomsten representatief zijn voor de regio.

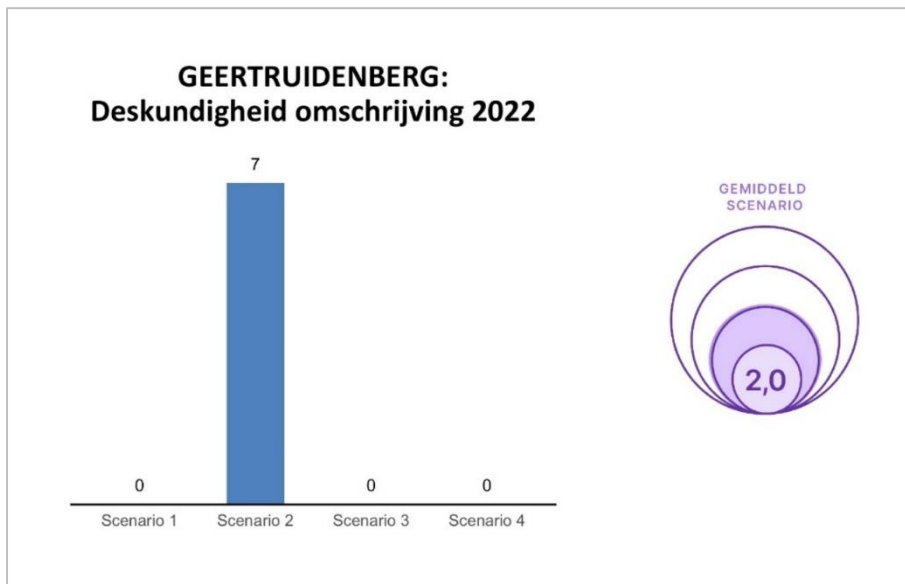
Bergen op Zoom: scenario 2,3 (n=7; 0 Evi was ongeschikt. Scenario 2021 2,8)

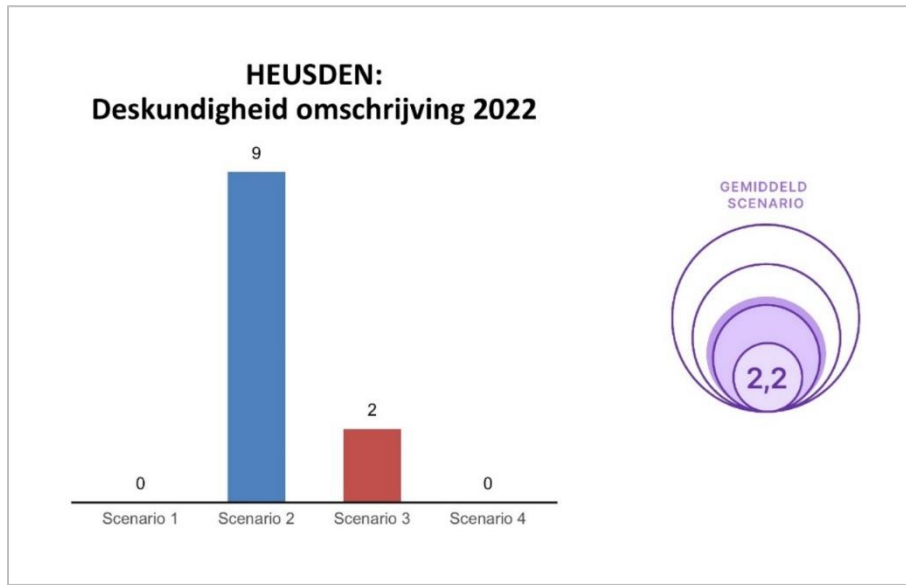
Breda: scenario 2,4 (n=26; 3 Evi's waren ongeschikt)

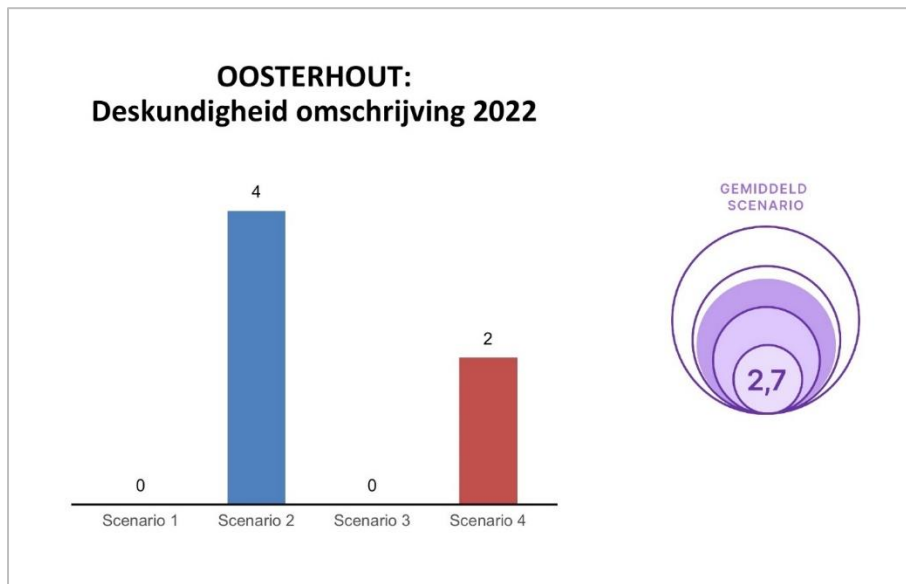
Geertruidenberg: scenario 2,0 (n=7; 0 Evi's waren ongeschikt)

Heusden: scenario 2,2 (n=12; 1 Evi was ongeschikt)

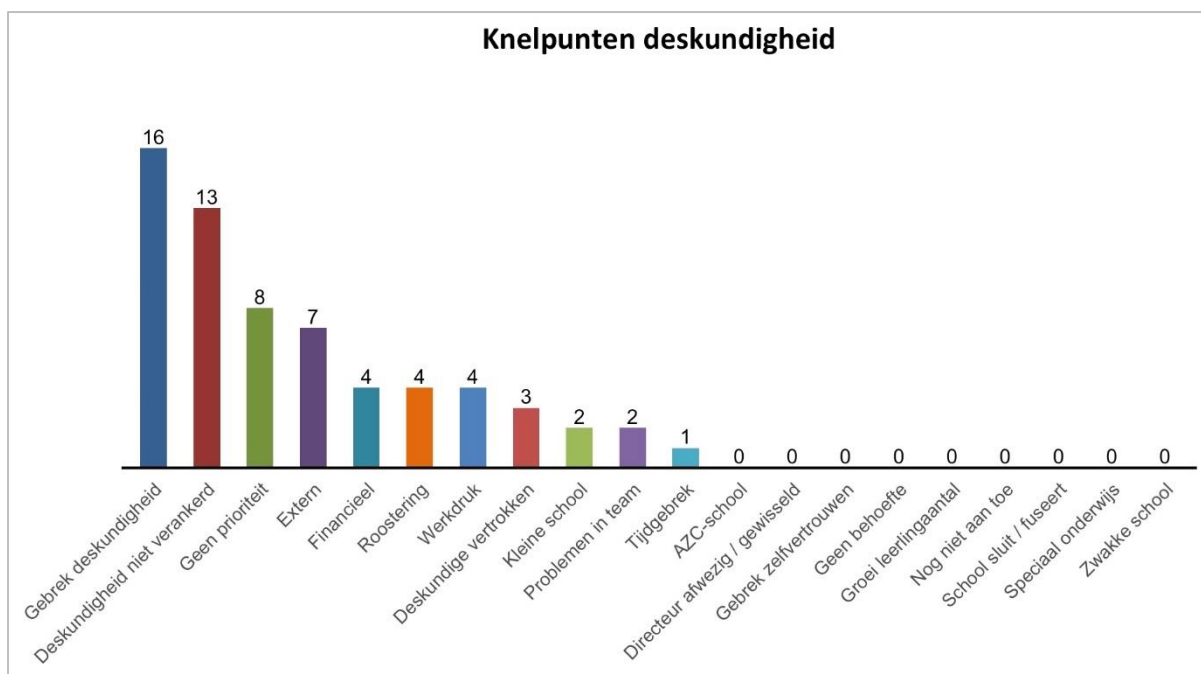

Oosterhout: scenario 2,7 (n=6; 0 Evi's waren ongeschikt)

6.4 Knelpunten Deskundigheid

De meest genoemde knelpunten ten aanzien van de deskundigheid betreffen de deskundigheid zelf: scholen hebben het gevoel dat ze te weinig in huis hebben om zich verder te ontwikkelen. Ondersteuning vanuit KunstLoc Brabant of een intermediair zou hen hierbij kunnen helpen.

Figuur 38: Knelpunten deskundigheid

6.5 Evaluatie en advies

Ook hier geldt dat het met de huidige responspercentages onmogelijk om harde uitspraken te doen over hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de deskundigheidsbevordering zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Een conclusie kan voorzichtig worden getrokken: een (ervaren) gebrek aan deskundigheid staat de verdere ontwikkeling ervan in de weg. Dat betekent dat externe ondersteuning hierbij noodzakelijk is. Het lijkt verstandig om hierover het gesprek aan te gaan met intermediairs en scholen om te zien of dit beeld klopt en welke ondersteuning scholen nodig hebben bij het ontwikkelen van hun deskundigheid en de verankering ervan in het team.

7. Programma

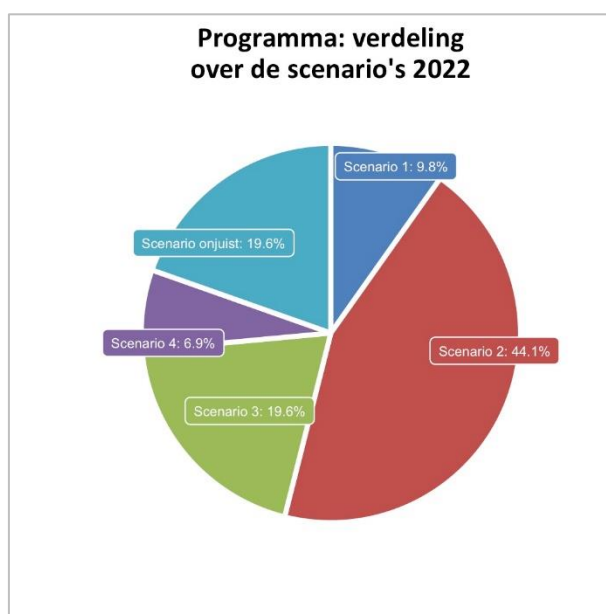
Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van het programma en maakt een vergelijking met de resultaten van 2021. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Programma worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de resultaten.

7.1 Samenvatting

Het is het doel van CmK om scholen te stimuleren hun visie te ontwikkelen, hun deskundigheid te vergroten en om op basis daarvan een programma of leerlijn aan te bieden dat zo samenhangend mogelijk is en waar structureel middelen voor worden vrijgemaakt. De vragen in Evi 2.0 over het programma hebben tot doel dit in kaart te brengen. Uit de antwoorden die de Noord-Brabantse scholen in 2022 gaven blijkt dat in de programma's vooral jaarlijkse activiteiten, thematisch onderwijs en excursies worden ingezet. Dat gebeurt met name op het gebied van beeldende kunst, muziek, erfgoed en drama.

27 van de 102 scholen (26,5%) bevinden zich in scenario 3 of 4 en brengen dus bewust samenhang aan in hun cultuureducatie. De meeste scholen in deze groep, 81,5%, zijn tevreden over hun programma. De meest voorkomende leerlijnen zijn die in muziek en beeldende kunst. Scholen in scenario 3 en 4 die samenhang aanbrengen zonder leerlijn, doen dat meestal thematisch. Van de 27 scholen willen 17 zich nog verder ontwikkelen op het gebied van programma of leerlijn(en). Acht scholen in scenario 3 en 4 hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

De scholen in scenario 2 vormen met 44,1% de grootste groep. Deze 45 scholen hebben een enigszins samenhangend cultuureducatie. 68,9% van deze scholen zijn tevreden over de stand van zaken met betrekking tot hun programma, maar 64,4% van deze scholen wil zich wel verder ontwikkelen op dit terrein. De meest voorkomende vorm van het aanbrengen van samenhang is thematisch. 22 scholen in scenario 2 hebben een hulpvraag voor de penvoerder. Slechts 10 scholen, 9,8% van het totaal, bevinden zich in scenario 1, wat wil zeggen dat zij geen samenhang aanbrengen in hun cultuureducatie. De meeste van deze scholen, 60% zijn daar ontevreden over en allemaal willen zij zich verder ontwikkelen. 7 van de 10 scholen hebben dan ook een hulpvraag aan de penvoerder.

Figuur 39: Programma: verdeling over de scenario's

7.2 Programma in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun programma voor cultuureducatie te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- De programmaonderdelen vertonen geen samenhang.
- Activiteiten vinden incidenteel plaats en worden gekozen op initiatief van individuele leerkrachten.

Scenario 2

- De programmaonderdelen zijn enigszins op elkaar afgestemd, bijvoorbeeld in de vorm van een methode, cultuurmenu of projectweek.
- Hiervoor reserveren we tijd en middelen in.

Scenario 3

- We brengen – vanuit zelfbenoemde doelen – bewust samenhang aan in de programmaonderdelen door bijvoorbeeld verbinding met andere vakken of een leerling van groep 1 t/m 8.
- Hiervoor reserveren we structureel tijd en middelen.

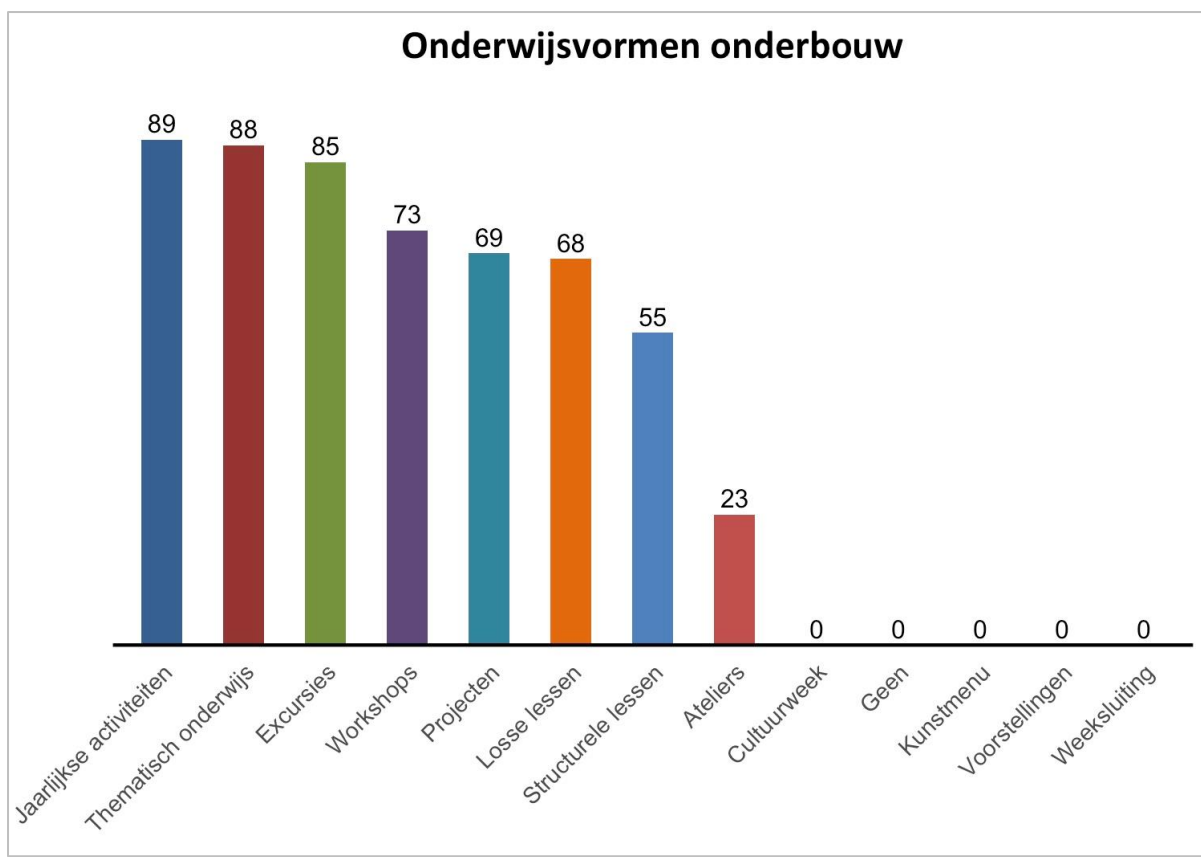
Scenario 4

- We brengen – vanuit zelfbenoemde doelen – bewust samenhang aan in de programmaonderdelen door bijvoorbeeld samenhang met andere vakken en een leerlijn van groep 1 t/m 8.
- Ook maken we verbinding met buitenschoolse activiteiten, de voorschoolse educatie of het voortgezet onderwijs.
- We reserveren hiervoor structureel voldoende tijd en middelen.

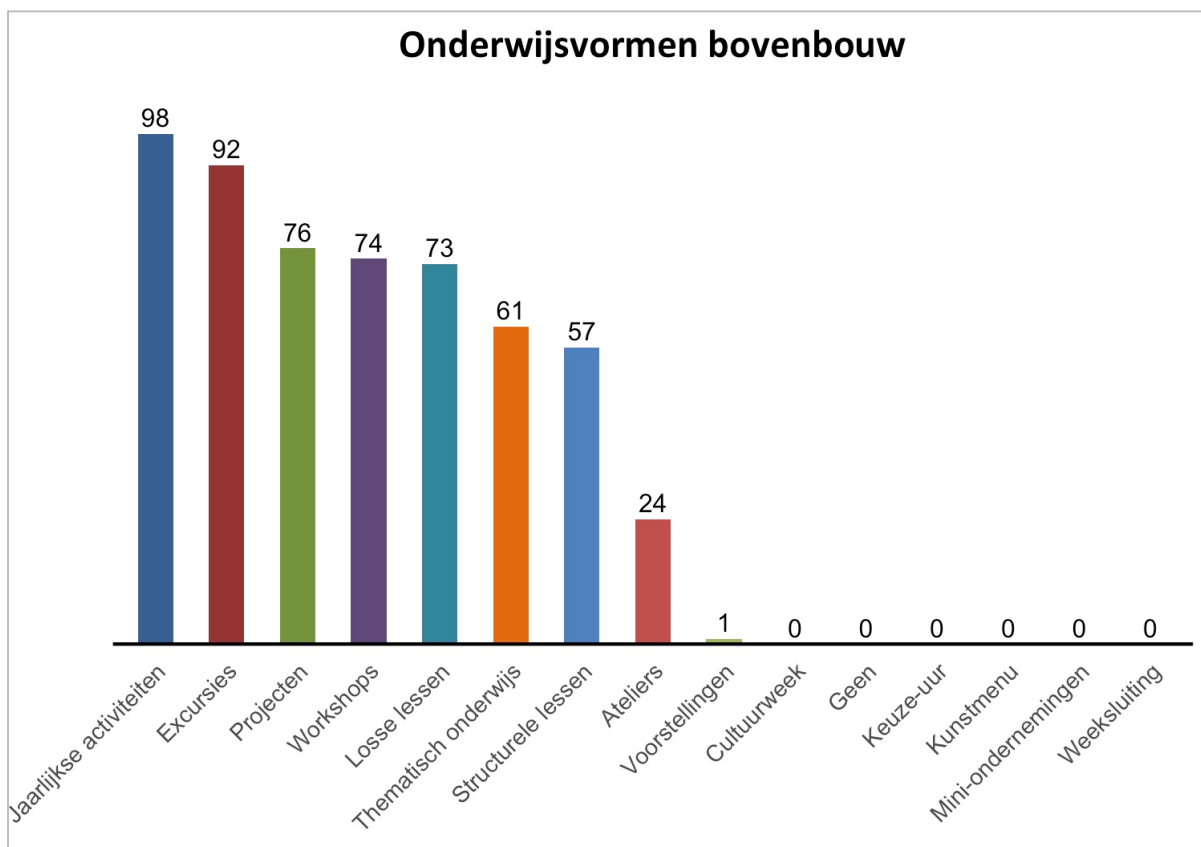
Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die bewust samenhang aanbrenge(n) in hun cultuureducatie (scenario 3 en 4), scholen met enigszins samenhangend cultuureducatie (scenario 2) en scholen zonder samenhangend cultuureducatie (scenario 1).

7.2.1 Onderwijsvormen

De scholen is gevraagd aan te geven welke onderwijsvormen zij in de onder- en bovenbouw aanbieden. Uit de antwoorden is te zien dat in de onderbouw thematisch onderwijs, naast jaarlijkse activiteiten, het meest voorkomt, terwijl dat in de bovenbouw excursies zijn. In 2021 werden excursies voor de onderbouw door de deelnemende scholen nog wel vaker genoemd. Met het lage responspercentage zijn uit deze verschillen helaas geen conclusies te trekken.

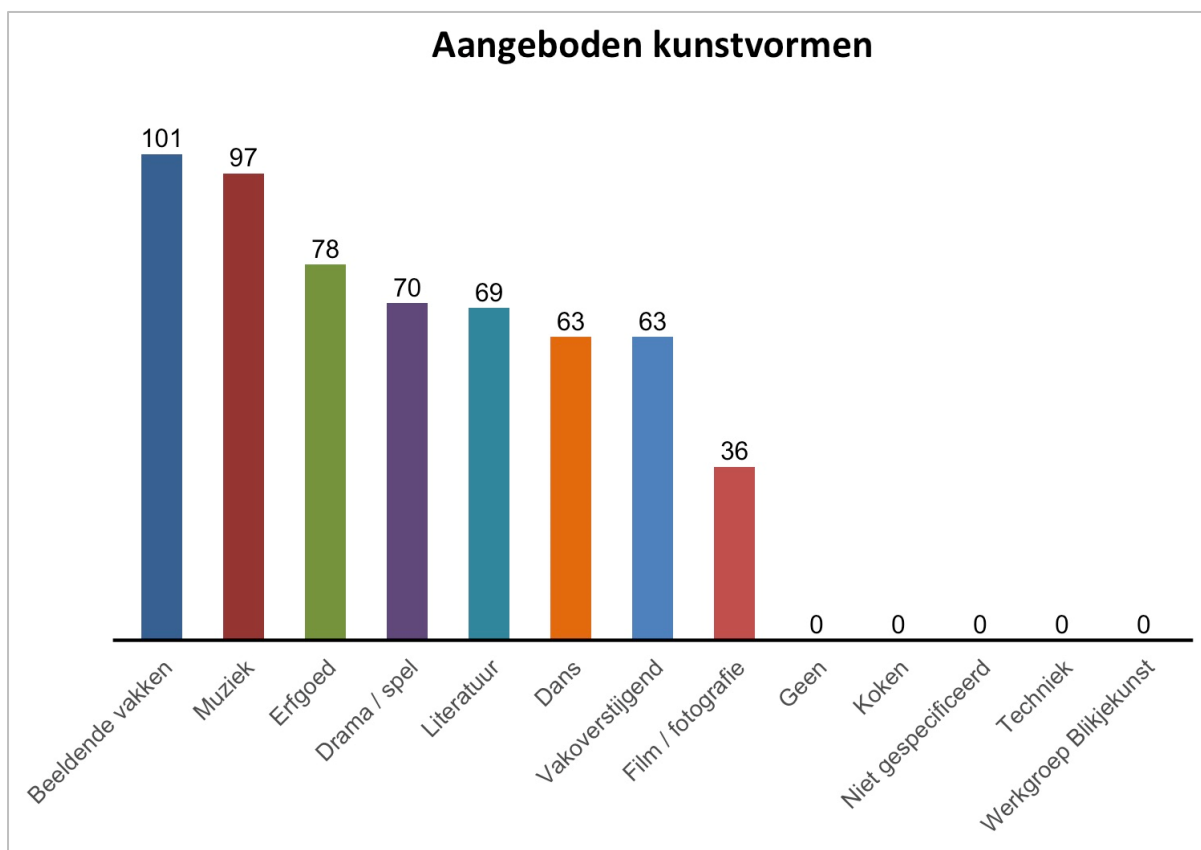

Figuur 40: Onderwijsvormen onderbouw

Figuur 41: Onderwijsvormen bovenbouw

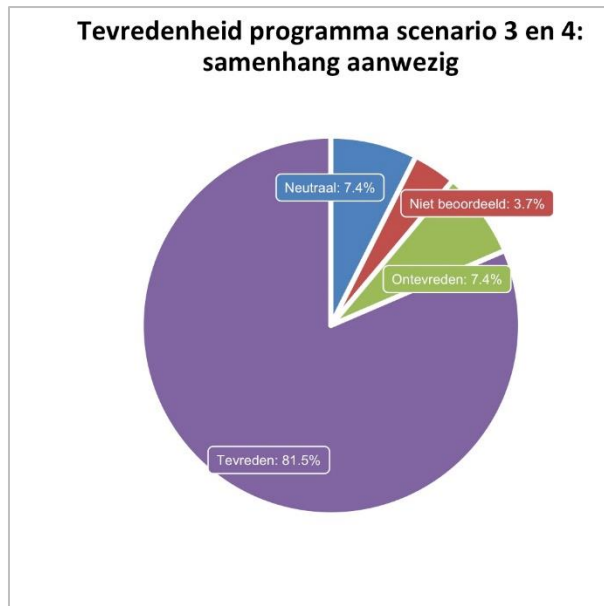
De meest genoemde kunstvormen zijn, net als in 2021, Beeldend en muziek, gevolgd door erfgoed en drama.

Figuur 42: Aangeboden kunstvormen

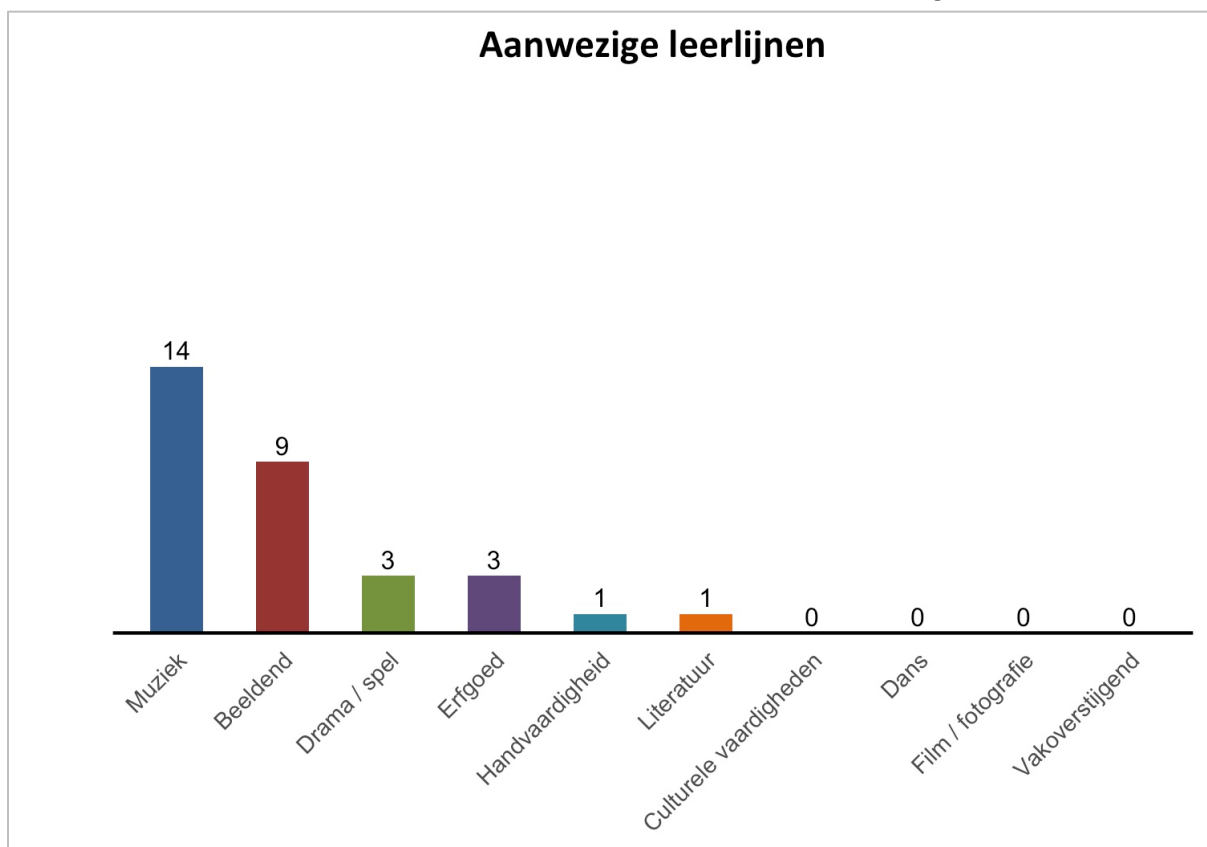
7.2.2 Scholen die bewust samenhang aanbrengen in hun cultuureducatie (scenario 3 en 4)

Van de deelnemende scholen bevinden zich 27, 26,5%, in scenario 3 of 4. Dat is vrijwel evenveel als in 2021, toen 27% zich in deze scenario's bevond. De meeste scholen in scenario 3 en 4 zijn tevreden: 81,5%. De scholen signaleren geen problemen of obstakels bij het opstellen of uitvoeren van hun programma of leerlijn(en) voor cultuureducatie.

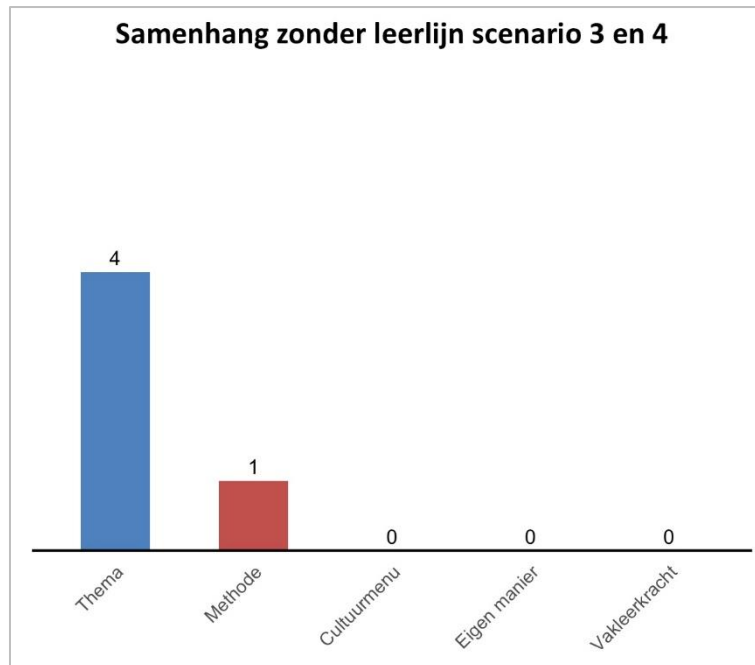

Figuur 43: Procentuele verdeling tevredenheid over Programma in scenario 3 en 4

Veel scholen in scenario 3 en 4 geven aan een of meer leerlijnen te hebben, meestal in muziek of beeldende vorming. 66,7% van de scholen in deze scenario's hebben meer dan een leerlijn. De scholen die dat niet hebben werken veelal thematisch, zoals in onderstaand figuren te zien is.

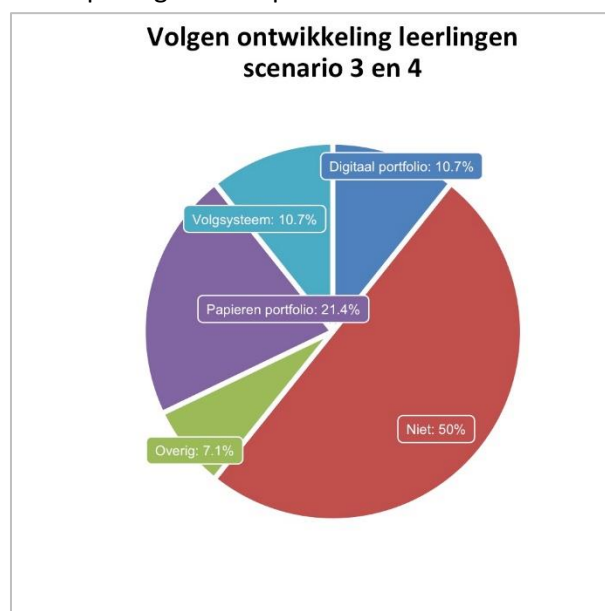
Figuur 44: Aanwezige leerlijnen scenario 3 en 4

Figuur 45: Samenhang zonder leerlijn scenario 3 en 4

17 van de scholen in scenario 3 en 4 willen zich verder ontwikkelen. De tien scholen die aangeven dat niet te willen vinden hun programma goed, al geeft één school ook aan dat de ruimte voor verdere ontwikkeling ook beperkt is: “Het blijft een dilemma om binnen je rooster de beschikbare tijd te plannen. We zijn tevreden met het brede aanbod.” Scholen die zich wel verder willen ontwikkelen zijn niet heel expliciet over de manier waarop ze dat willen doen, zoals de school die schrijft: “Bij het nieuwe plan weer kritisch kijken naar verbeteringen”.

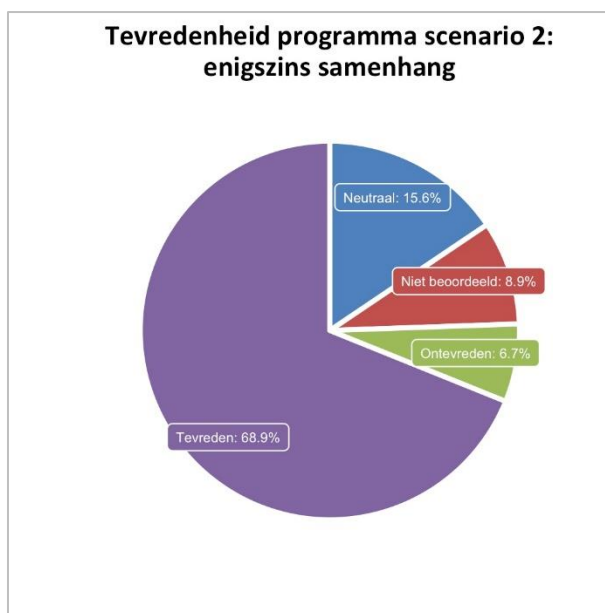
Onderstaand figuur laat zien hoe (en of) de scholen de ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van cultuureducatie volgen. Opvallend is dat de helft van de scholen de culturele ontwikkeling niet zegt te volgen; dat percentage is zelfs hoger dan dat in 2021 (37%). Acht scholen in deze scenario's hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

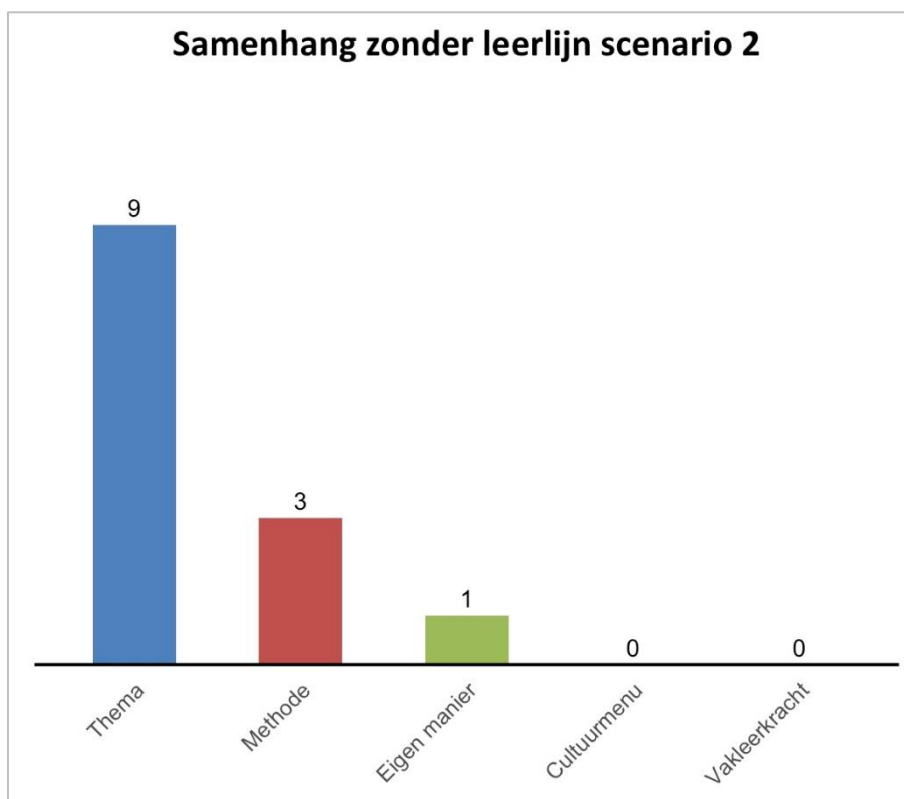
Figuur 46: Procentuele verdeling volgen ontwikkeling leerlingen scenario 3 en 4

7.2.3 Scholen met enigszins samenhangend cultuureducatie (scenario 2)

Bijna de helft, 44,1%, van de scholen bevindt zich in scenario 2. Dat zijn in totaal 45 scholen. Dat is vrijwel hetzelfde percentage als in 2021, toen 43% zich in dit scenario bevond. De meeste scholen, 68,9%, is tevreden, zoals in onderstaand figuur te zien is.

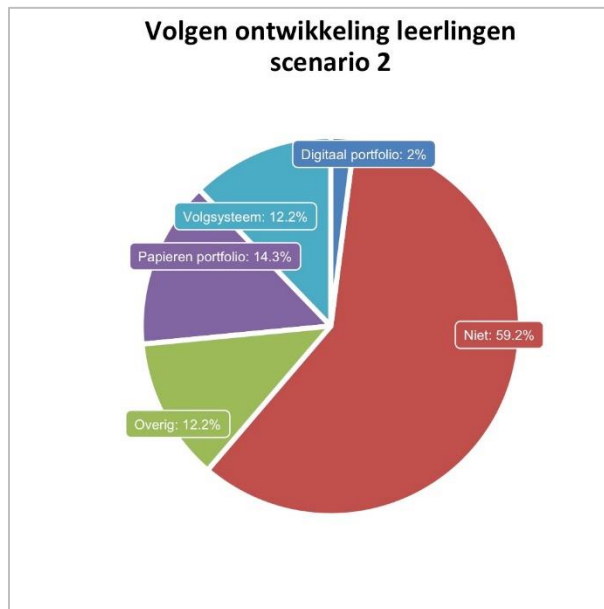
Figuur 47: Procentuele verdeling tevredenheid over Programma in scenario 2

Figuur 48: Samenhang zonder leerlijn scenario 2

Scholen in scenario 2 brengen meestal op thematische wijze samenhang aan in hun cultuureducatie, zoals in bovenstaande figuur te zien is. Vrijwel alle scholen willen zich hierin verder ontwikkelen, waarbij vooral het aanbrengen van meer samenhang wordt genoemd.

Onderstaand figuur laat zien hoe (en of) de scholen de ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van cultuureducatie volgen. Net als in scenario's 3 en 4 volgen de meeste scholen deze ontwikkeling niet.

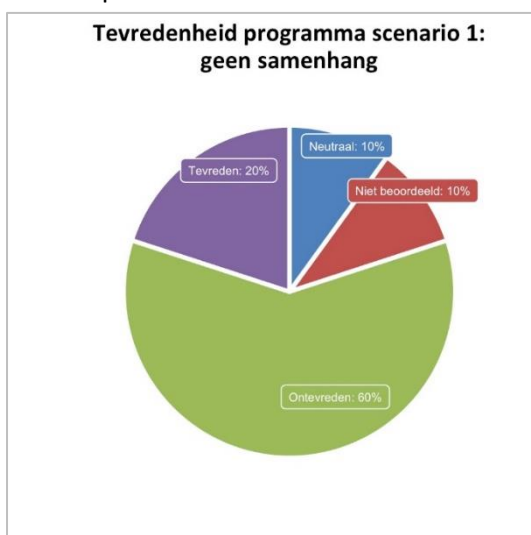

Figuur 49: Procentuele verdeling volgen ontwikkeling leerlingen scenario 2

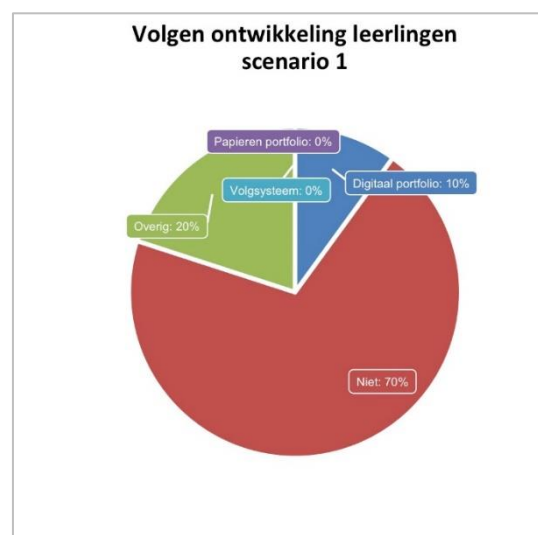
De helft van de scholen in dit scenario geeft aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

7.2.4 Scholen zonder samenhangend cultuureducatie (scenario 1)

Slechts tien scholen bevinden zich in scenario 1. Op basis van dergelijke kleine aantallen is weinig af te leiden uit de antwoorden van de scholen. Duidelijk is wel dat de scholen niet tevreden zijn over deze situatie, dat zij zich allemaal verder willen ontwikkelen en ook allemaal een hulpvraag hebben voor de penvoerder.

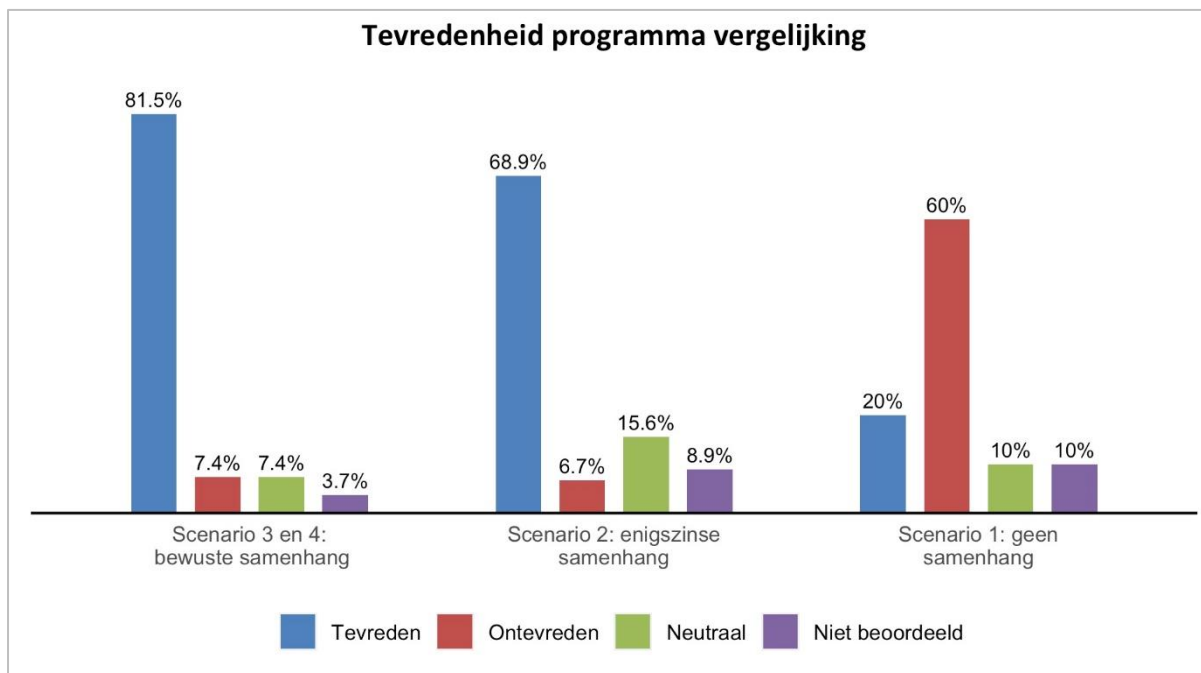
Figuur 50: Tevredenheid Programma scenario 1

Figuur 51: Volgen ontwikkeling leerlingen scenario 1

7.2.5 Vergelijking 2021 en 2022 modellen

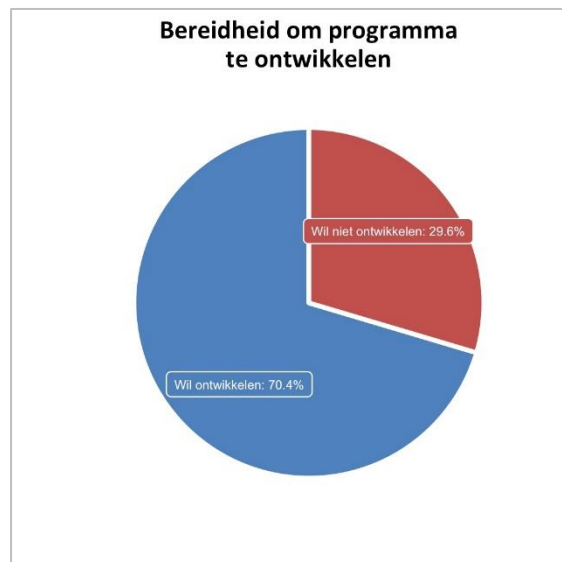
Zoals in onderstaande figuren te zien is, zijn de scholen in scenario's 2, 3 en 4 zeer tevreden over de stand van zaken met betrekking tot hun programma. Die uitkomst is vergelijkbaar met die van 2021. Opvallend is wel dat een kleiner deel van de scholen zich zegt te willen ontwikkelen, maar dat zou verklaard kunnen worden door het niet-representatieve karakter van de steekproef.

Figuur 52: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Programma

Figuur 53: Bereidheid programma te ontwikkelen 2021

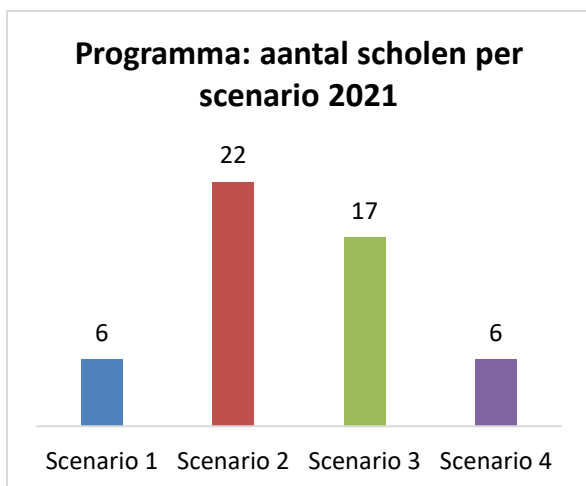
Figuur 54: Bereidheid programma te ontwikkelen 2022

7.3 Resultaten: Programma

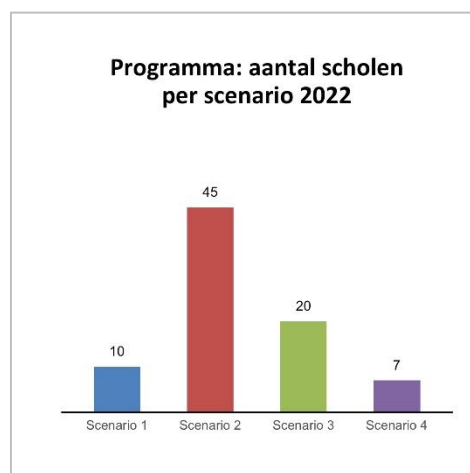
Bijna een op de vijf scholen, 19,6% vulde een onjuist scenario in. Die gegevens zijn niet meegenomen in de analyse. Ook in 2021 hadden scholen moeite zich goed in te schalen wat betreft het programma, al was het percentage onjuiste scenario's toen veel hoger: 58,2%.

7.3.1 Provinciale resultaten Programma

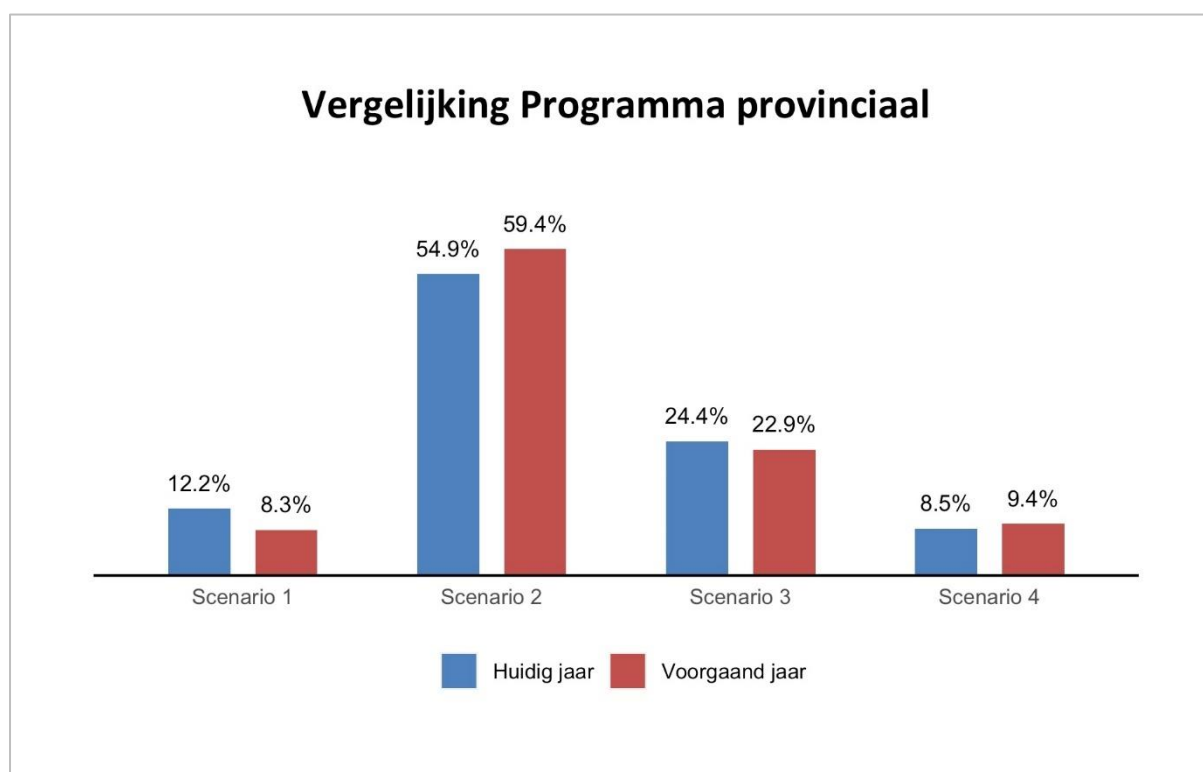
De verdeling over de scenario's is in 2022 ongeveer gelijkgebleven, zoals in onderstaande figuren te zien is.

Figuur 55: Aantal scholen per scenario 2021 (N=122).

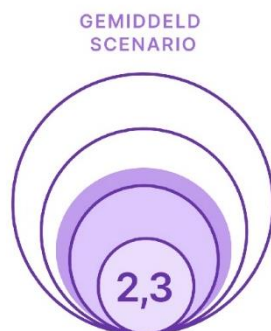

Figuur 56: Aantal scholen per scenario 2022 (N=212).

Figuur 57: Vergelijking verschillende scenario's Programma provinciaal 2021 en 2022

Het gemiddelde scenario is licht gedaald ten opzichte van 2021, van 2,5 naar 2,3. Met de lage aantallen en responspercentages is daar echter geen conclusie aan te verbinden.

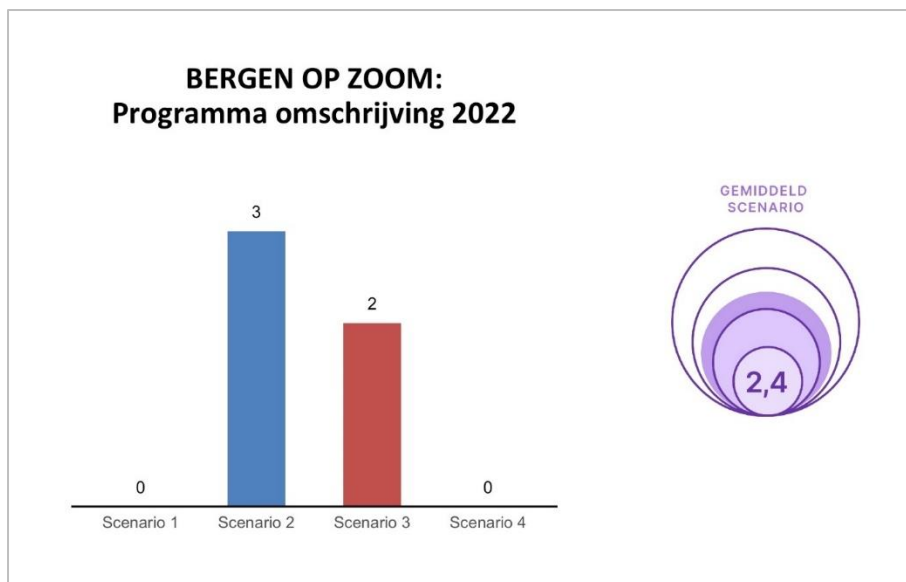

Figuur 58: Gemiddelde Evi score Programma van de Noord-Brabantse scholen 2022

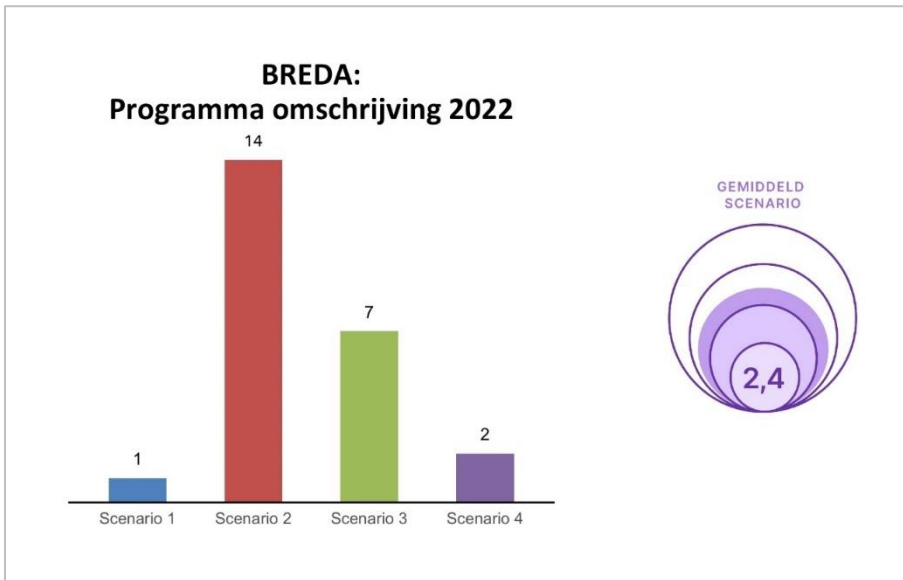
7.3.2 Gemeentelijke resultaten Programma

Voor gemeentes met vijf of meer deelnemende scholen is hieronder in beeld gebracht wat de verdeling over de scenario's is en wat het gemiddelde scenario is. Voor KunstLoc Brabant kunnen deze cijfers wellicht aanleiding zijn voor een gesprek met de lokale intermediair om na te gaan of deze uitkomsten representatief zijn voor de regio.

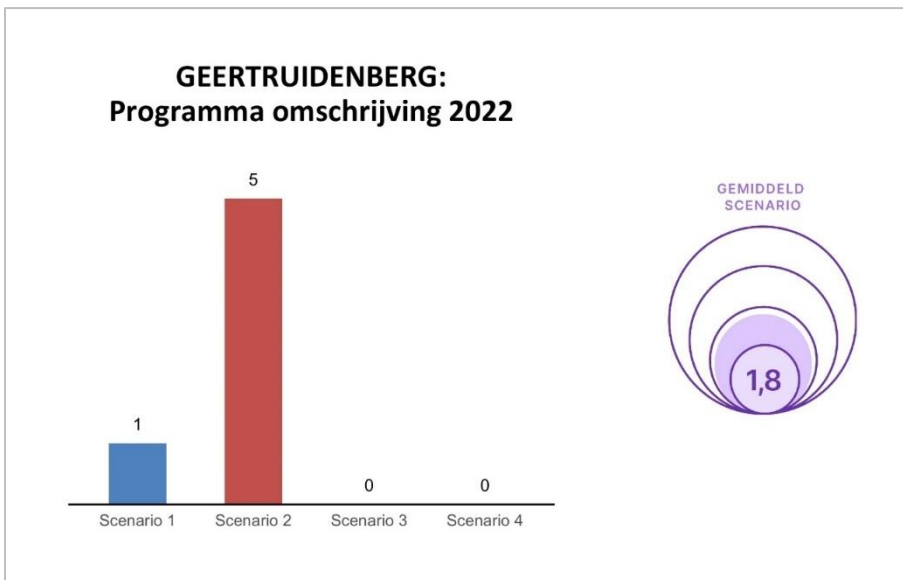
Bergen op Zoom: scenario 2,4 (n=7; 2 Evi's waren ongeschikt. Scenario 2021: 3,0)

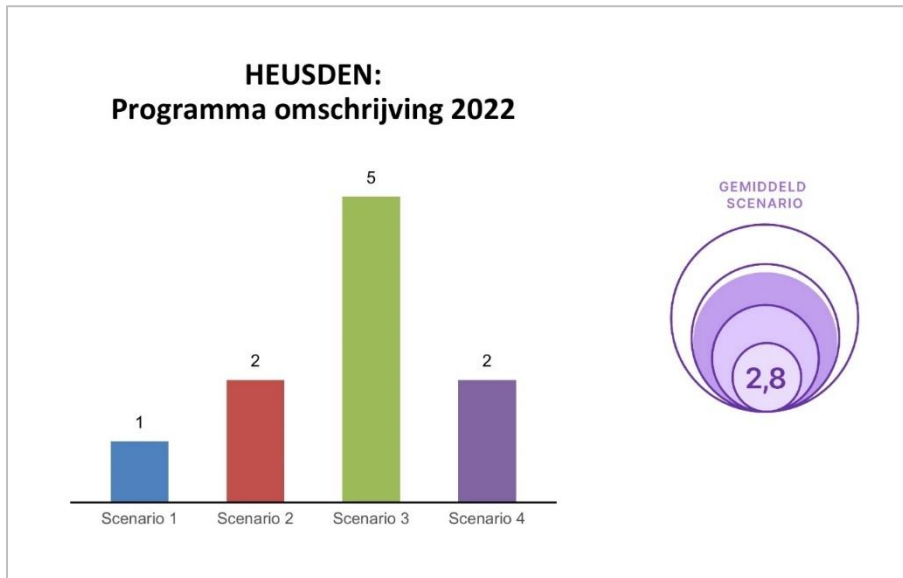
Breda: scenario 2,4 (n=26; 2 Evi's waren ongeschikt)

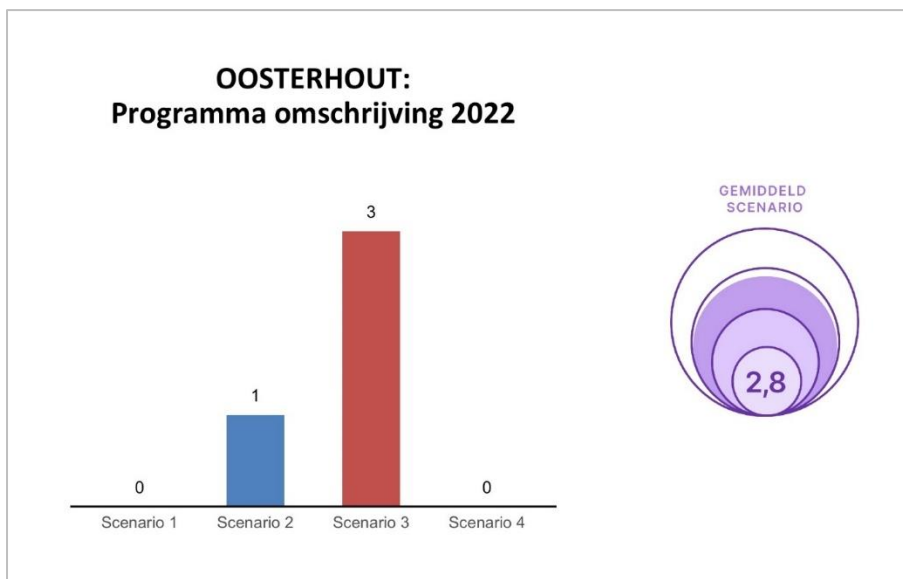
Geertruidenberg: scenario 1,8 (n=7; 1 Evi was ongeschikt)

Heusden: scenario 2,8 (n=12; 2 Evi's waren ongeschikt)

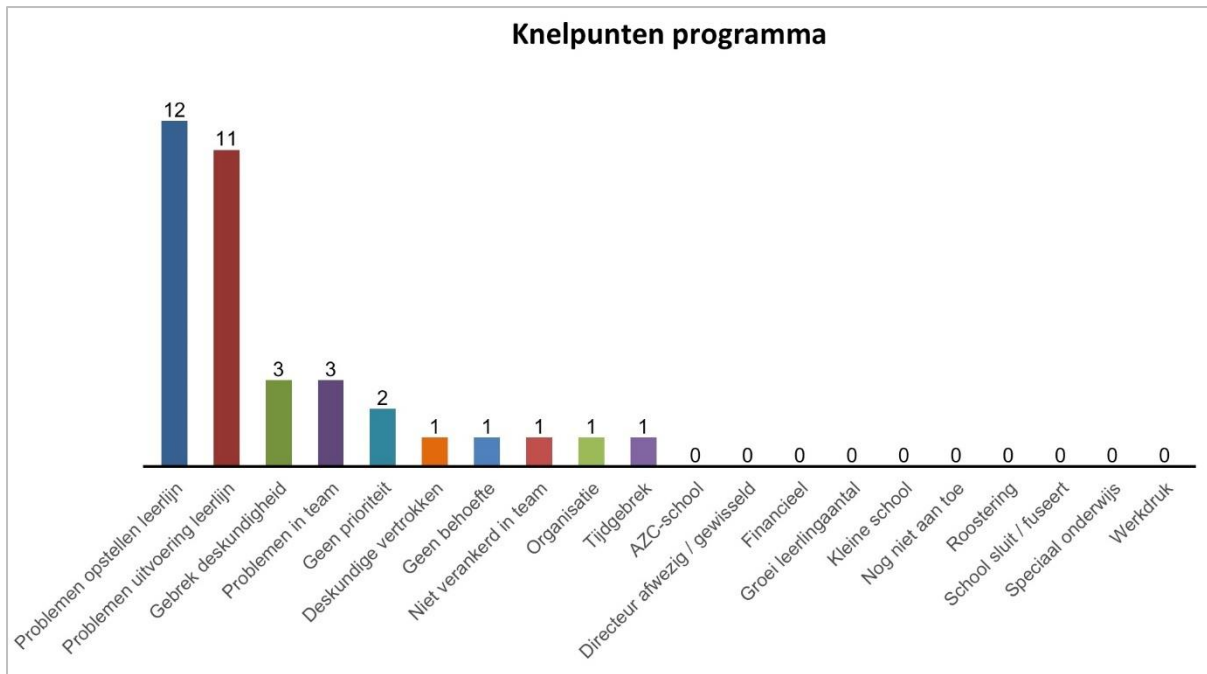

Oosterhout: scenario 2,8 (n=6; 2 Evi's waren ongeschikt)

7.4 Knelpunten Programma

De meest genoemde knelpunten zijn het opstellen en uitvoeren van de leerlijn. Net als bij de vorige standaarden is er dus binnen het onderdeel zelf de meeste moeite voor verdere ontwikkelingen. Externe factoren spelen een veel minder grote rol, als ze al genoemd worden. Dat biedt opnieuw kansen voor KunstLoc Brabant en de intermediairs.

Figuur 59: Knelpunten programma

7.5 Evaluatie en advies

In dit deelhoofdstuk wordt gekeken hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de vormgeving van het programma voor cultuureducatie zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Daarnaast wordt er een advies gegeven over hoe KunstLoc Brabant en lokale intermediairs ondersteuning kunnen bieden bij bepaalde onderdelen van het programma.

De situatie is niet sterk veranderd ten opzichte van 2021, afgaande op de hiervoor gepresenteerde cijfers, al moet een grote slag om de arm worden gehouden gezien het lage responspercentage. De grootste kans op verdere ontwikkeling lijkt te liggen in het ondersteunen van scholen bij het opstellen en uitvoeren van leerlijnen.

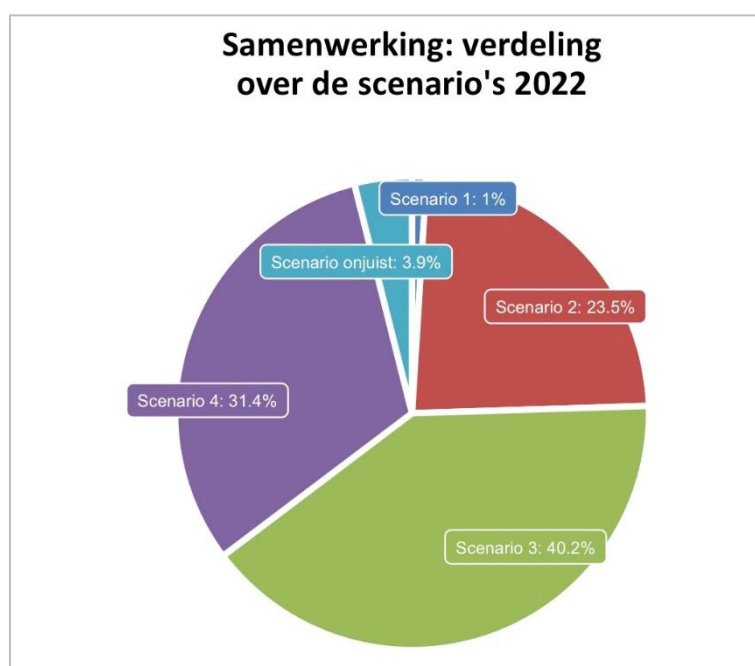
8. Samenwerking

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de samenwerkingen en maakt een vergelijking met de resultaten van 2021. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Samenwerking worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

8.1 Samenvatting

De meest voorkomende relaties die scholen noemen zijn die met bibliotheken, erfgoedinstellingen, individuele kunstenaars en kunstinstellingen. Ook muziek- en dansscholen en centra voor de kunsten worden vaker genoemd. Het lijkt goed te gaan met de samenwerking met culturele partners: 32 scholen bevinden zich in scenario 4 en 41 in scenario 3, samen goed voor 71,6% van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Deze scholen geven aan zelf invloed te hebben op de structurele samenwerking met culturele partners. Gemiddeld werken de scholen in deze twee scenario's samen met ruim 7 partners. Zij zijn zeer tevreden over deze samenwerking: slechts 6,9% geeft aan ontevreden te zijn. Desondanks wil ongeveer de helft van de scholen zich nog verder ontwikkelen en hebben 14 scholen een hulpvraag voor de penvoerder.

24 scholen, 23,5%, bevinden zich in scenario 2: zij werken samen met partners, maar hebben niet veel invloed op de inhoud van de samenwerking. Deze scholen werken gemiddeld samen met 5,8 culturele partners. Zij zijn hier zeer tevreden over: 95,1% is tevreden, tegenover 3,3% ontevreden. 10 van de 24 scholen wil zich verder ontwikkelen; 9 van hen hebben een hulpvraag voor de penvoerder. Slechts één school geeft aan zich in scenario 1 te bevinden en werkt dus hoogstens incidenteel samen met culturele partners; deze school noemt er drie. De school in kwestie wil dit ontwikkelen en heeft daarover ook een hulpvraag gesteld aan de penvoerder. Overigens gaven nog vier scholen aan zich in scenario 1 te bevinden, maar deze kunnen niet in de analyse worden meegenomen, omdat uit de overige antwoorden bleek dat zij meer dan incidenteel samenwerken met culturele partners – al voelt dat wellicht voor hen niet zo.

Figuur 60: Samenwerking: verdeling over de scenario's

8.2 Samenwerking in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun samenwerkingen binnen cultuureducatie te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- We hebben geen of hoogstens incidenteel samenwerking of contacten met partners.

Scenario 2

- Wij werken samen met partners.
- De externe partner maakt veelal inhoudelijke keuzes (bijvoorbeeld door het afnemen van cultuuraanbod).

Scenario 3

- Wij werken structureel samen met partners.
- We onderzoeken samen met de partner hoe het aanbod kan aansluiten bij wat wij de leerlingen willen meegeven.

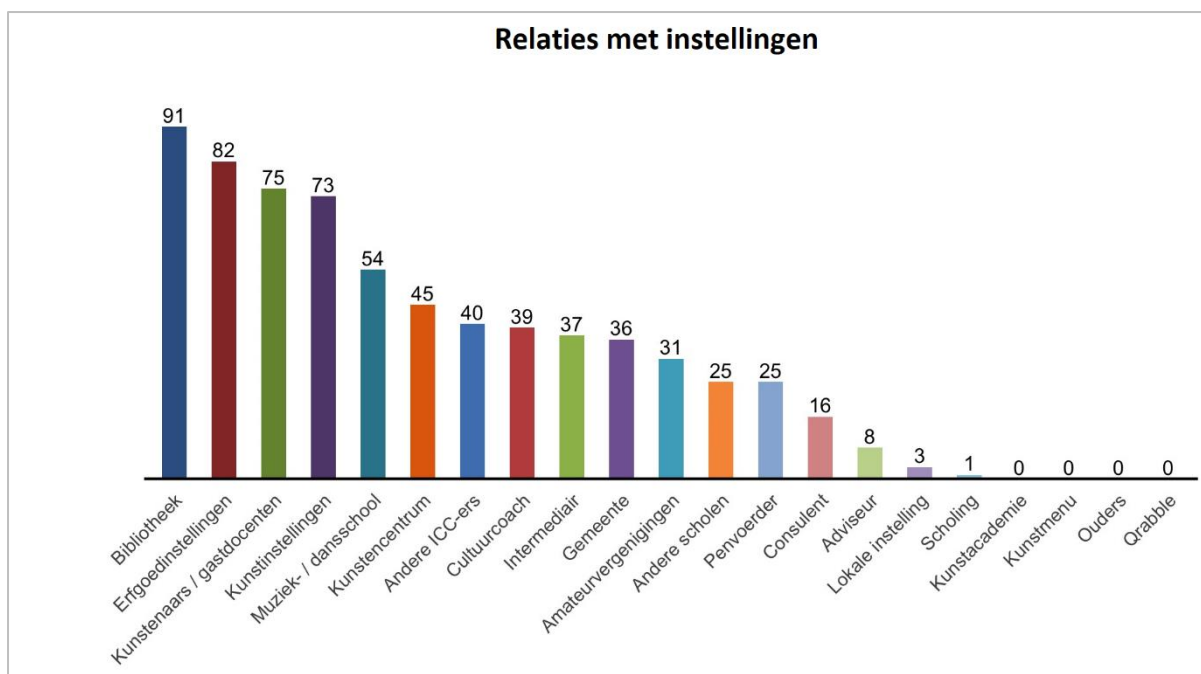
Scenario 4

- Wij werken structureel samen met partners en leggen de afspraken over samenwerking met hen vast.
- De samenwerking is erop gericht de inhoud van het programma optimaal te laten aansluiten bij wat wij de leerlingen willen meegeven.
- Wij voeren zelf actief de regie over de samenwerking.

Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4), scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de inhoud (scenario 2) en scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1).

8.2.1 Partners

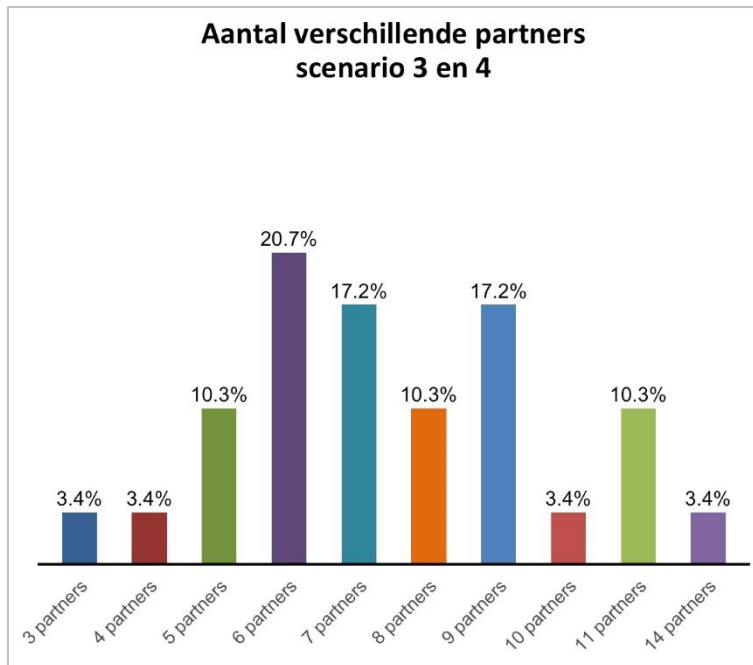
Onderstaand figuur beschrijft hoe vaak bepaalde partners worden genoemd door de scholen. Het overzicht geeft een beeld zoals dat verwacht kan worden: de meest genoemde partners zijn instellingen die cultuureducatie als kerntaak hebben (naast individuele kunstdocenten): bibliotheken, erfgoedinstellingen, kunstinstellingen, muziek- en dansscholen en centra voor de kunsten.

Figuur 61: Relaties met de verschillende (culturele) instellingen van de scholen

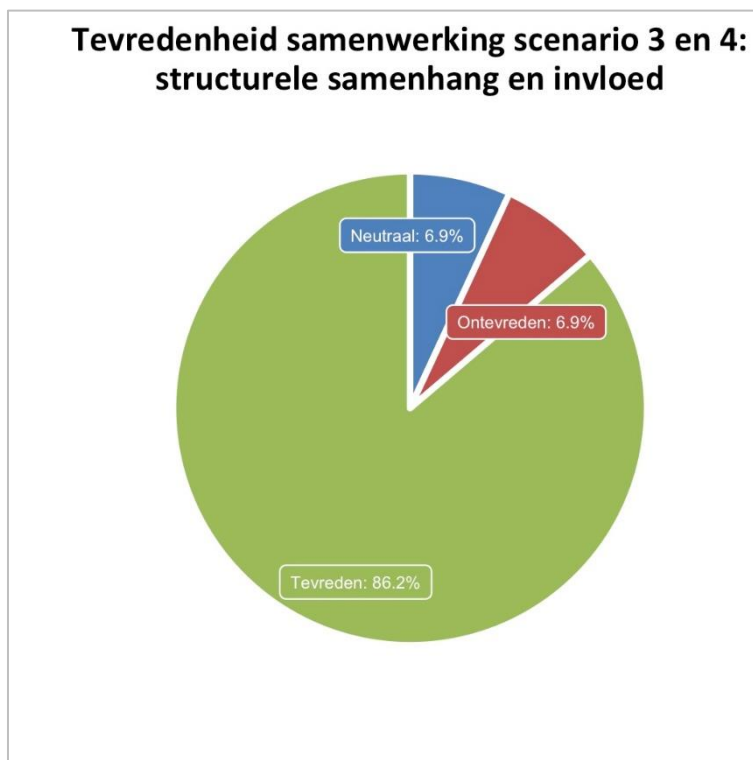
8.2.2 Scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4)

De scholen die zich in scenario 3 bevinden vormen de grootste groep: 41 scholen, gevolgd door die in scenario 4: 32. Deze scholen werken structureel samen met partners en bepalen samen met die partners de inhoud van het programma, of voeren daar (scenario 4) zelf regie op. Dat is een duidelijke stijging ten opzichte van 2021, toen 63% van de scholen zich in scenario 3 of 4 bevond; nu is dat 71,6%. Dit verschil kan deels voortkomen uit de kleine steekproef en het lage responspercentage, maar lijkt desalniettemin een hoopvol teken. Scholen zijn immers voor een groot deel, zo niet uitsluitend, van deze partners afhankelijk voor hun cultuureducatie. Gemiddeld werken de scholen in deze twee scenario's samen met ruim 7 partners. In onderstaande grafiek is een procentuele verdeling te zien van het aantal partners per school, waaruit duidelijk wordt dat de meeste scholen tussen de 6 en 9 verschillende partners hebben.

Figuur 62: Procentuele verdeling aantal verschillende partners scenario 3 en 4

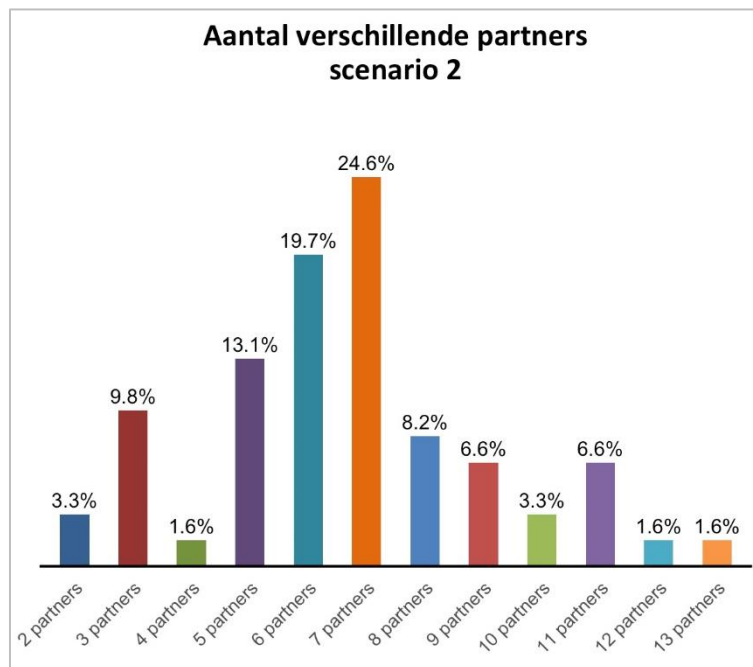
De meeste scholen in scenario 3 en 4 zijn tevreden over de samenwerking, zoals in onderstaande figuur te zien is. Dit percentage is ongeveer gelijk aan dat van 2021, toen 84% aangaf tevreden te zijn. 35 de scholen willen zich nog verder ontwikkelen, waarbij verdieping centraal lijkt te staan, naast een door een aantal scholen genoemde behoefte aan de discipline dans. 14 scholen hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

Figuur 63: Procentuele verdeling tevredenheid over Samenwerking in scenario 3 en 4

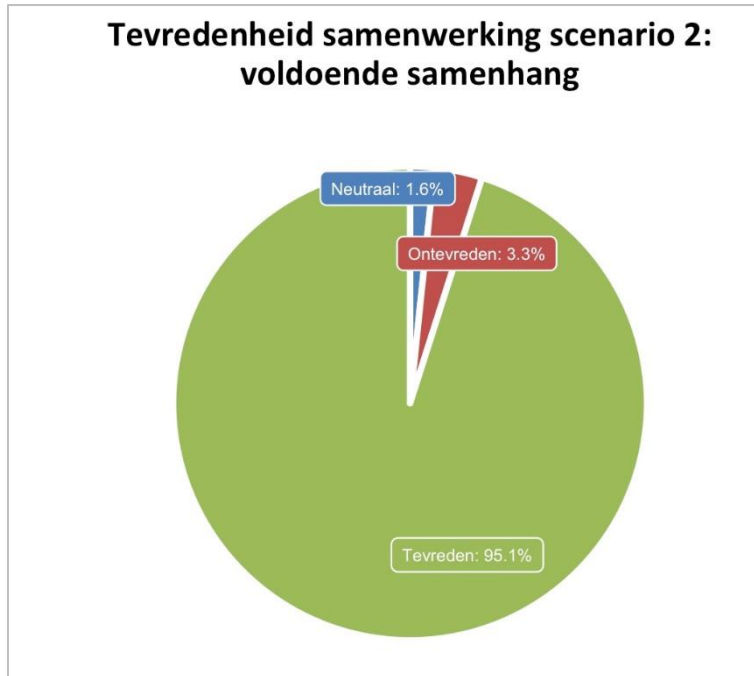
8.2.3 Scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de invloed (scenario 2)

24 scholen werken samen met partners, maar hebben niet veel invloed op de inhoud van de samenwerking. Dat is 23,5% van het totaal, minder dan de 29% in 2021. Deze scholen werken gemiddeld samen met 5,8 culturele partners. Onderstaande grafiek laat zien hoeveel verschillende partners de scholen binnen deze groep noemen, waarin te zien is dat de mediaan (hoeveel partners heeft een willekeurige school) hoger ligt dan het gemiddelde van alle scholen in dit scenario, wat duidt op een relatief grote spreiding van het aantal partners per school in deze groep.

Figuur 64: Procentuele verdeling aantal verschillende partners scenario 2

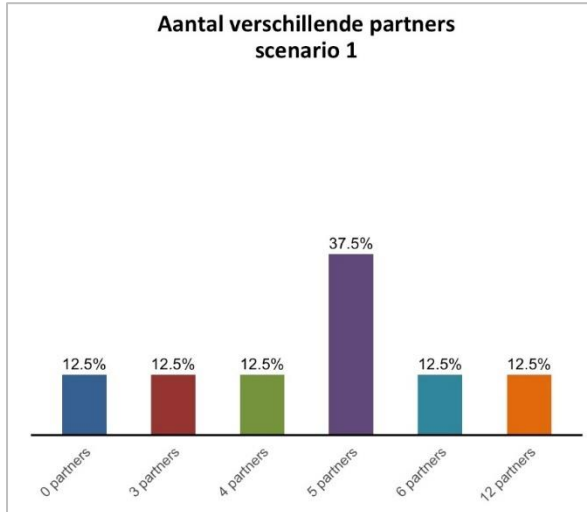
De scholen in scenario 2 geven aan zeer tevreden te zijn: 95,1% is tevreden, tegenover 72% in 2021. 10 van de 24 scholen wil zich verder ontwikkelen; 9 van hen hebben een hulpvraag voor de penvoerder. Scholen geven vooral aan zich wel te willen ontwikkelen, maar dat niet zelfstandig te kunnen, zoals de school die op de vraag hoe zij zich willen ontwikkelen antwoordt: “Met een deskundige die ons kan helpen meer lijn te krijgen in wat we al doen, waar zitten de hiaten.”

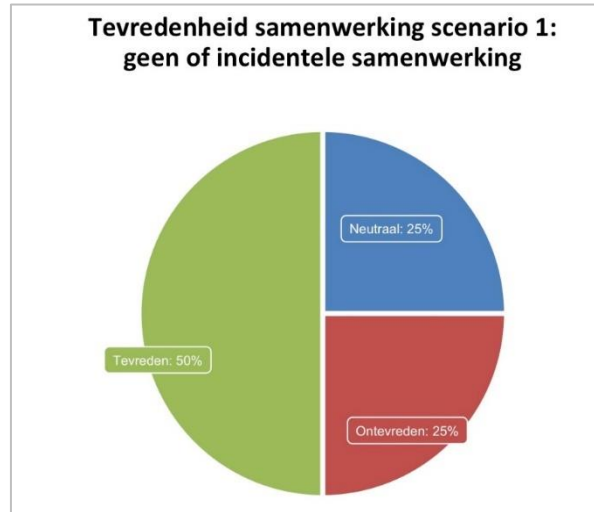
Figuur 65: Procentuele verdeling tevredenheid over Samenwerking in scenario 2

8.2.4 Scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1)

Omdat slechts een school in dit scenario de vragenlijst op dit punt goed heeft ingevuld, kunnen maar weinig uitspraken worden gedaan. In onderstaande grafiek is daarom bij uitzondering elke school die zichzelf inschat als in scenario 1 meegenomen om toch nog een wat breder beeld te geven.

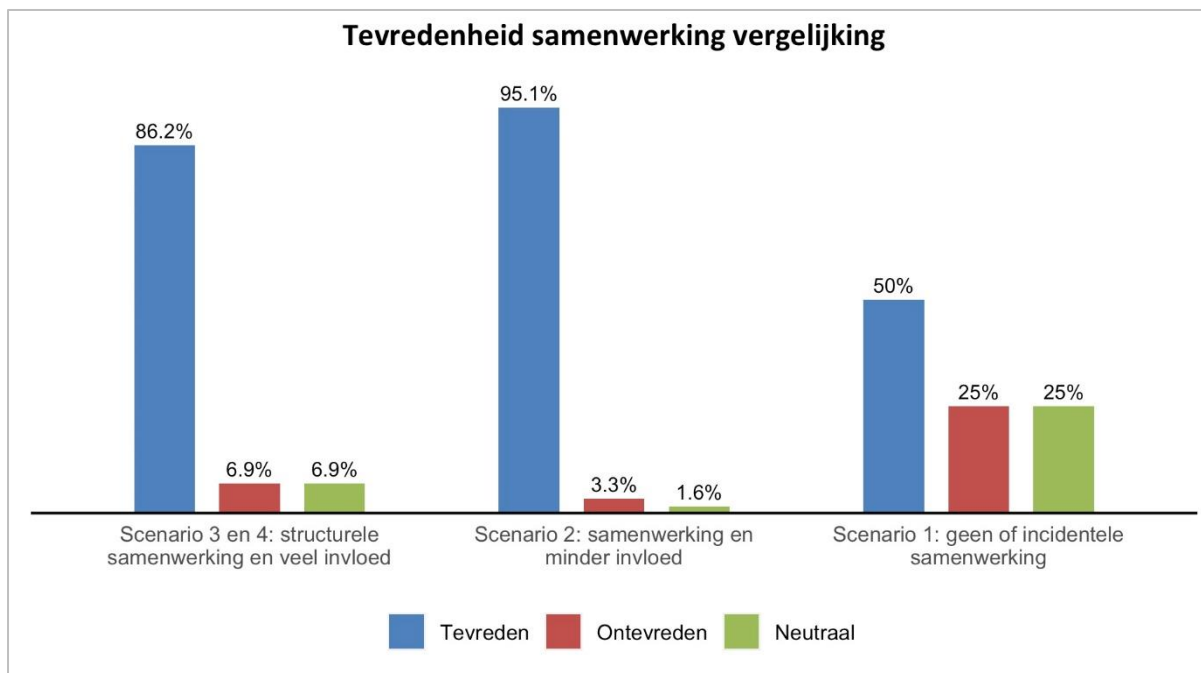

Figuur 66: Verdeling aantal partners scenario 1

Figuur 67: Verdeling tevredenheid Samenwerking scenario 1

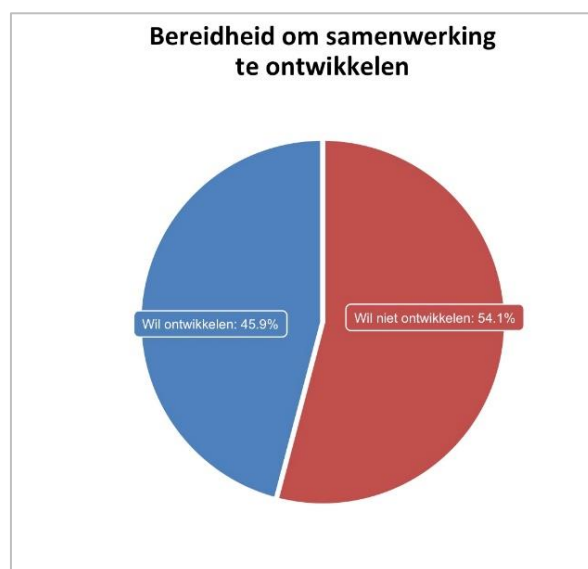
8.2.5 Vergelijking 2021 en 2022 modellen

Figuur 68: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Samenwerking

Figuur 69: Bereidheid samenwerking te ontwikkelen 2021

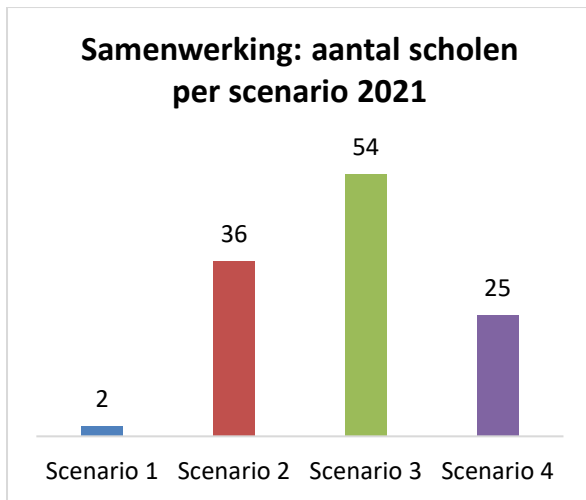
Figuur 70: Bereidheid samenwerking te ontwikkelen 2022

8.3 Resultaten: Samenwerking

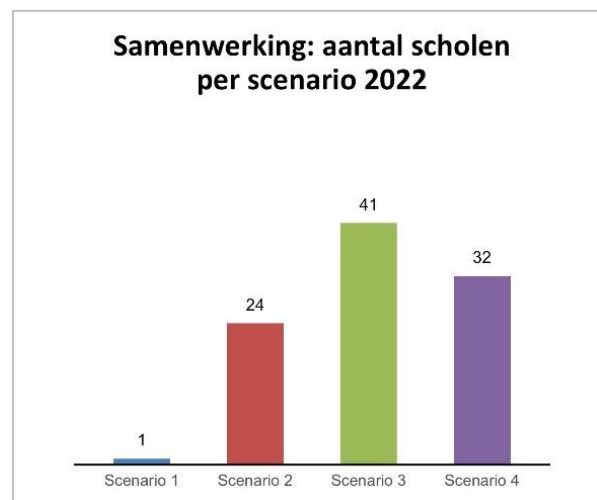
Er zijn 4 onjuiste scenario's ingevuld, allemaal bij scenario 1. Deze scholen schatten in dat hun samenwerking slechts incidenteel is, terwijl dat niet uit hun overige antwoorden bleek. Dat versterkt de algemene conclusie, dat de het beeld van de samenwerking van scholen met culturele instellingen positief is: zij werken structureel samen, in de meeste gevallen met een eigen rol of zelfs de regie in deze samenwerking.

8.3.1 Provinciale resultaten Samenwerking

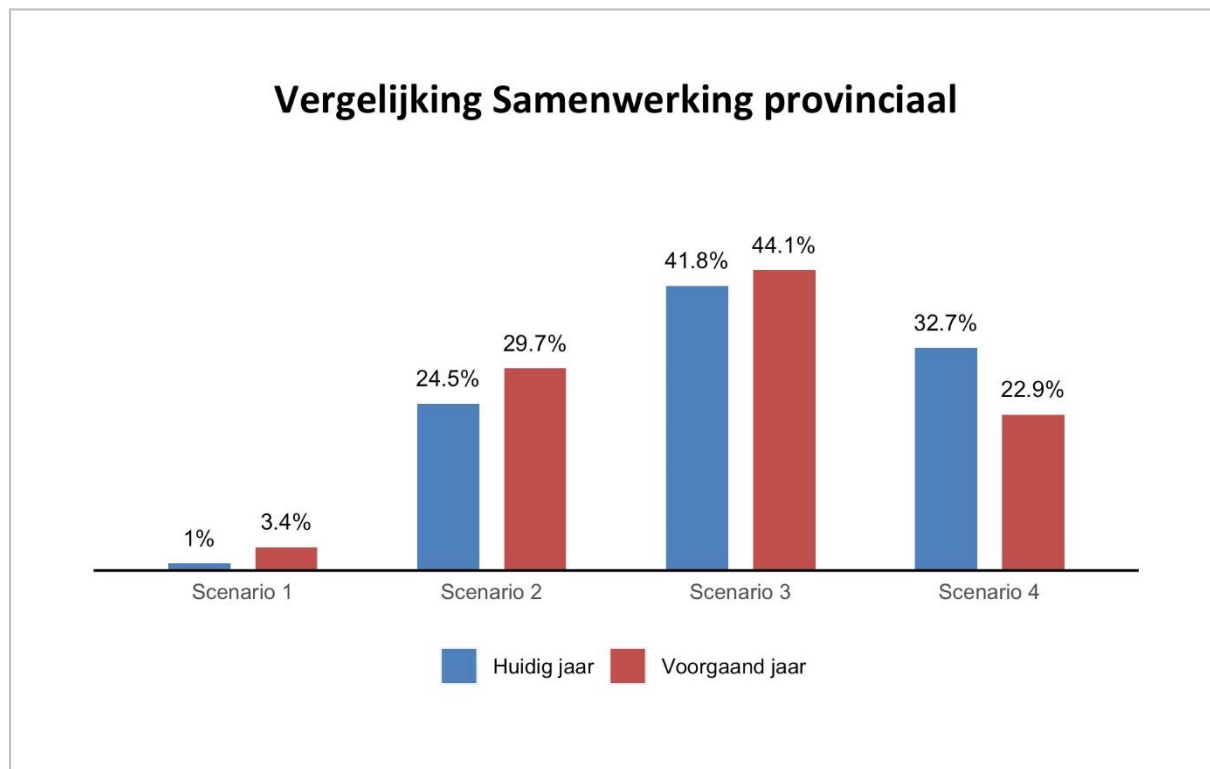
Uit onderstaande figuren is te zien hoe de samenwerking zich heeft ontwikkeld.

Figuur 71: Aantal scholen per scenario 2021 (N=90).

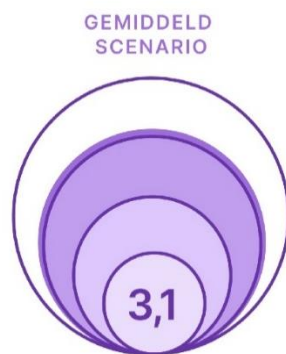

Figuur 72: Aantal scholen per scenario 2022 (N=102).

Figuur 73: Vergelijking verschillende scenario's Samenwerking provinciaal 2021 en 2022

Het gemiddelde scenario is gestegen ten opzichte van 2021, van 2,9 naar 3,1. Met de lage aantallen en responspercentages is daar echter geen conclusie aan te verbinden.

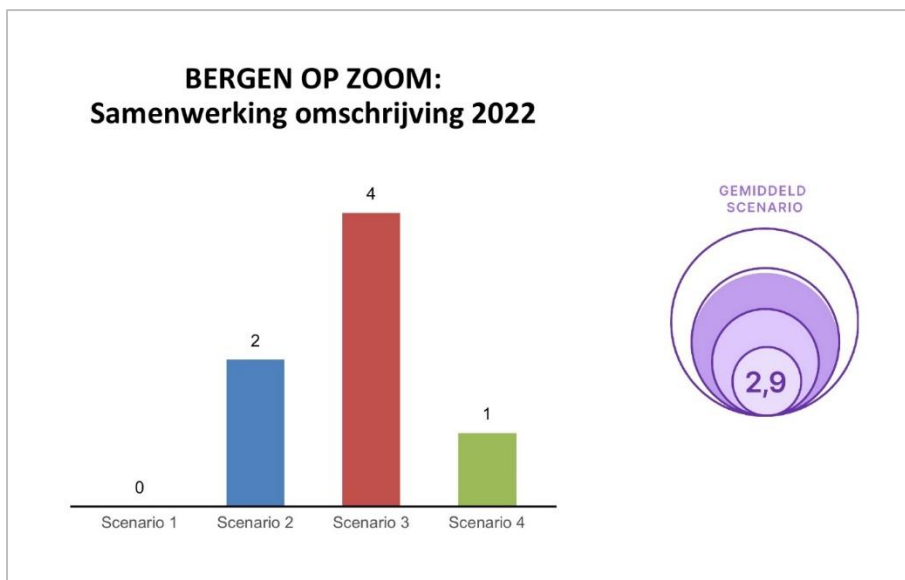

Figuur 74: Gemiddelde Evi score Samenwerking van de Noord-Brabantse scholen 2022

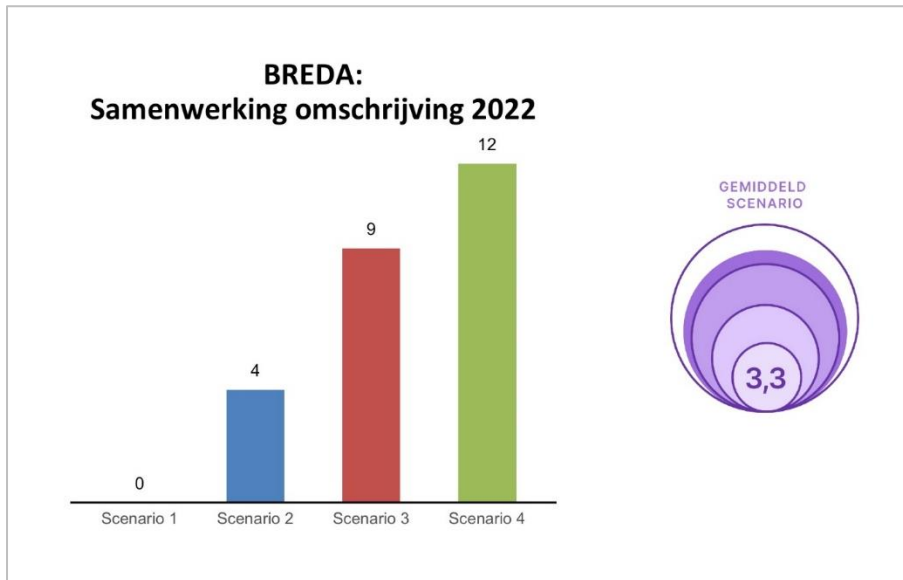
8.3.2 Gemeentelijke resultaten Samenwerking

Voor gemeentes met vijf of meer deelnemende scholen is hieronder in beeld gebracht wat de verdeling over de scenario's is en wat het gemiddelde scenario is. Voor KunstLoc Brabant kunnen deze cijfers wellicht aanleiding zijn voor een gesprek met de lokale intermediair om na te gaan of deze uitkomsten representatief zijn voor de regio.

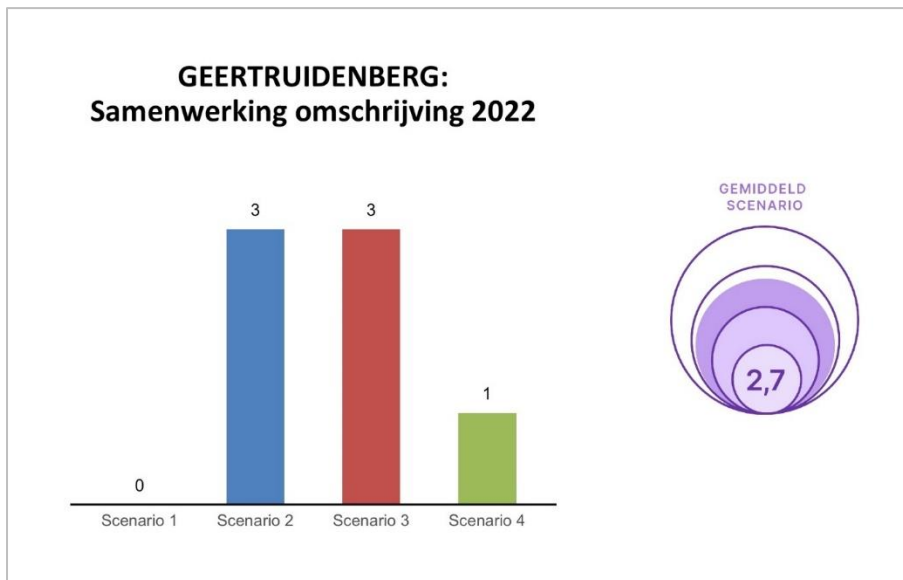
Bergen op Zoom: scenario 2,9 (n=7, 0 Evi is ongeschikt. Scenario 2021=3,2)

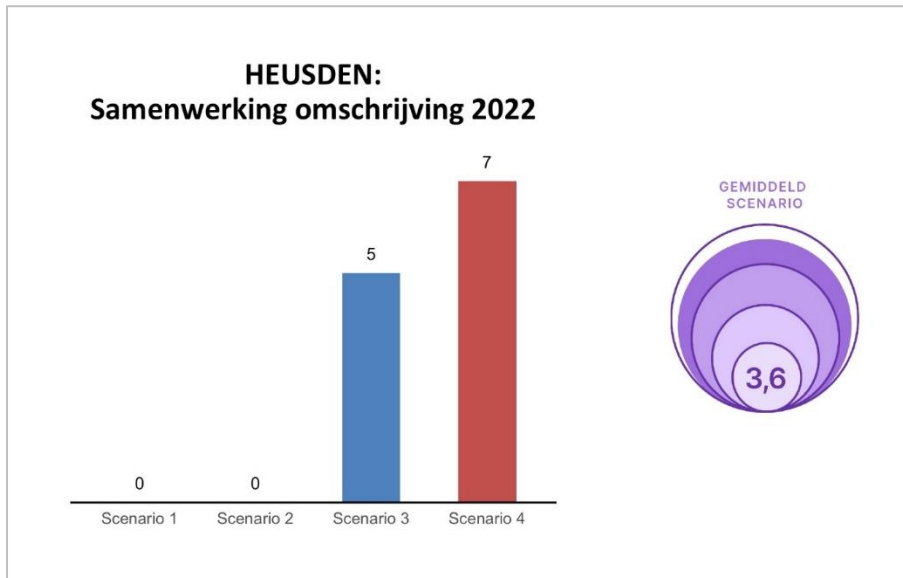
Breda: scenario 3,3 (n=22, 1 Evi is ongeschikt.)

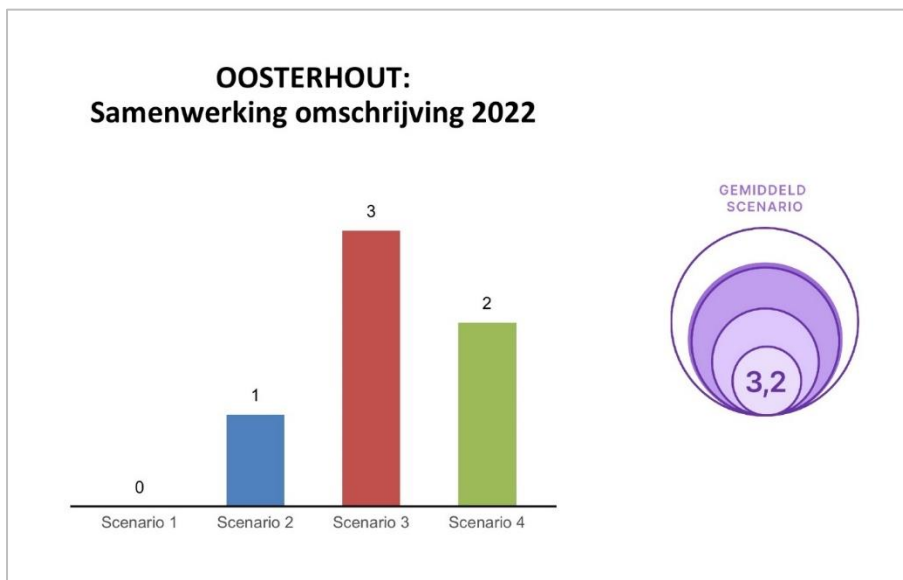
Geertruidenberg: scenario 2,7 (n=7, 0 Evi is ongeschikt)

Heusden: scenario 3,6 (n=12, 0 Evi is ongeschikt.)

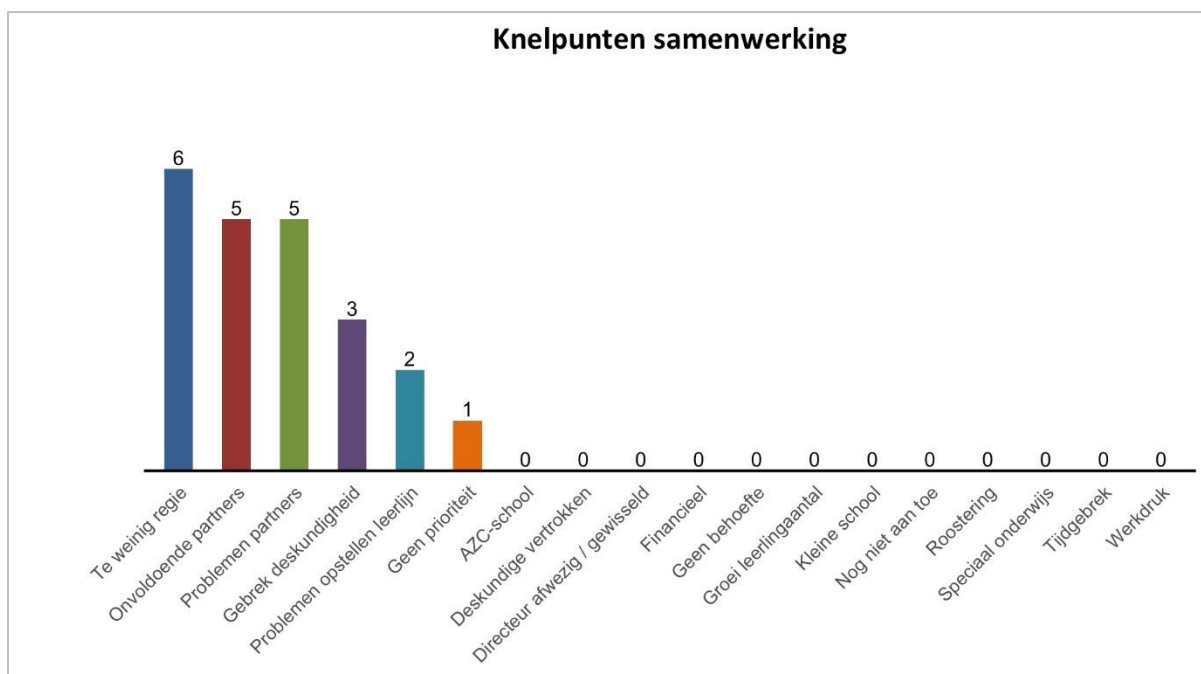

Oosterhout: scenario 3,2 (n=6, 0 Evi is ongeschikt.)

8.4 Knelpunten Samenwerking

Hieronder is te zien welke knelpunten door de scholen zijn genoemd, en hoe vaak. Het overzicht is, op de exacte aantallen na, vrijwel een kopie van de grafiek uit 2021. De meest voorkomende knelpunten, 'te weinig regie', 'onvoldoende partners' en 'problemen met partners' hebben te maken met de inhoud en organisatie van de cultuureducatie. Dat geldt ook voor (iets) minder vaak voorkomende knelpunten als 'gebrek aan deskundigheid', 'problemen opstellen leerlijn' en 'geen prioriteit'. Over deze kwesties kunnen lokale intermediairs met scholen het gesprek aangaan en ondersteuning bieden. Opvallend is verder dat niet-cultuureducatie gerelateerde onderwerpen dit jaar helemaal niet zijn genoemd als knelpunt, in tegenstelling tot 2021.

Figuur 73: Knelpunten samenwerking

8.5 Evaluatie en advies

In dit deelhoofdstuk wordt gekeken hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de bevordering van samenwerkingen op het gebied van cultuureducatie zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Daarnaast wordt er een advies gegeven over hoe KunstLoc Brabant ondersteuning kan bieden bij bepaalde onderdelen van samenwerkingen.

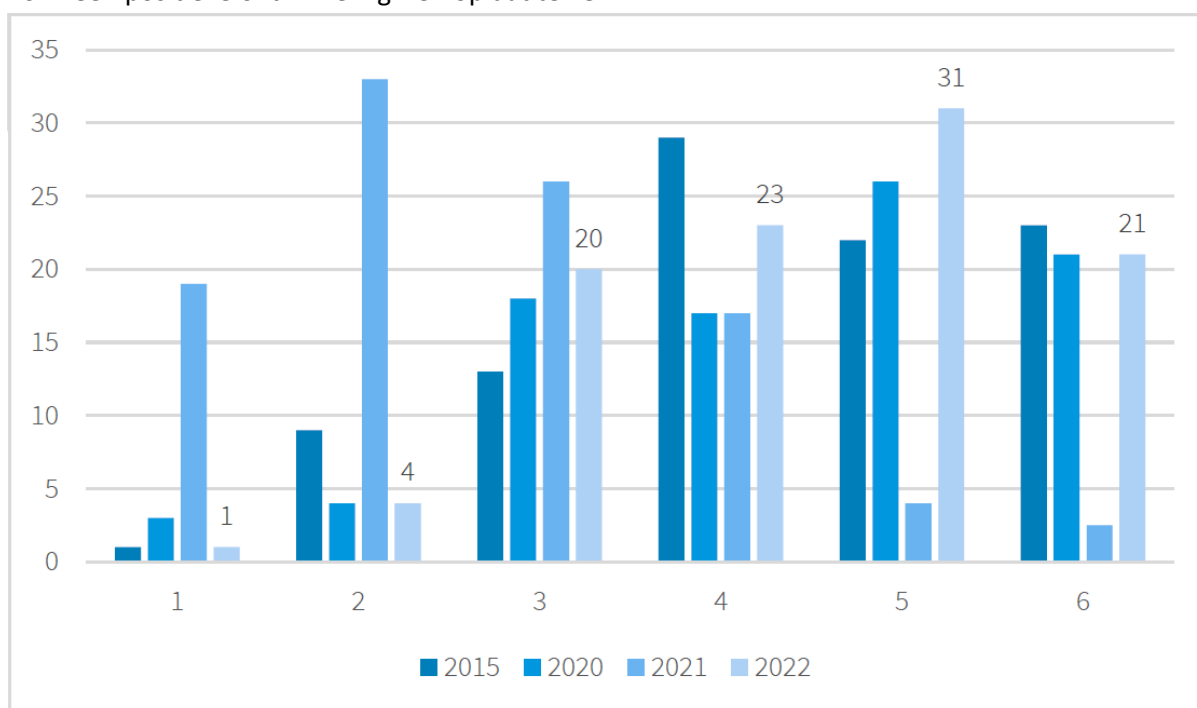
Het thema samenwerking liet van de vier onderwerpen de grootste verschuiving zien ten opzichte van 2021. Scholen werken meer en structureler samen met culturele partners en nemen vaker de regie hierin. Hoewel vanwege het lage responspercentage de nodige slagen om de arm moeten worden genomen lijkt dit te wijzen op een positieve ontwikkeling. Met meer partners is het mogelijk de kwaliteit van de cultuureducatie te verstevigen, de deskundigheid in de school aan te vullen met externe partners en zo de samenhang van het programma op termijn te versterken. Ook verwijzen meerdere scholen ernaar dat deze partners zouden kunnen ondersteunen bij de (door-)ontwikkeling van de visie. Op die manier kunnen de vier onderdelen elkaar structureel versterken. Een kanttekening die hierbij gemaakt kan worden is dat het (toegenomen) aantal partners per school allicht ook voor meer werkdruk bij de icc'ers zal zorgen. Dit is iets voor de intermediairs en KunstLoc Brabant om in de gaten te houden.

9. Vragen penvoerder

KunstLoc Brabant heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om drie additionele vragen te stellen aan de scholen. Deze zijn met name bedoeld om de Verankeringsmaat, die in het verleden de centrale maatstaf was voor cultuureducatie in Noord-Brabant, te kunnen voortzetten. Omdat naast deze Evi-rapportage ook een evaluatie door Het PON-Telos is uitgevoerd waarin deze verankeringsmaat is gemeten, wordt hieronder voor de volledigheid hun resultaat overgenomen, aangevuld door een korte analyse van de inhoudelijke antwoorden van de scholen, met ten overloede de kanttekening dat deze resultaten moeilijk generaliseerbaar zijn.

9.1 Verankeringsmaat

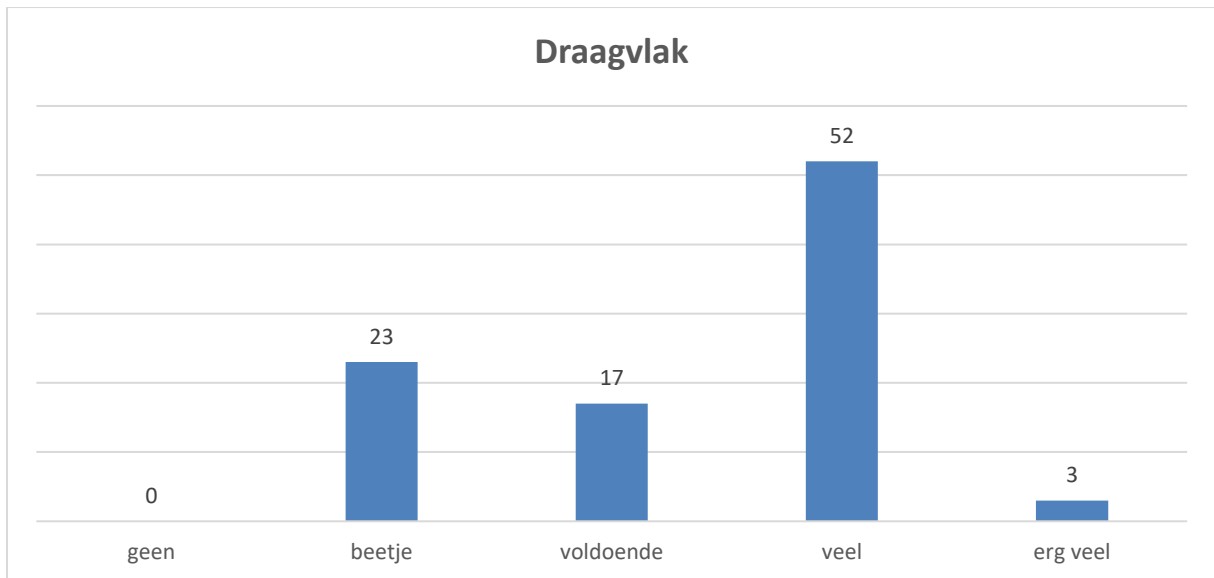
Met de verankeringsmaat probeert KunstLoc Brabant over een langere periode in beeld te brengen in welke mate cultuureducatie geborgd en verankerd is in de scholen en hun samenwerking met culturele partners. De uitkomsten uit 2021 zijn gebaseerd op de (opnieuw niet-representatieve) gegevens uit de Evi-vragenlijst van dat jaar, die lastig interpreteerbaar leken. Over het algemeen laat 2022 een positieve ontwikkeling zien op dat terrein.

Figuur 74: Verankeringsmaat (bron: rapport Het PON-Telos)

9.2 Draagvlak voor cultuureducatie

Er is volgens de scholen gemiddeld (redelijk) veel draagvlak voor cultuureducatie, zoals in onderstaande figuur te zien is. Het algemene beeld wordt mooi samengevat door deze school: “Bij ons in het team is de draagvlak voldoende tot ruim voldoende. Een aantal collega's zijn heel enthousiast, we hopen dit zo overbrengen op de mensen die soms wat minder enthousiast zijn.”

Figuur 75: Draagvlak voor cultuureducatie

9.3 Structurele financiering

In tegenstelling tot verleden jaar geven de scholen duidelijk blijk van een goed inzicht in hun financiering voor cultuureducatie. De prestatiebox wordt vaak genoemd. Daarnaast blijken de NPO-gelden een belangrijke bijdrage te leveren aan de cultuureducatie, evenals de ouderbijdrage. Zoals in het rapport van Het PON-Telos is gesteld lijken scholen hun budget nog wat te onderschatten, dus het kan geen kwaad hen te wijzen op de beschikbare structurele financiën, om hen daarmee ook te verlossen van het gevoel van onmogelijke druk of ambities.

10. Consistentie visie en uitvoering

In dit deelhoofdstuk wordt de consistentie van het cultuureducatie belicht. Per onderdeel kent de Evi-vragenlijst een tiental aantal stellingen waar de scholen op aangeven of zij zich in deze stelling, op dit onderdeel, herkennen of niet, op een schaal van 1 tot 5. Op deze manier wordt dus zichtbaar welke stellingen de scholen belangrijk vinden en met welke stellingen de scholen consistent werken of juist niet. Hierin wordt altijd gekeken naar de consistentie tussen aan de ene kant de visie en aan de andere kant de overige onderdelen, ofwel de uitvoering: komt een bepaalde stelling voor in de visie (of juist niet) en wordt deze consistent uitgevoerd in de overige onderdelen, zoals in deskundigheid, programma en/of samenwerking? Met andere woorden: in hoeverre slaat de cultuureducatie aan bij de visie van de school?

De stellingen die de scholen beoordelen zijn de volgende:

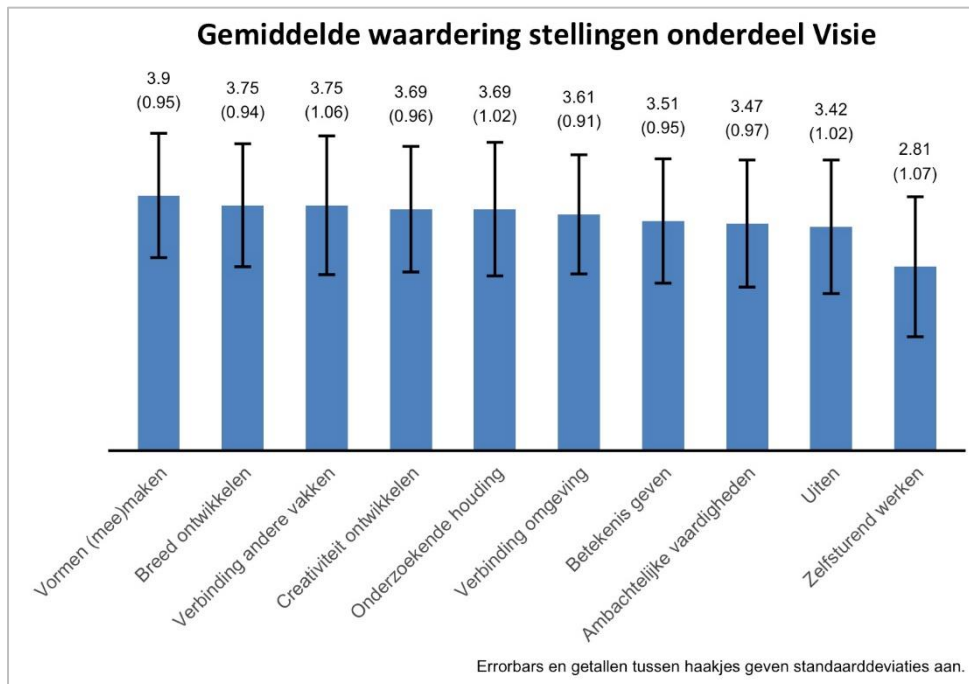
- Leerlingen ontwikkelen ambachtelijke vaardigheden in uiteenlopende media (materialen, ICT-middelen, voorwerpen, instrumenten, gesproken en geschreven taal, het (eigen) lichaam)
- Leerlingen zo veel mogelijk verschillende vormen van kunst en cultuur laten maken en meemaken.
- Leerlingen ontwikkelen hun creatief en innovatief vermogen
- Leerlingen leren zich uiten door artistieke expressie en presentatie
- Er zijn verbindingen met andere vakken, leergebieden, overkoepelende vaardigheden en thema's
- Leerlingen voelen zich verbonden met hun eigen omgeving en achtergrond
- Leerlingen leren betekenis geven aan en reflecteren op zichzelf en de wereld
- Leerlingen zijn zelfsturend en werken vanuit hun eigen vraag en interesse
- Versterken van brede ontwikkeling zoals taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling
- Leerlingen ontwikkelen een onderzoekende en open houding

10.1 Samenvatting

De stellingen geven een algemeen beeld van de prioriteiten die scholen stellen bij cultuureducatie en de associaties die zij hebben tussen kunst en cultuur en verschillende leerdoelen. De onderlinge verschillen zijn klein, met als enige opvallende punt dat zelfstandig werken als minst belangrijke categorie uit de bus komt.

10.2 Beoordeling stellingen

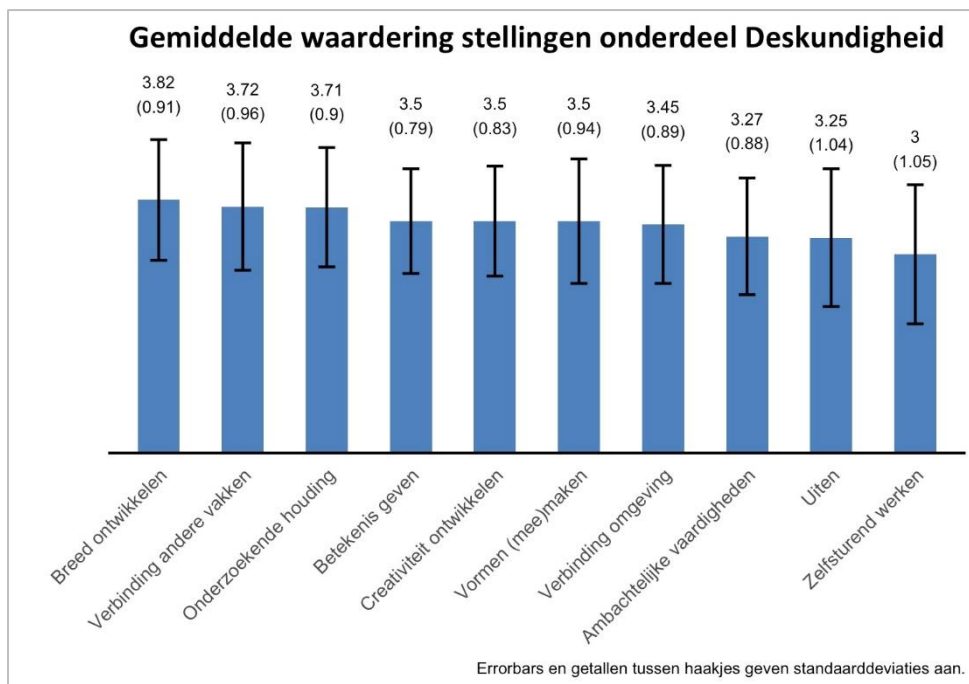
10.2.1 Beoordeling stellingen Visie

Figuur 76: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Visie

Bovenstaande grafiek laat een relatief gelijke verdeling over de stellingen zien, met uitzondering van 'zelfsturend werken'. Dat is in grote lijnen hetzelfde patroon als in 2021, al zijn de standaarddeviaties groter dan toen, wat nog meer voorzichtigheid vraagt bij het interpreteren van de gegevens.

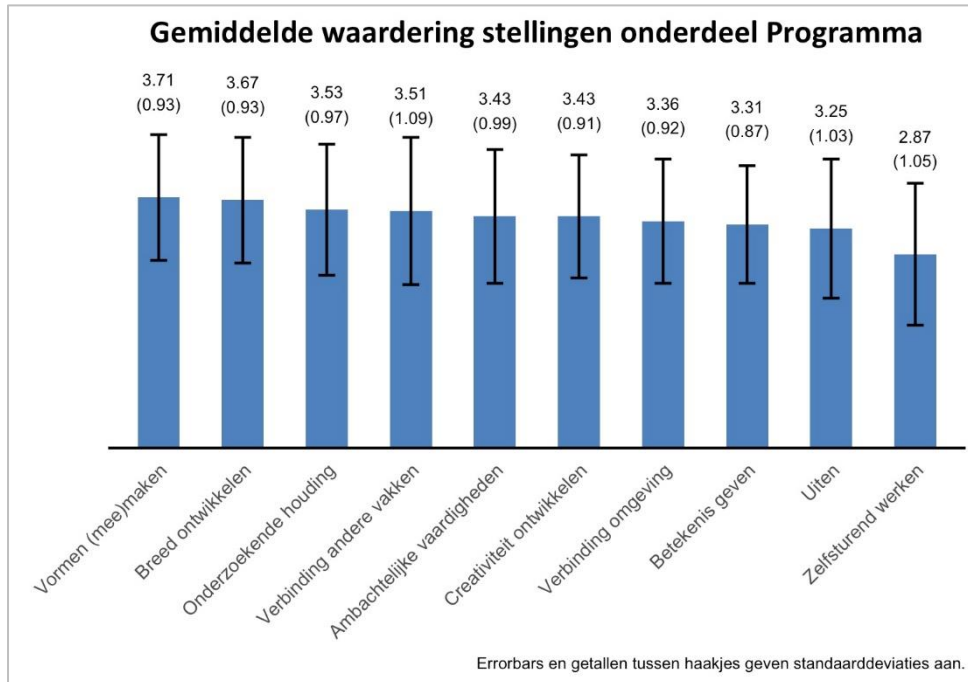
10.2.2 Beoordeling stellingen Deskundigheid

Figuur 77: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Deskundigheid

Bovenstaande grafiek laat een gestage daling over de stellingen zien, van ‘breed ontwikkelen’ tot ‘zelfstandig werken’. Dat is in grote lijnen hetzelfde patroon als in 2021, al zijn de standaarddeviaties groter dan toen, wat nog meer voorzichtigheid vraagt bij het interpreteren van de gegevens.

10.2.3 Beoordeling stellingen Programma

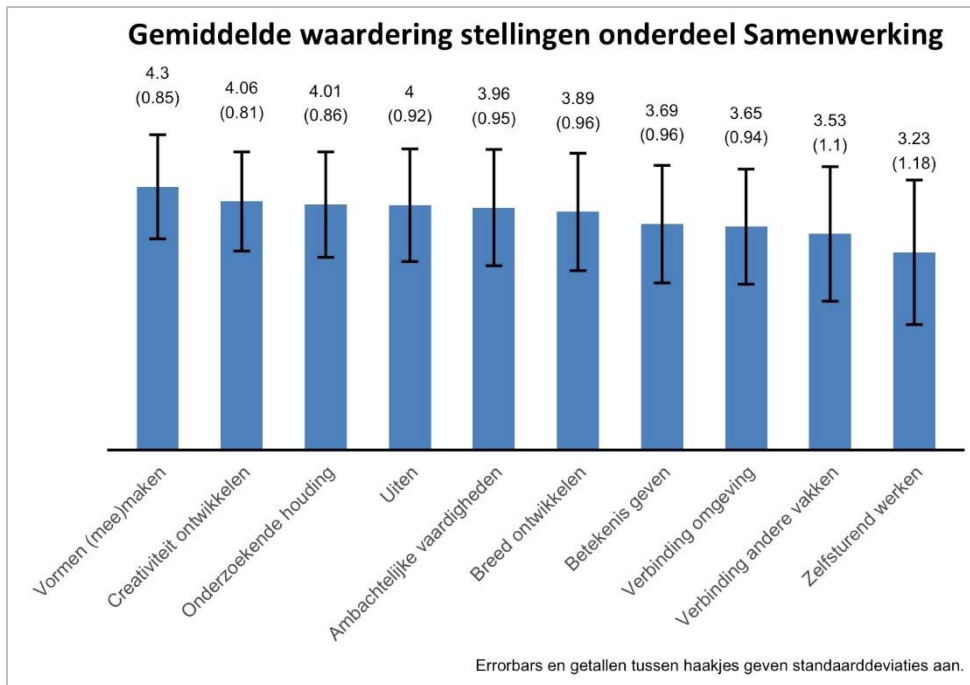

Figuur 78: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Programma

Bovenstaande grafiek laat een gestage daling over de stellingen zien, van ‘vormen meemaken’ tot ‘zelfstandig werken’. Dat is in grote lijnen hetzelfde patroon als in 2021, al zijn de standaarddeviaties groter dan toen, wat nog meer voorzichtigheid vraagt bij het interpreteren van de gegevens.

10.2.4 Beoordeling stellingen Samenwerking

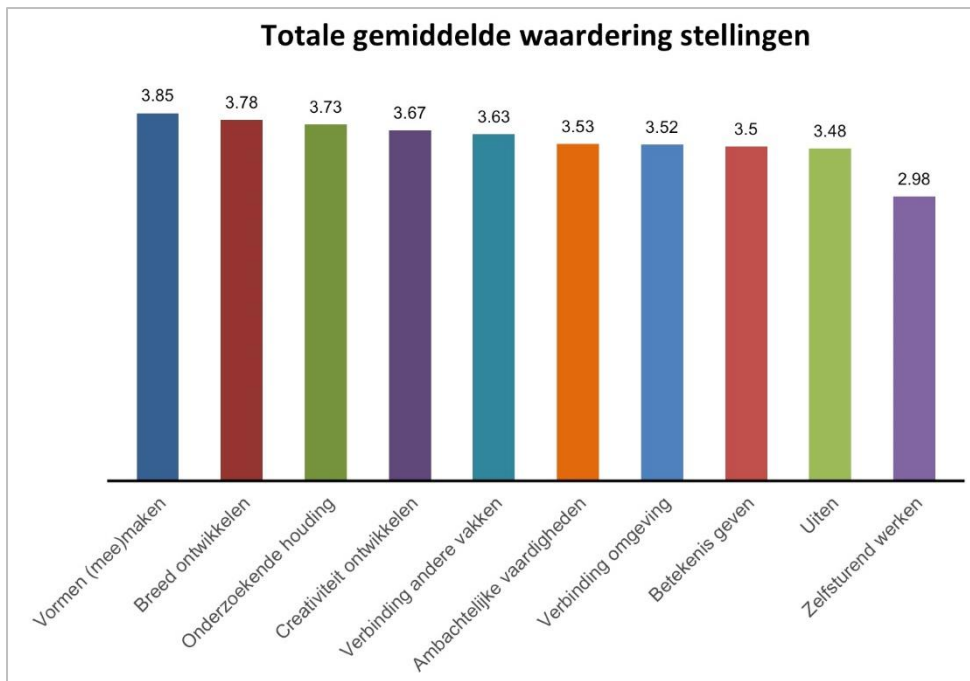
Onderstaande grafiek laat een gestage daling over de stellingen zien, van ‘vormen meemaken’ tot ‘zelfstandig werken’. Dat is in grote lijnen hetzelfde patroon als in 2021, al zijn de standaarddeviaties groter dan toen, wat nog meer voorzichtigheid vraagt bij het interpreteren van de gegevens.

Figuur 79: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Samenwerking

10.2.5 Beoordeling stellingen gemiddelden totaal

Het gemiddelde van de stellingen over de vier standaarden laat een voorspelbaar patroon zien van een gestage daling over de stellingen, van 'vormen meemaken' tot 'zelfstandig werken'. Die laatste stelling wordt relatief lager beoordeeld dan de andere. Dat is in grote lijnen hetzelfde patroon als in 2021

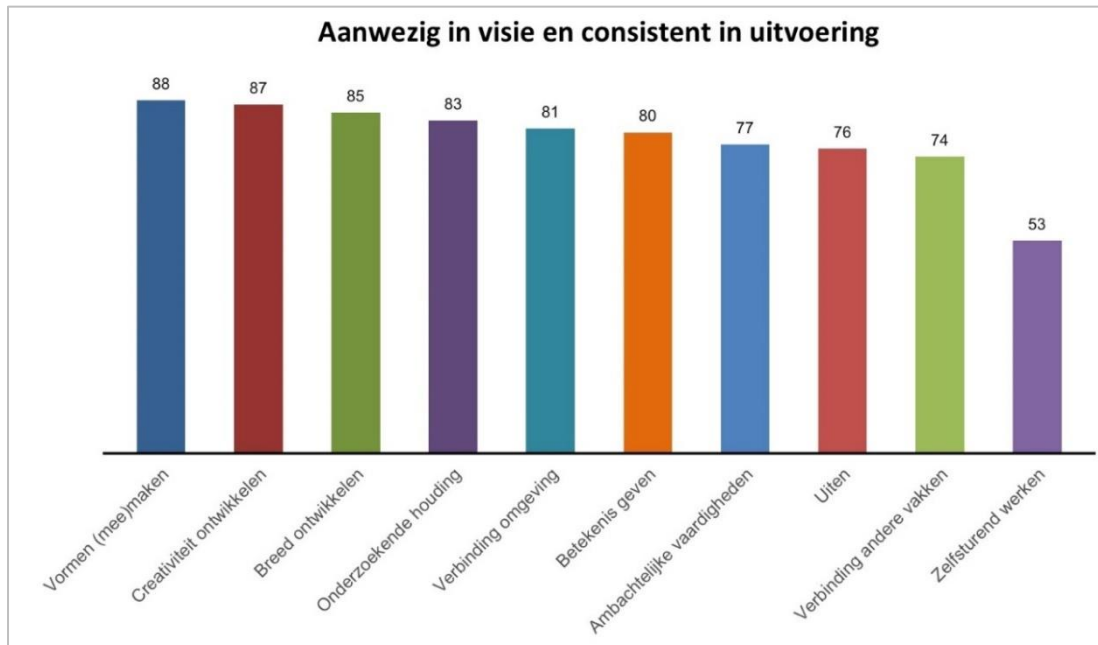

Figuur 80: Gemiddelde waardering stellingen totaal

10.3 Consistentie visie en uitvoering stellingen

10.3.1 Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering

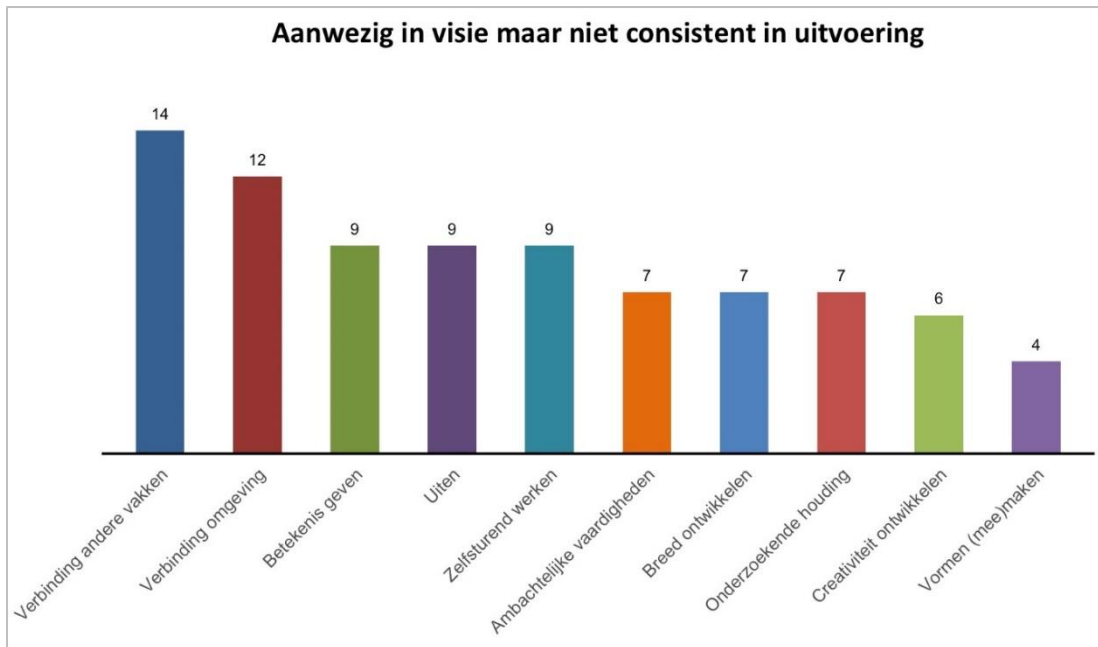
In onderstaande figuur is te zien dat de consistentie tussen de beantwoording van de stellingen onder visie en in de uitvoering eenzelfde aflopende schaal laat zien als hierboven al is besproken, met opnieuw een uitzonderingspositie voor 'zelfstandig werken', dat de minste prioriteit lijkt te krijgen.

Figuur 81: Verdeling stellingen Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering

10.3.2 Categorie 2: Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering

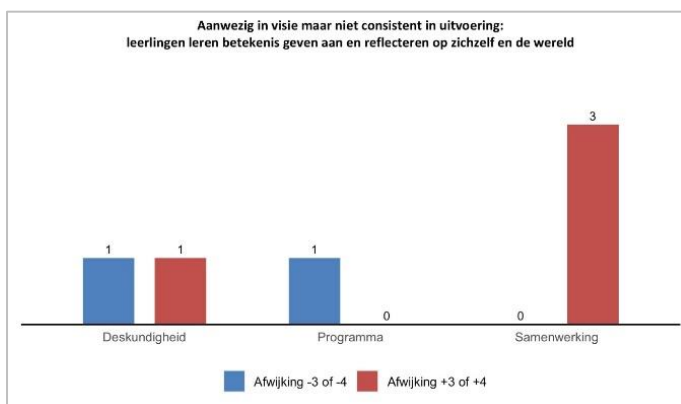
Wanneer het gaat om wat wel in de stellingen over de visie wordt benoemd, maar wat minder of niet in de uitvoering naar voren komt, treedt het omgekeerde beeld op. Het maken van verbinding met andere vakken en met de omgeving komt sterker naar voren in de antwoorden over de visie op cultuureducatie dan in die over de uitvoering, wat met name geldt voor 'vormen meemaken'. Het zou interessant zijn een analyse te maken van de vastgelegde visies om te zien of dan hetzelfde beeld opdoemt.

Figuur 82: Verdeling stellingen Categorie 2: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering

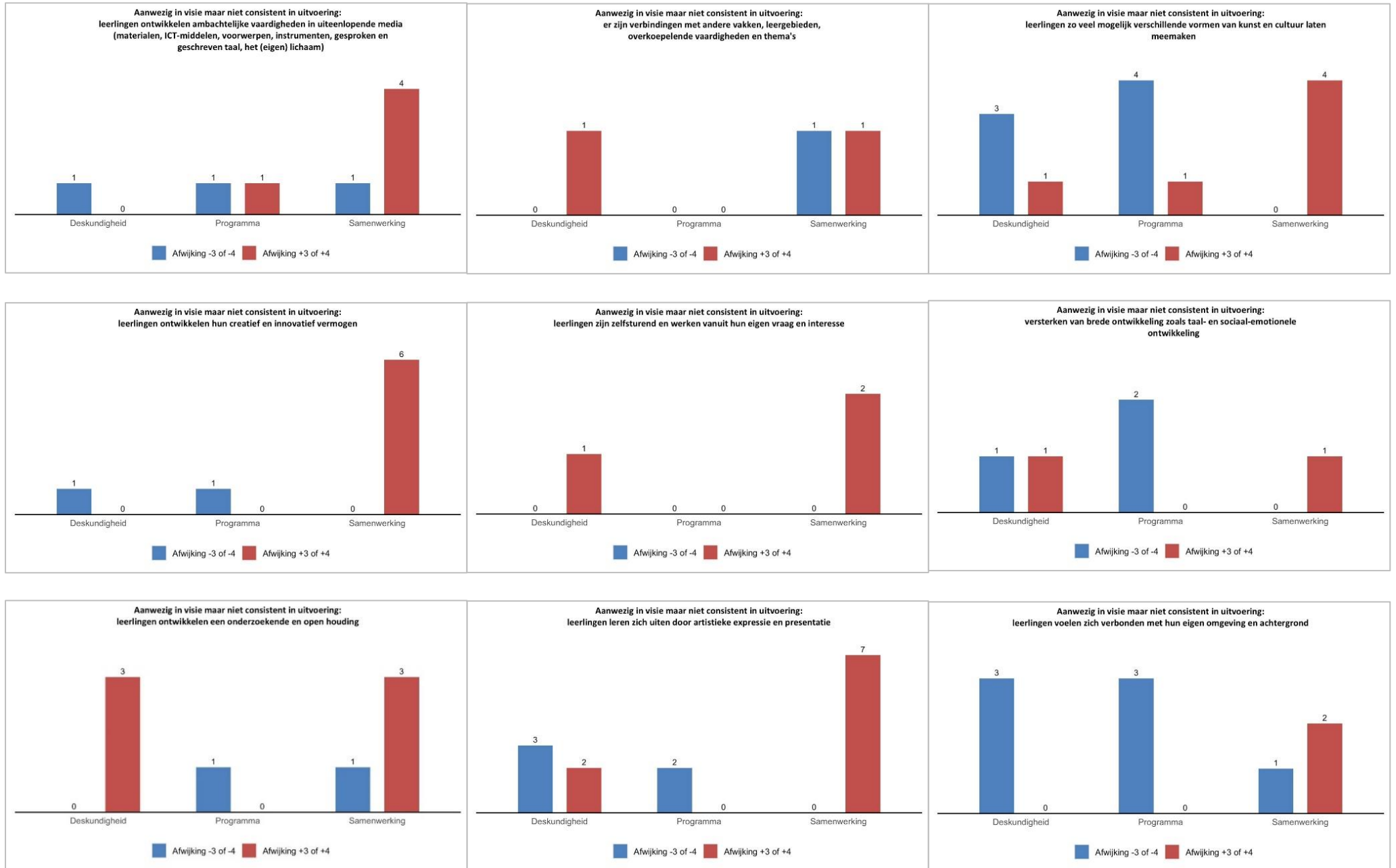
10.3.3 Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering per standaard

Hieronder en op de volgende pagina is, met de kleine aantallen in het achterhoofd, te zien wat de eerdergenoemde verschillen tussen de vier standaarden bevestigd: op het vlak van samenwerking gaan scholen verder dan in de antwoorden over hun visie gedane uitspraken te verwachten was. Alleen wat betreft de onderzoekende en open houding springt ook de uitvoering op het terrein van deskundigheid er bovenuit. Verder zien we vooral op het terrein van het programma negatieve uitslagen, maar daarbij moet eens te meer rekening worden gehouden met het hoge aantal onjuiste scenario's.

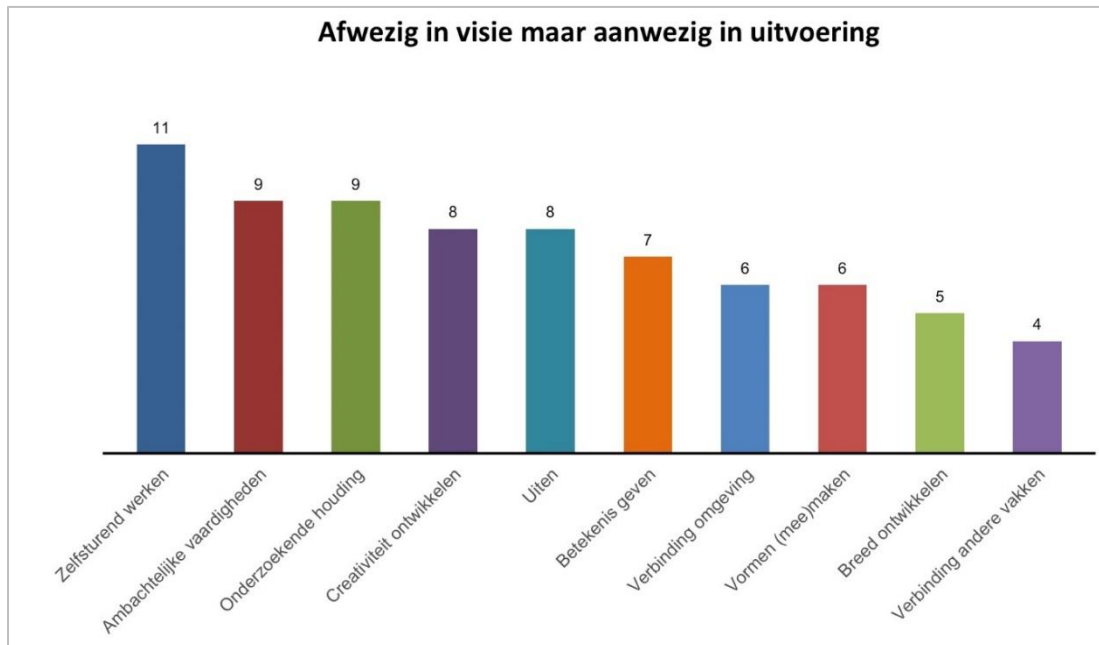
Figuur 82: Verdeling stellingen categorie 1: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering

Figuren 83-91: Verdeling stellingen categorie 1: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering

10.3.3 Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering

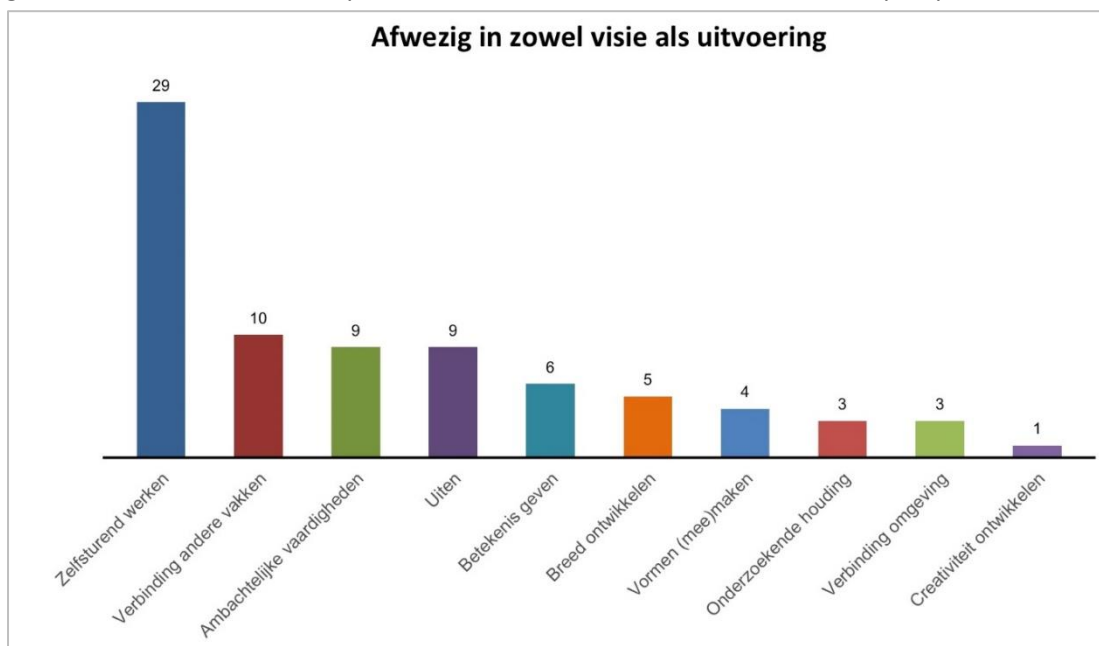
Er zijn ook aspecten van de cultuureducatie die door de scholen niet zijn genoemd bij de visie, maar wel in de uitvoering. Dit komt minder vaak voor dan het omgekeerde (aanwezig in visie, maar niet consistent in de uitvoering), maar het beeld geeft wel een nadere aanvulling van de praktijk, waarin kennelijk vaker met name zelfsturend werken in de praktijk wordt gebracht dan op basis van de visie kan worden verwacht.

Figuur 93: Verdeling stellingen Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering

10.3.4 Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering

Een verdere nuancering van het bovenstaande beeld is te zien in onderstaande figuur, die duidelijk maakt dat zelfsturend werken weliswaar voor kan komen in de praktijk wanneer dit niet wordt gezien als deel van de visie op cultuureducatie, maar vooral toch in beide perspectieven ontbreekt.

Figuur 94: Verdeling stellingen Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering

10.3.5 Vergelijking

In dit hoofdstuk was te zien hoe de visie van de scholen doorwerkt in de praktijk van de cultuureducatie. Scholen blijken duidelijk consistent te zijn in hun visie en uitvoering. Er zijn geen grote verschillen te zien, maar met enige voorzichtigheid kan wel de slotsom worden getrokken dat vormen (mee)maken als belangrijk doel van cultuureducatie wordt gezien, maar dat scholen juist op dat punt een gebrek aan deskundigheid ervaren – met andere woorden dat zij regelingen als CmK nodig hebben om hier invulling aan te geven. Daarnaast valt op dat zelfsturend werken niet als doel van cultuureducatie wordt gezien.

11. Conclusies

In de conclusies staat de centrale vraag van dit onderzoek centraal:

“In hoeverre zijn de doelen van Cultuureducatie met Kwaliteit in het afgelopen jaar behaald?”

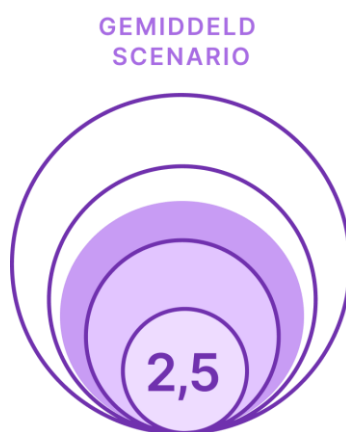
In de voorgaande hoofdstukken, Visie, Deskundigheid, Programma en Samenwerking, is per onderdeel gekeken wat de ontwikkelingen van dit jaar zijn. Deze vergelijking wordt weergegeven op provinciaal en gemeentelijk niveau.

11.1 Samenvatting

Met, zoals gezegd, de nodige slagen om de arm, is het beeld van de CmK in Noord-Brabant in 2022 dat scholen over het algemeen een duidelijke visie hebben op cultuureducatie, maar dat ze hier nog ondersteuning bij nodig hebben, met name om de visie schoolspecifiek en gedragen te maken. Het team in school wordt als redelijk deskundig ervaren, maar scholen hebben ook hier behoefte aan ondersteuning om dit verder te ontwikkelen. De inhoud van de cultuureducatie vertoont redelijk veel samenhang, al voelen scholen zich hier nog niet altijd eigenaar van. Over de samenwerking met culturele partners zijn scholen erg tevreden en ze blijken ook in staat te zijn hier zelf het initiatief in te nemen.

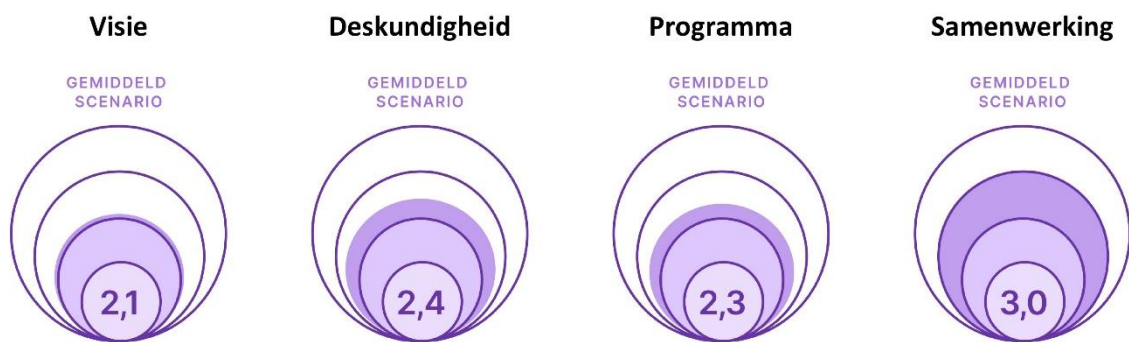
11.2 Provinciaal

Dit jaar is het gemiddelde scenario van de Noord-Brabantse scholen 2,5, net als in 2021.

Figuur 95: Gemiddeld scenario van de Noord-Brabantse scholen 2022.

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

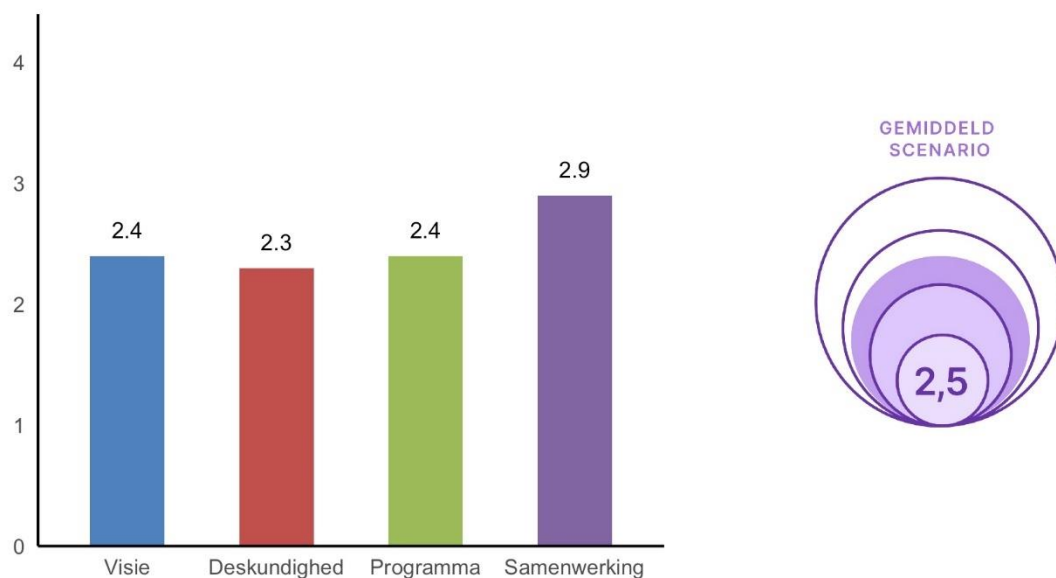

De scores per onderdeel wijken niet veel af van een jaar eerder. ‘Deskundigheid’ en ‘Programma’ kennen beide een daling van respectievelijk 0,1 en 0,2. ‘Samenwerking’ groeide met 0,1. Het aantal onjuiste scenario’s nam op alle terreinen af, met name op het onderdeel visie. Bij programma bleef het aantal onjuiste scenario’s relatief hoog.

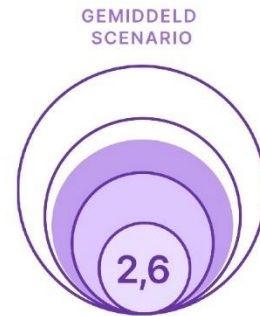
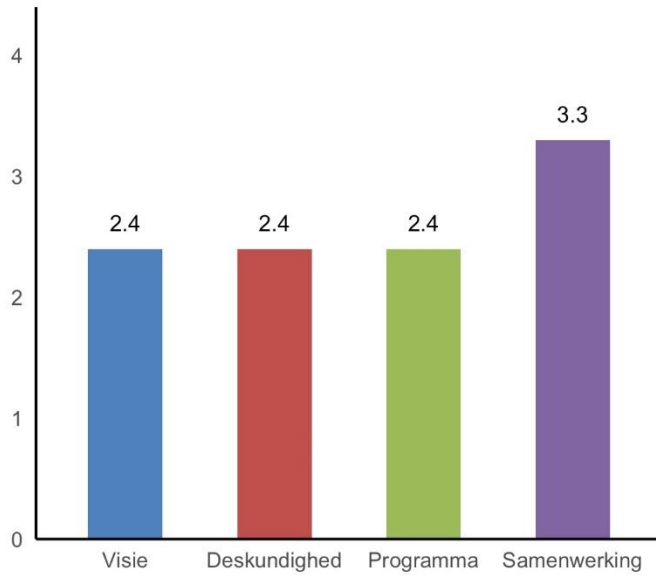
11.3 Gemeentelijk

Hieronder is per gemeente het gemiddelde scenario te zien voor die gemeentes waar minimaal vijf scholen de vragenlijst hebben ingevuld. Dat geldt voor slechts een klein aantal gemeentes en zelfs daar zijn de aantallen vaak klein. Alleen de score van Breda, waar 26 scholen de Evi-vragenlijst hebben ingevuld, kan als representatief worden beschouwd.

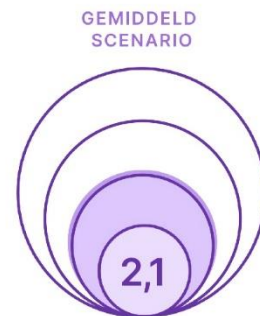
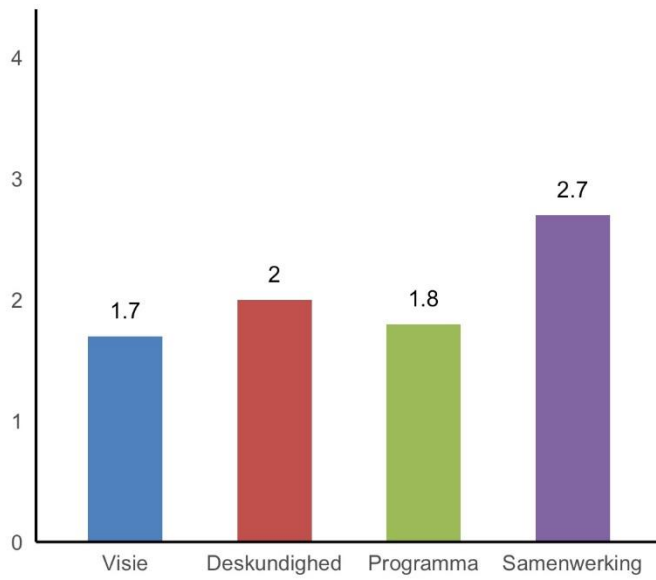
BERGEN OP ZOOM: scenario's 2022

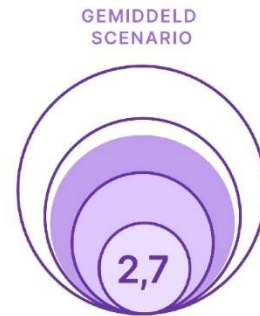
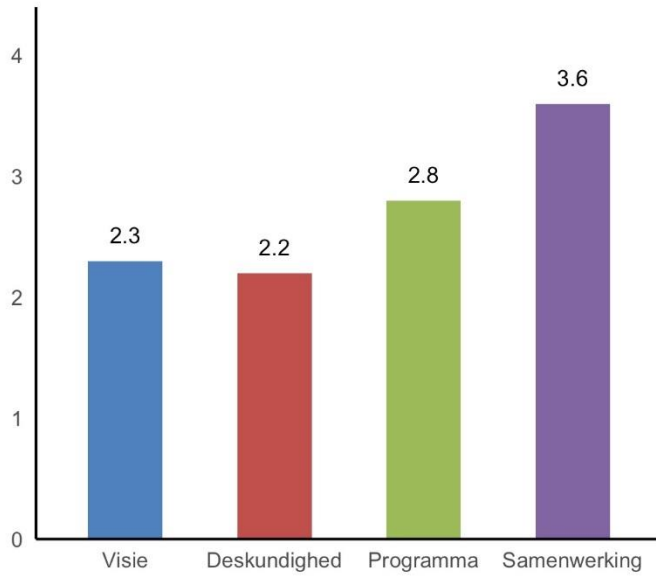
BREDA: scenario's 2022

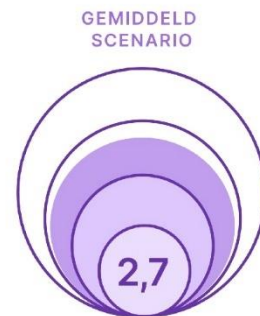
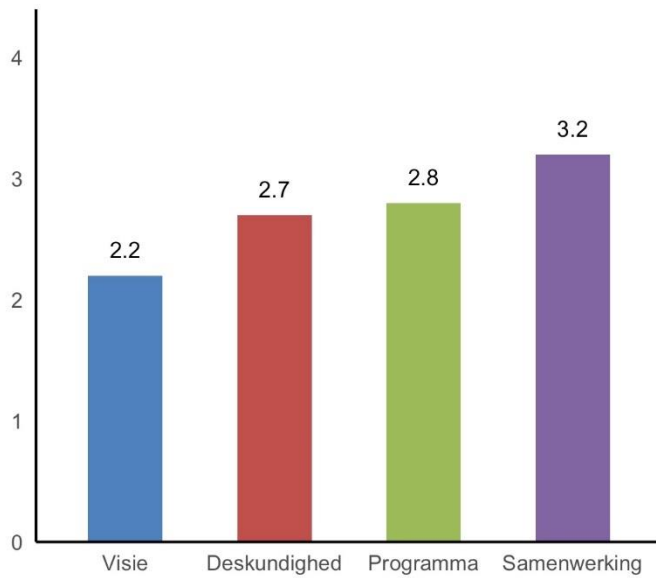
GEERTRUIDENBERG: scenario's 2022

HEUSDEN: scenario's 2022

OOSTERHOUT: scenario's 2022

12. Adviezen

Dit hoofdstuk biedt een overzicht en een samenvatting van de adviezen aan KunstLoc Brabant die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken. Daarnaast worden er ook algemene adviezen genoemd.

12.1 Adviezen voor het bevorderen van visievorming

Scholen lijken moeite hebben met het formuleren en communiceren van een visie op cultuureducatie. Het lijkt verstandig om hierover het gesprek aan te gaan met intermediairs en scholen om te zien of dit beeld klopt en welke ondersteuning scholen nodig hebben bij het formuleren van een visie die gedragen wordt door het team.

12.2 Adviezen voor het bevorderen van deskundigheid

Een (ervaren) gebrek aan deskundigheid staat de verdere ontwikkeling ervan in de weg. Dat betekent dat externe ondersteuning hierbij noodzakelijk is. Het lijkt verstandig om hierover het gesprek aan te gaan met intermediairs en scholen om te zien of dit beeld klopt en welke ondersteuning scholen nodig hebben bij het ontwikkelen van hun deskundigheid en de verankering ervan in het team.

12.3 Adviezen met betrekking tot het programma

De grootste kans op verdere ontwikkeling van het programma voor cultuureducatie lijkt te liggen in het ondersteunen van scholen bij het opstellen en uitvoeren van leerlijnen.

12.4 Adviezen met betrekking tot samenwerking

Scholen werken meer en structureler samen met culturele partners en nemen vaker de regie hierin. Meerdere scholen verwijzen ernaar dat hun culturele partners zouden kunnen ondersteunen bij de (door-) ontwikkeling van de visie. Een kanttekening die hierbij gemaakt kan worden is dat het (toegenomen) aantal partners per school allicht ook voor meer werkdruk bij de icc'ers zal zorgen. Dit is iets voor de intermediairs en KunstLoc Brabant om in de gaten te houden.

12.5 Algemene adviezen

Met een hoger responspercentage zouden niet alleen betrouwbaardere uitspraken kunnen worden gedaan over de effectiviteit van de CmK-regeling, ook zouden scholen zelf een beter beeld krijgen van de stand van zaken en kunnen intermediairs een beter geïnformeerd gesprek met de scholen voeren over de stand van zaken en de ontwikkelingswensen. Het is aan te bevelen hierover met de intermediairs het gesprek aan te gaan. Ook is het belangrijk om voorafgaand aan het invullen van de Evi-vragenlijst aan de scholen duidelijk te maken wat het doel van de vragenlijst is (zelfevaluatie en monitoring, geen beoordeling), wat er met de vragen bedoeld wordt (wat is een programma, wat wordt bedoeld met deskundigheid) en waarom het belangrijk is dat directeur/schoolleider en icc'er de vragenlijst gezamenlijk invullen.